

ΜΥΡΙΑ ΟΣΑ

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΑ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ.

Ἄριθ. 15.

Μάρτιος, 1869.

Β' Ἔτος.

Ο ΖΩΓΡΑΦΟΣ ΤΙΝΤΟΡΕΤΟΣ ΚΑΙ Η ΘΥΓΑΤΗΡ.

Υἱὸς βαφέως, Ἰακώβος ὁ Ῥοβούστης, γεννηθεὶς ἐν ἔτει 1512, ἀνεδείχθη ζωγράφος ἐξοχος, πασίγνωστος ὑπὸ τὴν ἐπωνυμίαν Tintoretto, σημαίνουσαν μικρὸν

βαφέα. Καθ' ὅλον αὐτοῦ τὸν βίον δύο τινὰ ἠγάπησε περιπαθῶς ὁ ἀνὴρ οὗτος, μόνᾳ πληροῦντα τὴν διάπυρον καρδίαν καὶ τὴν ἐνθουσιώδη αὐτοῦ ψυχὴν· τὴν τέχνην, καὶ τὴν θυγατέρα αὐτοῦ Μαρίαν· ἀφοῦ δὲ καὶ ἡ θυγάτηρ κατέστη ὡσαύτως ζωγράφος διάσημος, τὰ

K. GIRARDET.

LES ÉLÉMENTS DE LA SCIENCE.

Ὁ ζωγράφος Τιντορέτος καὶ ἡ θυγάτηρ αὐτοῦ νεκρά.

δύο ταῦτα θερμώτατα φίλτρα, ἅτινα ἕως τότε διήρουν τὴν καρδίαν τοῦ Τιντορέτου, στενῶς συνενωθέντα, σχεδὸν συνεαυτίσθησαν.

Τοσοῦτον ἀπὸ τῆς πρώτης αὐτοῦ νεότητος ἔτρεφε πρὸς τὴν τέχνην ἔρωτα, ὥστε ὁ Τιτιανὸς, πλησίον τοῦ ὁποῦ ἐμαθήτευσεν ἐπὶ τινὰς μῆνας, καταπλαγείς, ὡς λέγουσιν, ἐκ τῆς φοβερᾶς τοῦ μαθητοῦ τούτου

ἐφέσεως καὶ ἐπιδόσεως, τὸν ἀπέπεμψεν ὡς ἀπειλοῦντα νὰ ὑπερακοντίσῃ τὸν διδάσκαλον. Οἱ συμμαθηταὶ τὸν ἀπεκάλουν *il furioso Tintoretto, un fulmine di penello*, ῥαγδαῖον δηλονότι, ἢ κεραυνοβόλον γραφίδα· κατὰ δὲ τοὺς εἰδήμονας, ὁ Τιντορέτος ἐζωγράφει ἐκ πρώτης ἀφετηρίας μὲ ἀπίστουτον γονιμότητά τε καὶ προπέτειαν· ὥστε οὐδέποτε ὑδρακίμει ἐντελῶς εἰς

τάς εκκλησιαστικές εικόνες, ἐφ' ὧν εἶναι χρεία μετρί-
τητος ἐν τοῖς σχήμασι καὶ ἀγιότητος ἐν τῇ συμπερι-
φορᾷ· ἀλλὰ καὶ οἱ ἀξιοτάτοι τῶν ἐπικριτῶν ὁμολο-
γοῦσι τὴν ἰσχύϊν τῆς τέχνης τοῦ Τιντορέτου· εἰς τούτων,
ὁ Βάσαρις, τὸν ἀποκαλεῖ ἐν τῇ πρὸς αὐτὸν πινακῇ
τρομερώτατον τῶν ζωγραφικῶν νόων. Καὶ ἀληθῶς μὲν,
δὲν ἐφρόντιζε πάντοτε περὶ τελειότητος, πολλάκις μά-
λιστα, αὐτοσχεδιάζων, παρίστατο κατώτερος ἑαυτοῦ,
ἀλλ' ἠδιαφόρει. Νὰ δημιουργῇ μόνον ἤθελε, καὶ ἡμέ-
λει τὴν τελειοποίησιν. Εὐθραστεῖτο μεγάλως νὰ πλη-
ροῦ πίνακας, ὅπου πρόσωπα μὲν πλείστα, κινήσεις δὲ
ἄπειροι· καὶ τοιοῦτος εἶναι ὁ πίναξ αὐτοῦ ὁ τὸν Πα-
ράδεισον παριστῶν.

Ὡς εἶπομεν, ὁ Τιντορέτος ἠγάπα καὶ τὴν θυγατέρα
του τοῦλάχιστον ὅσον καὶ τὴν τέχνην. Ἡ Μαρία Ρο-
βούστη, Marietta Tintorella ἐπονομασθεῖσα ἐν Βε-
νετία, ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1560. Ἐξ ἀρχῆς δὲ αὐτὴ ἐ-
φάνη ἐπιδίδουσα θαυμασιῶς εἰς τὴν μουσικὴν, ἐξόχως
ὅμως εἰς τὴν ζωγραφικὴν, ταύτην ὑπὸ τοῦ πατρὸς δι-
δασκομένη. Ὑπὸ τοιοῦτον ζωγράφον ἄριστον, ἡ Μα-
ρία προώδευσε γιγαντιαίως. Ὁ πατὴρ δὲν τὴν παρή-
τει οὔτε πρὸς στιγμήν. Μικροτάτην ἔτι, τὴν ἐνέδυσεν
ὡς ἄρβεν, καὶ λαμβάνων αὐτὴν ἀπὸ τῆς χειρὸς, τὴν
εἶχε πανταχοῦ ἀχώριστον· ἠριστοῦργε δὲ ὡς ἄκλι-
στα τὸ θυγάτριον τὸν ἐβλεπε ζωγραφοῦντα.

Ἡ Τιντορέλλα, ὡς ὠνόμαζον ἔκτοτε αὐτὴν, ἐκλη-
ρονόμει τὴν πατρικὴν εὐχειρίαν καὶ ἐπιτηδεύματα,
πρὸ πάντων ἐκδιδόμενη εἰς τὴν σπουδὴν τοῦ προσώ-
που, ἥτοι τοῦ ὁμοιώματος, εἰς ἣν καὶ ταχέως διέπρε-
ψεν· ἕκαστος δ' ἐφιλοτιμεῖτο νὰ λάβῃ τὴν εἰκόνα του
διὰ τῆς χειρὸς αὐτῆς· καὶ οὕτως ἡ χεὶρ τοῦ Τιντορέ-
του, ὡς λέγουσιν οἱ βιογράφοι αὐτοῦ, ἤξανε μετὰ τῆς
φήμης τῆς θυγατρὸς.

Πρὸς τοὺς ἄλλοις καὶ ὁ ἀρχαιολόγος τοῦ αυτοκρά-
τορος Μαξιμιλιανῶ, Ἰάκωβος Σπάδας, ἐζωγραφήθη
ὑπὸ τῆς Μαρίας, καὶ τόσον ἤρεσεν ἡ εἰκὼν του διὰ τὴν
ἐν αὐτῇ τέχνην, ὥστε τὴν προσέφερεν εἰς τὸν Μαξιμι-
λιανὸν ὡς κτῆμα σπάνιον. Τότε ἐζήτησεν ὁ αυτοκρά-
τωρ τὴν Μαρίαν παρὰ τοῦ πατρὸς τῆς, θέλων νὰ τὴν
κατατάξῃ μετὰ τῶν ἄλλων δεσποινῶν τῆς αὐλῆς του·
ὡσαύτως δὲ καὶ ὁ τῆς Ἰσπανίας βασιλεὺς Φίλιππος ὁ
Β' ἠδουλήθη νὰ προαγάγῃ τὴν τύχην τῆς κόρης ταύ-
της· ἀλλ' ὁ Τιντορέτος ἀπέφυγε ταύτας ὅλας τὰς λαμ-
πρὰς προτάσεις, ἔτι μᾶλλον ἀγαπῶν τὴν θυγατέρα
του ἕνεκεν αὐτῶν, καὶ ἀποδεικνύων αὐτῇ ὅτι ἦτο τῶ-
ν ἀξία τοῦ πατρὸς, οὐ τις ὑπερελάμπρυνε τὴν
δόξαν.

Προσθετέον δὲ ὅτι ὁ Τιντορέτος ἤδη ἐγράφασκε, καὶ
δὲν ἤθελε λοιπὸν νὰ στερήσῃ τοὺς ὀφθαλμούς του τοῦ
μόνου χάριτος αὐτῶν, ἢ ν' ἀπομακρυνθῇ τῆς μόνης
ϊκανῆς ν' ἀνακουφίσῃ τὸ βαρὺ φορτίον τῆς γηραιᾶς ἡ-
λικίας του. Τὴν ἐνύμφευσε μετὰ τινος ἀδαμαντουργοῦ
ἐγκαταστημένου ἐν Βενετία, ὑπὸ τὴν ῥητὴν συμφωνίαν
νὰ μὴ ἀποδημήσῃ ποτὲ ἀλλοῦ. Καὶ οὕτω δὲ ἡ Τι-
ντορέλλα ἐξηκολούθησε ζωγραφοῦσα καὶ εὐρύνουσα χεί-
ποτε τὴν φήμην τῆς· ὥστε καὶ εἶχε παραιτήσει τὴν
μουσικὴν, καίτοι ἐπιδίδουσα καὶ εἰς αὐτὴν ἐξ ἴσου
καὶ παιζούσα ὄργανα πολλά.

Αἰφνίδιος θάνατος τὴν ἀφῆρασε πρὶν ἔτι γίνῃ τρια-
κοντοῦτις, ἐν 1590. Ἐτάφη δὲ ἐν τῷ ναῷ τῆς Πανα-
γίας τῆς Ἀγροτίδος (Santa Maria del Orto)· καὶ
ὁ μὲν σύζυγος ἐτήρησε τὸ πένθος τῆς ἐφ' ὅρου ζωῆς, ὁ

δὲ πατὴρ, καταβληθεὶς ὑπὸ ἀπαρμυθίου λύπης, ἀ-
πῆλθε μετ' οὐ πολὺ εἰς ἐντάμωσίν τῆς, καταβὰς ἐν τοῖς
μνήμασι τοῦ αὐτοῦ ἐκεῖνου ναοῦ.

Ἡ εἰκὼν τὴν ὑποῖαν δίδομεν εἶναι ἀντιγεγραμμένη
ἐκ θαυμαστοῦ πίνακος, ὃν ἐζωγράφησεν ἐν Παρισίοις
πρὸ μιᾶς εικοσιπενταετηρίδος γάλλος τις ζωγράφος δια-
κεκριμένος (Léon Gogniet). Ὁ Τιντορέτος παρίστα-
ται εἰς τὴν τρομερὰν στιγμήν καθ' ἣν σχεδιάζει τὸ ἔ-
σχατον τοὺς χαρακτῆρας τῆς πεφιλημένης θυγατρὸς,
κοιτωμένης ἐπὶ τῆς νεκρικῆς κλίνης. Ὀλην τὴν νύκτα
ἠγρύπνησε καταγιγνόμενος εἰς τὸ ὄδυνηρόν τοῦτο ἔργον·
ὄλην τὴν νύκτα οἱ ὀφθαλμοὶ του ἐνεπλήσθησαν τῆς πο-
θεινῆς εἰκόνας, ἣν προσπαθεῖ νὰ διακωλύσῃ ἐν πίνακι.
Ἦδη φαίνεται τετελειωμένη, καὶ ὁ ζωγράφος ἀτενίζει
τὸ τελευταῖον πρὸς τὴν θυγατέρα του· τὰ ὄμματά του
εἶναι ξηρὰ, εἶναι φοβερά· ἡ ὄψις του αὐστηρὰ καὶ σκυ-
θρωπὴ· λυγρὸς τις ὄπισθεν τοῦ παραπετάσματος φω-
τίζει τὴν πένθιμον ταύτην σκηνήν, καὶ ἐπαυξάνει τὴν
ψυχρὰν τῆς Τιντορέλλας ὠχρότητα. Τίς δύναται νὰ
περιγράψῃ ὅ,τι αἰσθάνεται κατὰ τὴν στιγμήν ταύτην
ἡ καρδία τοῦ πατρὸς, καὶ τίς νὰ παραστήσῃ τὰς συγ-
κινήσεις τοῦ ζωγράφου πρὸ τοιαύτης ἠγαπημένης μα-
θητρίας! Τὸν βλέπεις, καὶ διακρίνεις ὅτι τὸ πᾶν τε-
τέλεσται τοῦ λοιποῦ πρὸς τὸν Τιντορέτον. Ἀφοῦ τὸ
σῶμα τῆς θυγατρὸς του καταβίβασθῇ εἰς τὴν γῆν, οὐ-
τος ὁ γέρον βεβαίως θὰ συντρίψῃ τὴν πυξίδα τῶν βα-
φῶν, καὶ ἂ' ἀπορρίψῃ τὰς γραφίδας ὅλας, καὶ θὰ οἰμώξῃ
ὅτι ἡ Μαρία συναπέφερεν εἰς τὸν τάφον ὄλην τὴν καρ-
δίαν καὶ ὄλην τὴν τέχνην τοῦ γηραλέου τῆς πατρὸς.

Ὁ κόσμος ὅλος ἐθαύμασε τὸν γάλλον ζωγράφον ὅς-
τις τοσοῦτον ἐξαισιῶς ἀπεικόνισε τὴν θέσιν ταύτην·
οὐδεὶς τῶν διερχομένων ἔμπροσθεν τοῦ πίνακος τούτου
προβαίνει, μὴ συνεχόμενος πρὸ τοιαύτης θέας ὑπὸ βα-
θείας κατανύξεως. Ἐχει τι στοικὸν ὁ πατρικὸς ὀφθαλ-
μὸς ἐκεῖνος, ἡ ὄψις ἔχει σοβαρὰν τινὰ ἀπάθειαν ἐκφρά-
ζουσαν ὄλην τὴν δριμύτητα τῆς ὀδύνης, ἣν ὁ Τιντορέ-
τος καταπνίγει εἰς τῆς καρδίας τὰ ἐνδύμνα.

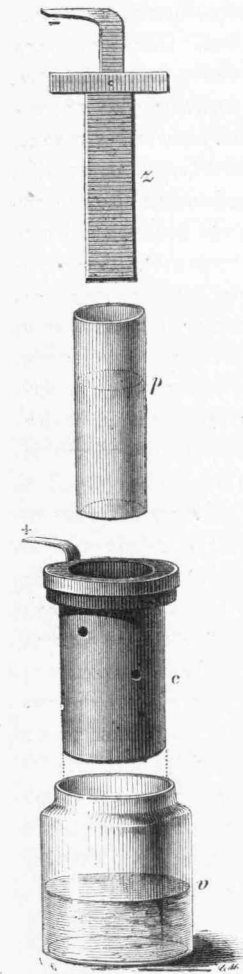
Ἡ ΒΟΛΤΑΪΚΗ ΣΤΗΛΗ.

Δὲν δυνάμεθα νὰ ἐνοήσωμεν καλῶς τὸν ἠλεκτρικὸν
τηλέγραφον, ἂν δὲν προσθέσωμεν ἔτι ὀλίγα περὶ τῆς
βολταϊκῆς στήλης, εἰς ὅσα εἶπομεν ἐν σελίδι 12 καὶ
ἐφεξῆς. Γινώσκουμεν ὅτι τινὲς παρατρέγουσι τὸ διδα-
κτικὸν μέρος τῶν Μυρίων Ὁσων, φρονούντες ὅτι αὐ-
τὸ γράφεται μόνον διὰ τοὺς παῖδας· ἀλλ' ἀδικοῦσιν
οὕτοι ἑαυτοὺς. Δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔχη τις μικρὰν τινὰ νύξιν
περὶ τοῦ ἠλεκτρισμοῦ καὶ τῶν ἀποτελεσμάτων του·
πρέπει νὰ γινώσκῃ καὶ ὀλίγη θεωρίαν· ἄλλως, οὐδ'
οἱ ἀμαθέστατοι ἀγνοοῦσιν ὅτι διὰ συρμάτων ἠλεκτρι-
ζομένων μεταδίδεται εἰδήσεις τις ἐξ ἀποστάσεως. Οἱ
Ὀθωμανοὶ λέγουσι τελλὶ βουρτου (ἐπλήξε τὸ σύρ-
μα)· ἀλλ' ἐρώτησον αὐτοὺς, πῶς πληττεται τὸ σύρμα,
καὶ πῶς πληττόμενον μεταδίδει τὴν ἰδέαν τοῦ ἐπι-
στέλλοντος; Ἢ σοὶ ἀποκριθῶσιν ὅ,τι καὶ οἱ πλείστοι
τῶν καθ' ἡμᾶς, θεωροῦντες ταύτας τὰς ἐξηγήσεις ἀνα-
ξίας λόγου.

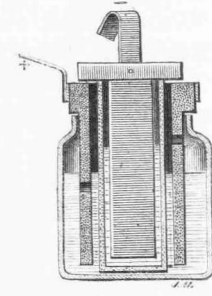
Ἀλλὰ μᾶλλον ἀνάξιος λόγου, καὶ ἀνάξιος τῆς συνα-
ναστροφῆς τοῦ πεπολιτισμένου κόσμου εἶναι ὁ μὴ πε-
ριεργάζομενος ταῦτα καὶ τὰ τούτοις ὅμοια. Νέος μᾶ-
λιστα ὅστις φωρᾶται εἰς τοὺς παρόντας καιροὺς ὅλας

ἀδαῆς ἐπιστήμης, εἶναι ἐταῖρος ἀνάξιος πρὸς συνανα-
στροφὴν ὑπὸ κοσμίῶν ἀνθρώπων συγκεροτημένην, καὶ
συνδαιτυμῶν ἀνάξιος εἰς τράπεζαν ὑπ' ἀνδρῶν εὐμα-
θῶν περιεργισμένην, τέλος δὲ καὶ γαμβρὸς ἀνάξιος
πρὸς κόρην ἀνατεθραμμένην ἐπιμελῶς.

Πρόσγωμεν λοιπὸν ὀλίγον εἰς τὴν τῆς βολταϊκῆς
στήλης ἐξήγησιν.

Σχ. 8.

Σχ. 9.

το, μ, ἥτοι ἐκ γῆς κεραμικῆς ἡμέφθου, (ὥστε νὰ ἐμ-
ποδίσῃ μὲν τὴν σύμμειξιν τῶν ρευστῶν, ὅχι δὲ καὶ τὴν
συγκοινωνίαν αὐτῶν διὰ τῶν πόρων τοῦ διαφράγματος)

περιέχει τὸ θετικὸν ὄξύ·
βυθίζεται λοιπὸν καὶ
αὐτὸ ἐντὸς τοῦ ἀζωτι-
κοῦ ὄξεος, ἐπειδὴ ὁ πυθ-
μὴν του στηρίζεται εἰς
τὸν πυθμένα τοῦ ὑαλί-
νου δοχείου· τέλος, τὸ
φύλλον τοῦ ψευδαργύ-
ρου βυθίζεται ἐντὸς
ὑδατος περιέχοντος 1
δέκατον θετικῆς ὄξεος.
Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον,
εἰσῆχθησαν τὸ ἐν ἐντὸς
τοῦ ἄλλου· ὥστε, ἐὰν ἐτέμναμεν ἄνωθεν ἕως κάτω
ταῦτα ὅλα τὰ μέρη ἐξ ὧν συντίθεται ἐν στοιχείῳ τῆς
στήλης, βλέπομεν ἐν τῷ σχήματι 9 πῶς θὰ παρουσιά-
ζοντο εἰς τὴν ὄρασιν ἡμῶν.

Προσθετέον ὅτι ὁ ἀνθράξ ἔχει εἰς τὰ ἄνω αὐτοῦ γαλ-

κοῦν τι περιδέριον, εἰς ὃ προσαρτᾶται ἔλασμα τι, καὶ
τοῦτο γαλκοῦν, σημειούμενον δι' ἐνὸς μικροῦ φαυροῦ.
Τοῦτο εἶναι ὁ θετικὸς πόλος λεγόμενος· καὶ πᾶν δὲ
σύρμα ἢ ἄλλο μεταλλικὸν ἔλασμα τιθέμενον εἰς συνά-
φειαν μετὰ τοῦ προσαρτήματος τούτου, ἢ καὶ ἐν γένει
μετὰ τοῦ ἀνθρακος, καλεῖται ὡσαύτως θετικὸς πόλος
τοῦ στοιχείου, ἐπειδὴ δέχεται τὸ ὑαλογενὲς ἢ θετικὸν
αὐτοῦ ρευστόν.

Ἀλλὰ καὶ εἰς τὸν ψευδαργύρον προσκολλᾶται ὡσαύ-
τως ἐν ἔλασμα γαλκοῦν, τὸ ὅποιον σημειούμεν διὰ μι-
κροῦ σινοῦ γραμμῆς· τοῦτο δὲ εἶναι ὁ ἀρνητικὸς
πόλος τοῦ στοιχείου. Πᾶν σῶμα ἠλεκτραγωγὸν συνα-
πτόμενον μετὰ τοῦ ψευδαργύρου καλεῖται ἀμέσως καὶ
τοῦτο ἀρνητικὸς πόλος, ἐπειδὴ δέχεται τὸ ἀρνητικὸν
αὐτοῦ ρευστόν, ἥτοι τὸν ῥητινίτην ἠλεκτρισμόν.

Τώρα·—τὸ σχῆμα 10 εἰκονίζει στήλην συγκερο-
τημένην ἐκ δέκα μόνον στοιχείων ψευδαργύρου καὶ ἀν-
θρακος· ταῦτα δ' εἶναι χρεία νὰ συνάπτωνται ὡς ἐπο-
μένως· τὸ πρῶτον νὰ ἔχη τὸν θετικὸν τοῦ πόλου ἐλευ-
θερον, ἀλλ' ὁ ἀρνητικὸς πόλος του νὰ συνάπτεται μετὰ
τοῦ θετικοῦ πόλου τοῦ ἐπομένου, καὶ οὕτω καθέξῃς
ἕκαστον μετὰ τοῦ πλησιεστέρου του, μέχρι τοῦ δεκάτου
στοιχείου, τοῦ ὁποίου, κατὰ συνέπειαν, ὁ ἀρνητικὸς
πόλος μένει ἐλεύθερος.

Οἱ δύο ἐλεύθεροι πόλοι, ἥτοι ὁ θετικὸς πόλος τοῦ
πρώτου στοιχείου καὶ ὁ ἀρνητικὸς πόλος τοῦ τελευ-
ταίου, καλοῦνται, ὁ μὲν, θετικὸς πόλος τῆς στήλης, ὁ
δὲ, ἀρνητικὸς πόλος τῆς στήλης.

Οὕτω δὲ συγκροτοῦνται στήλαι καὶ ἐκ τριάκοντα,
ἐξήκοντα ἢ καὶ ἑκατὸν στοιχείων, ἐνίοτε δὲ καὶ ἐκ δις-
χιλίων ἢ τρισχιλίων.

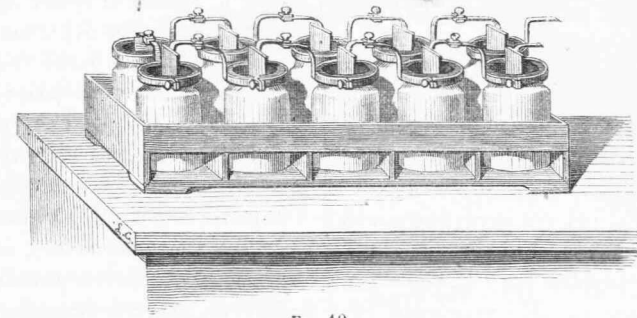
Ἄς λάβωμεν εἰς παράδειγμα τὴν ἐκ δέκα μόνον στοι-
χείων συγκεροτημένην στήλην. Ἐὰν πλησιάζῃς τὸ
σύρμα τὸ θετικὸν εἰς τὸ σύρμα τὸ ἀρνητικὸν, ἢ μᾶλλον
ἐὰν τὰ δύο ταῦτα σύρματα περᾶσῃς τὸ ἐν ἐπὶ τοῦ ἄλ-
λου ταχέως, βλέπεις ἐκθρόσκοντα σπινθῆρα ἐξ αὐτῶν·
δεκάκις, ἑκατοντάκις ἐὰν ἐπαναλάβῃς τὸ πείραμα τοῦ-
το κατὰ συνέπειαν, ὁ σπινθῆρ πάντοτε παράγεται μετὰ
τοῦ αὐτοῦ κρότου. Ἄρα ἡ στήλη εἶναι λήγνως πλήρης
ἠλεκτρισμοῦ, ἢ συγκρότημα βαυκαλίδων λουγδου-
νικῶν (ὡς ὠνομάζουσιν αὐτὰς οἱ φυσικοὶ), πάντοτε
ἔτοιμον, καὶ πάντοτε πεπληρωμένον.

Ἄλλ' ἡ διαρκὴς ἐμφάνισις τοῦ σπινθῆρος εἶναι ἀπό-
δειξις ὅτι οἱ δύο ἐναντίοι ἠλεκτρισμοὶ ἀνασυντίθενται·

ἐπομένως δὲ ἡ στήλη ἔ-
χει τὴν ιδιότητα νὰ ἐμ-
πλησθεῖται ἀφ' ἑαυτῆς,
ἥτοι νὰ διαχωρίζῃ ἀ-
διακόπως τὰ δύο ρευσ-
τά, καὶ ἀδιακόπως νὰ
στέλλῃ τὸ θετικὸν ρευσ-
τόν εἰς τὸ ἐν ἀπῆς ἄκ-
ρον, καὶ τὸ ἀρνητικὸν
εἰς τὸ ἄλλο.

Αὕτη δ' ἡ συνέπεια κα-
θίσταται προφανῆς καὶ
ἐκ τοῦ ἐξῆς πειράματος.

Ἄβθε στήλην συγκεροτημένην καὶ ἐκ δέκα μόνον
στοιχείων. Σύναψον τὰ δύο σύρματα, ἢ τοὺς δύο πό-
λους τῆς στήλης ταύτης διὰ σύρματος ἐκ λευκοχρῆσου
(platine), σύρματος διαμέτρου μὲν ἔχοντος ἐνὸς τρί-
του ἢ ἐνὸς τετάρτου τοῦ χιλιοστομέτρου, μήκος δὲ

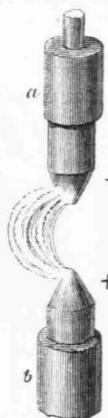
Σχ. 10.

επαρκές. Βλέπεις πάραυτα ότι το σύρμα θερμαίνεται, και ότι όσον σμικρύνης το μήκος του, τόσο η θερμότης αυξάνει· πρώτον το σύρμα καπνίζει, έπειτα πυρακτούμενον καταντᾶ κόκκινον βαθύ, έπειτα κόκκινον ως το κεράσιον, έπειτα λευκαίνεται εκ τῆς υπερβολικῆς πυρακτώσεως, και διατηρεῖται εις τὴν κατάστασιν ταύτην. Ἄλλ' ἂν εἴ τι πλέον σμικρύνης τὸ μήκος τοῦ σύρματος, ὁ λευκόχρυσος ἀναλύεται, και ῥέει ὡς μάλυθος εις σταλαγμοῦς. Τοῦτο ἀποφεύγεις ἐὰν δώσῃς εις τὸ σύρμα μήκος ἐπαρκές.

Ἄξιον θαυμασμοῦ εἶναι, ὅτι ὁ λευκόχρυσος τήκεται διὰ τοῦ ηλεκτρικοῦ πυρὸς τόσο εύκόλως, ἐνῶ ἀδυνατεῖ νὰ τὸν ἀναλύσῃ τὸ δυνατότερον πῦρ τῶν γυτηρίων τοῦ σιδήρου. Ἀποδείξεις ἐκπληκτικῆς τε φλεκτικῆς δυνάμεως τοῦ ηλεκτρικοῦ ρεύματος και τῆς ἀενάου λειτουργίας τῆς βολταικῆς στήλης, λειτουργίας ἣτις εἶναι και ὁ οὐσιώδης αὐτῆς χαρακτήρ· διότι ἂν δώσωμεν εις τὸ σύρμα ἰκανὸν μήκος, ὡς νὰ μὴ καταντῆσῃ εις τήξιν, ὡρας ὀλοκλήρους διατηρεῖται πυρακτωμένον. Ὁ ηλεκτρισμός, ἀείποτε παραγόμενος, μεταβαίνει εις αὐτὸ ἀενάως.

Ἡ διαρκὴς λοιπὸν αὕτη πυρακτώσις τοῦ σύρματος οὐδεμίαν ἐπιτρέπει ἀμφιβολίαν περὶ τῆς ἀενάου πα-

ἥτοι μὴ ηλεκτραγωγοῦ, οὗτινος τὰ δύο ἄκρα κρατοῦνται ὑπὸ δύο συναρτημάτων μεταλλικῶν, ὧν ἕκαστον φέρει ἄνωθεν και κάτωθεν ἐν στέλεχος ἄνθρακος. Οἱ δύο πόλοι τῆς βολταικῆς στήλης συνάπτονται ὅπου τὸ *n* και τὸ *p*. Αἱ ἀκμαὶ τῶν δύο ἄνθράκων πλησιάζονται διὰ τῆς ὑαλίνης λαβῆς *m*, και τότε πάραυτα βλέπει τις εις τὸ σημεῖον τῆς συναφῆς τῶν δύο ἄνθράκων φῶς ζωηρότατον, πρὸς ὃ δὲν ἀντέχει ὁ ὀφθαλμὸς, ὡς δὲν ἀντέχει βλέπων τὸν ἥλιον. Ἐπειδὴ δὲ ἡ θερμότης μεταδίδεται μέχρι τινός, τὸ φῶς τοῦτο ἐκτείνεται ὀλίγον κατ' ὀλίγον, και τότε δύναται τις ν' ἀνασῶσῃ τὸν ἐπάνω ἄνθρακα διὰ τῆς ὑαλίνης λαβῆς, και ν' ἀφίση μεταξύ τῶν ἄνθράκων διάστημα χιλιοστομέτρων τινῶν, ἢ και ἑκατοστομέτρων, ἐὰν ἔχη στήλην ἐξ ἑκατὸν στοιχείων (σχ. 12). Οὕτω διαχωρισμένοι οἱ ἄνθρακες διαχέουσι πανταχόθεν φῶς, τοῦ ὁποῖου ἡ λάμψις εἶναι ὅση ἢ ἐκ πολλῶν ἑκατοντάδων κηρίων. Ἐξακολουθεῖ δὲ τὸ φῶς τοῦτο ἐνόςω και τὸ ηλεκτρικὸν ρεῦμα· ἅμα ἀνοίξῃ τις τὴν περιβολὴν, παύει· ἅμα κλείσῃ τις αὐτήν, πάλιν ἐπανέρχεται.

Σχ. 12.

Εἰς ἀπόσπασιν ὄντες δὲν καταναλίσκονται ταχέως· πάντοτε ὅμως φθείρονται, διότι γίνεται τις μεταβάσις τῆς ἰδίας τοῦ ἄνθρακος ὕλης, ἐλκομένης ἀπὸ τοῦ θετικοῦ εις τὸν ἀρνητικὸν πόλον.

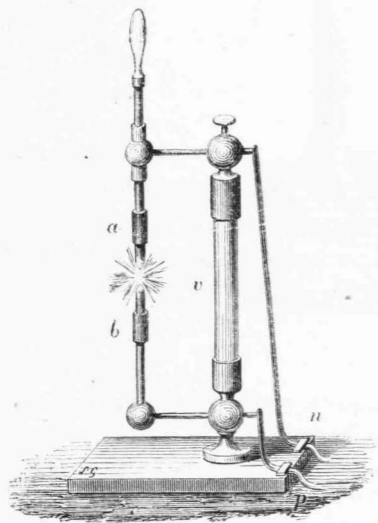
Διὰ τοιαύτης τινός στήλης 50 ἢ 100 στοιχείων δύναται τις ν' ἀναλύσῃ ἐν μιᾷ στιγμῇ πολλῶν χιλιογράμμων ἄργυρον, χρυσὸν ἢ λευκόχρυσον. Ὅταν θέλῃ τις νὰ παραγάγῃ πῦρ πολὺ, τότε ἀντὶ νὰ θέσῃ ἐν τῷ ψελίῳ ἢ ἄνθρακα πελεκημένον εις ἀκμὴν, θέτει πλατύν τινα ἄνθρακα, ἔχοντα ἐσκαμμένην τὴν ἐπιφάνειαν εις σχῆμα χοάνης (σχ. 13). Ἐντὸς ταύτης τῆς χοάνης βάλλονται τὰ τεμάχια τοῦ μετάλλου ὃ πρόκειται ν' ἀναλυθῇ, πλησιάζεται έπειτα ἡ ἀκμὴ τοῦ ἄνωθεν ἄνθρακος, μεταδίδεται τὸ ηλεκτρικὸν ρεῦμα, και ἡ τήξις γίνεται ἐντὸς ὀλίγων δευτερολέπτων. Τότε δὲ τὸ φῶς εἶναι ἐπιζωηρότερον, ἀλλὰ χρωματίζεται ὑπὸ τοῦ καπνοῦ τῶν μετάλλων, ἅτινα ἐξατμίζονται, ἢ τοῦλάχιστον ἀνέλκονται πρὸς τὸν ἄνωθεν ἀρνητικὸν πόλον.

Σχ. 13.

Ὁ σίδηρος και ὁ χάλυψ, ὅχι μόνον ἀναλύονται ἐν τούτῳ τῷ πειράματι, ἀλλὰ πυρακτοῦνται εις τοιοῦτον βαθμὸν, ὥστε ἡ ἐπαφὴ τοῦ ἀέρος διεγείρει αὐτὰ εις σπινθήρας λαμπροτάτους, ἐκτινασσομένους πανταχόθεν ἐν εἰδει μικροῦ πυροτεγνήματος.

Τὰ φαινόμενα ταῦτα τοῦ φωτός και τῆς θερμότητος ἦσαν ἐπὶ πολὺν χρόνον τὰ μόνον φυσικὰ φαινόμενα, ἅτινα ἠδυνήθησαν οἱ φυσικοὶ νὰ προάξωσιν ἐκ τοῦ ηλεκτρικοῦ ρεύματος· ἀλλ' ἐν ἔτει 1820 ἡ ἐπιστήμη προέβη και εις ἄλλο βῆμα· ἡ ἀνακάλυψις τοῦ ηλεκ-

Σχ. 11.

ραγωγῆς ταύτης, ἢ περὶ τῆς αἰωνίου κυκλοφορίας τοῦ ηλεκτρισμοῦ.

Ἀφοῦ εἶδομεν ὅτι ἡ βολταικὴ στήλη δίδει φῶς και θερμότητα, ἄς μεταβῶμεν εις τινὰς ἄλλας ἐπὶ τοῦ προκειμένου ἀξιοπεριέργους διασφασεις.

Τὸ ηλεκτρικὸν ρεῦμα, διερχόμενον μεταξύ δύο ἀκμῶν ἄνθρακος, δίδει φῶς, τὸ λαμπρότατον τῶν φῶτων ὅσα ἠδυνήθη μέχρι τοῦδε νὰ παραξῆ ἢ τέχνη τοῦ ἀνθρώπου. Εἰς τὸ πείραμα τοῦτο εἶναι μὲν ἀρκούντως ἐπιτήδειος και ὁ κοινὸς ἄνθραξ, ὃ ἐκ ξύλου, ἀλλὰ τὸ φῶς δὲν εἶναι δι' αὐτοῦ τόσο ζωηρὸν και διαρκές ὅσον τὸ διὰ τινος ἄλλου ἄνθρακος, σκληροῦ ὡς χάλυψ, ὅστις ἐξάγεται ἐκ τῶν χημικῶν δοχείων τῆς ἀτμίδος (gaz). Δύο μικρὰ στελέχη τοιοῦτου ἄνθρακος, ἔχοντα διάμετρον και μήκος σχεδὸν ὅσον ὁ σωλὴν ἐνός γραφικοῦ πτεροῦ τῆς χιτῆς, ἐμπήγνυνται εις τὰ δύο μικρὰ χάλκινα ψέλλια *a* και *b*, τῆς μηχανῆς ἣν παρατηρεῖ ὁ ἀναγνώστης ἐν τῷ ὑπ' ἀριθ. 11 σχήματι. Ἡ μηχανὴ αὕτη σύγκεται ἐξ ἐνός στελέχους, *v*, ὑαλίνου

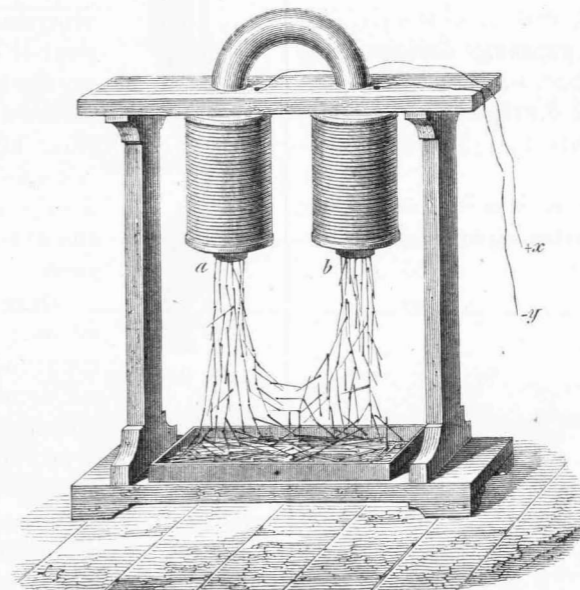
τρομαγνητισμοῦ, ἥτοι τῆς ἐνεργείας τοῦ ρεύματος ἐπὶ τῶν μαγνητῶν, ἤνοιξεν εις τὰς ἐξερευνήσεις αὐτῆς νέον και ἀπέραντον στάδιον.

Ὁ Οἰρστηδὸς (καθηγητῆς τῆς φυσικῆς ἐν Κοπεγχάγη, — 1820) πρώτος ἀπέδειξεν ὅτι τὸ σύρμα, ἢ ἐν γένει πᾶν ηλεκτραγωγὸν σῶμα διὰ τοῦ ὁποῖου διερχεται τὸ ρεῦμα τῆς βολταικῆς στήλης, ἐπιδρᾶ τὰ μέγιστα ἐπὶ τῶν μαγνητικῶν ρευστῶν· ὅτι ἔλκει, ἀποκρούει ἢ διευθύνει τοὺς μαγνήτας τόσο ισχυρότερον, ὅσον εἶναι πλησιέστερον πρὸς αὐτὰ.

Ἀπὸ ταύτης τῆς ἀνακαλύψεως ὠνομάσθη ἡλεκτρομαγνητισμὸς τὸ μέρος τῆς φυσικῆς περὶ οὗ ὁ λόγος, ἵνα οὕτω σημαίη τὴν ἀμειβαίαν ἐπίδρασιν τῶν ηλεκτρικῶν και μαγνητικῶν ρευστῶν.

Ἐρχόμεθα νὰ ἐξηγήσωμεν γενικῶς πως διὰ δύο μόνον πειραμάτων ταύτην τὴν ἐπίδρασιν.

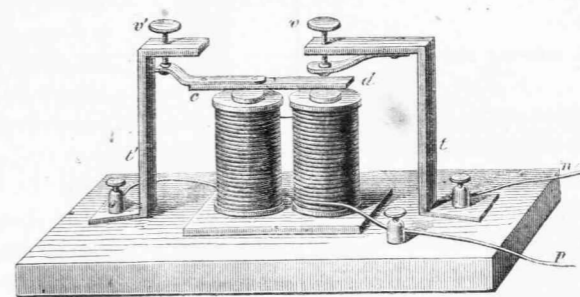
Τὸ σχῆμα 14 παριστᾷ ἓνα ἡλεκτρομαγνήτην. Εἶναι δὲ ὀγκώδης τις κύλινδρος σιδηρὸς, κεκρωταμένος εις σχῆμα ἰππίου πετάλου· σύρμα δὲ χάλκοῦν, διάμετρον μὲν ἔχον ἐνός χιλιοστομέτρου περίπου, μήκος δὲ χιλιομέτρων πολλῶν, και περικεκαλυμμένον ὑπὸ μεταξίνης κλωσῆς, περιτυλίσσεται γύρω ἐκάστου τῶν δύο κλάδων τοῦ ἡλεκτρομαγνήτου, ὡς γύρω πηνίου (μαγνητίου), και οὕτω σχηματίζονται τὰ ὑπὸ τῶν φυσικῶν οὕτως καλούμενα δύο πηνία τοῦ ἡλεκτρομαγνήτου. Τὰ δύο ἄκρα τοῦ σύρματος τούτου μένουσιν ἐλεύθερα ἐν τῷ *x* και *y*, ὅπως συγκοινωνῶσι μετὰ τῶν δύο πόλων τῆς στήλης. Καθ' ἣν στιγμὴν διερχεται τὸ ηλεκτρικὸν ρεῦμα, ὁ σίδηρος καθίσταται μαγνήτης ἰσχυρός· ἔλκει τοὺς ἥλους, τὰ σιδηρᾶ ἐργαλεῖα, πάντα ὅγκον σιδήρου· ἕκαστον δὲ τεμάχιον σιδήρου οὕτως ἐλκυσόμενον καθίσταται και αὐτὸ μαγνήτης· εις τρόπον ὡς ὅλα ὅμῃ σχηματίζουσι μακρὰν ἀλύσον μαγνητικὴν, τῆς ἰσοίας οἱ πρώτοι κρίκοι προσκολλῶνται και ὡσανεὶ προσηλθόνται ἐν τοῖς σημείοις *a* και *b*, ἥτοι εἰς τοὺς δύο πόλους τοῦ ἡλεκτρομαγνήτου. Ἄμα παύσῃ νὰ διερχεται τὸ ηλεκτρικὸν ρεῦμα, ἥτοι ἅμα ἀνοίχῃ ἢ διακοπῇ ἢ περιβολῇ, ἐκλείπει ὅλη αὕτη ἡ δύναμις. Τότε συντρίβονται ὅλοι οἱ κρίκοι τῆς ἀλύσου, τὰ δὲ παντοῖα τεμάχια ἀποσπῶνται και καταρρέουσιν, ὑπέκοντα εις μόνον πάλιν τὸν νόμον τῆς βυρῆτης. Καὶ ἄρα ὁ ηλεκτρισμὸς λαμβάνει τὴν δύναμίν του ἅμα κλεισμένης τῆς περιβολῆς, και ἀποβάλλει αὐτὴν ἅμα

Σχ. 14.

τῆς περιβολῆς ἀνοιγομένης· πρᾶγμα τὸ ὁποῖον δύναται νὰ γίνῃ ἀλλεπαλλήλως και μετὰ θαυμασίας ταχύτητος, ὡς θὰ ἴδωμεν ἐκ τοῦ ἐπομένου πειράματος.

Τὸ σχῆμα 15 παριστᾷ ὡσαύτως ἡλεκτρομαγνήτην, ἀλλὰ μικρόν, ὡς ἐκεῖνον τὸν ὁποῖον μεταχειρίζονται εις τὴν ηλεκτρικὴν τηλεγραφίαν. Τὸ τεμάχιον δι' οὗ γίνεται ἡ συνάφεια *cd*, ὅπλισις τοῦ ἡλεκτρομαγνήτου ὀνομαζόμενον ἐνταῦθα, εἶναι διατεθειμένον εις τρόπον, ὡς νὰ συστέλλεται και νὰ διαστέλλεται ὡς ἐλατήριον. Διὰ τῶν δύο κοιλιδίων *v* και *v'* ῥυθμίζεται ἡ ἐκτασις τῶν ἐκδρομῶν του. Ἐν τῇ φυσικῇ αὐτῆς καταστάσει διακειμένη, ἡ ὅπλισις ὑψοῦται διὰ τῆς ἐλαστικότητος τῆς και ἐγγίζει εις τὸ κοιλιδίον *v*, ἢ μᾶλλον εις τὸ ἐλατήριον τὸ πιεζόμενον ἢ ταυνόμενον κατὰ τὸ

Σχ. 15.

μᾶλλον και ἥττον ὑπὸ τοῦ αὐτοῦ τούτου κοιλιδίου· ὅταν ὅμως ὁ ἡλεκτρομαγνήτης τὴν ἔλξη, τότε παραιτεῖ ταύτην τὴν θέσιν, και ὄρμᾳ πρὸς τοὺς πόλους τοὺς ἐλκοντας αὐτήν. Διὰ τοῦ εὐφυοῦς τούτου μηχανήματος ἡ περιβολὴ κλείεται και ἀνοίγεται ἀφ' ἐαυτῆς. Τῶνόντι, ἡ μὲν μία ἄκρα τοῦ σύρματος τοῦ μαγνήτου ἀπολήγει εις τὸ σημεῖον *p*, ἢ δὲ ἄλλη εις τὸ *σελέχος l'*, ὃν κατεσκευασμένον ἐκ μετάλλου, και μεταδίδον τὸ ηλεκτρικὸν ρεῦμα και εις αὐτὴν τὴν ὅπλισιν· ἀπὸ τῆς ὀπλίσεως δὲ μεταβαίνει εις τὸ ἐ-

λατήριον, μετὰ τοῦ ὁποῖου συνάπτεται, και ἀπὸ τοῦ ἐλατηρίου ἐρχεται εις τὸ *n*, ἥτοι εις τὸν πόδα τοῦ σελέχους *l*, ὄντος και τούτου κατεσκευασμένου ἐκ μετάλλου· Τιθεμένων λοιπὸν τῶν ἄκρων *p* και *n* εις συγκοινωνίαν μετὰ τῶν δύο πόλων τῆς βολταικῆς στήλης, ἡ περιβολὴ εἶναι κεκλεισμένη, και τὸ ρεῦμα διερχεται ἅμα ὅμως ἀποχωρίσασα ἢ ὀπλισις, παραιτεῖ τὸ ἐλατήριον *p* και διακόπτει τὴν περιβολὴν. Ἀποβάλλοντος δὲ τότε πάραυτα τοῦ ἡλεκτρομαγνήτου τὴν ἑαυτοῦ ἐλκτικὴν δύναμιν, ἡ ὀπλις ἀνυψοῦται διὰ τῆς ἐλαστικότη-

τός τῆς, κλείει ἐκ νέου τὴν περιβολὴν, και ἐκ τούτου ἐπακολουθεῖ νέα ἔλξις, νέα διακοπὴ, και οὕτως ἐπ' ἄπειρον.

Ἄστε ἡ ὀπλις δὲν δύναται νὰ μένῃ ἡσυχῆς, οὐδὲν ἔχουσα σημεῖον ὅπου νὰ σταθῇ· ἠναγκασμένη νὰ ταλαντεύεται ἀδιακόπως ὑπὸ τῆς δυνάμεως ἣτις γεννᾶται και ἐκλείπει κατὰ πᾶσαν στιγμὴν, ἀποκτᾷ κίνησιν τῆς ὁποίας τὸ τάχος ἀποβαίνει τεράστιον· διότι ἐξ αὐτοῦ προκύπτει ἡ γῆς τις, οὗτινος ἡ ὀξύτης ἐνίοτε

άνταποκρίνεται πρὸς γλιτάδας δονήσεων κατὰ πᾶν δευτερόλεπτον.

Ἰδού εἶπομεν ἰκανὰ ὅπως δώσωμεν πρώτῃν τινὰ ἰδέαν περὶ τῆς βολταϊκῆς στήλης, περὶ τοῦ ηλεκτρικοῦ ρεύματος καὶ περὶ τοῦ ηλεκτρομαγνητισμοῦ· ἴσως ἐξ αὐτῶν ὁ ἀναγνώστης διείδεν ἤδη μετὰ πόσης εὐκολίας ἢ νέα αὐτῆ δύναμις ἔλαβε τόσας ἀξιολόγους ἐφαρμογὰς, μάλιστα δὲ πῶς βάλλει εἰς κίνησιν τὰς θαυμασίας μηχανὰς δι' ὧν ὁ νοῦς τοῦ ἀνθρώπου κυκλοφορεῖ εἰς ἀπόστασιν ἑκατῶν λευγῶν διὰ τῶν συρμάτων τοῦ τηλεγράφου, μεθ' ὅσου τάχους ὁ ἦχος τοῦ λόγου διαδίδεται ἐντὸς θαλάμου εἰς ὀλίγων βημάτων ἀπόστασιν.

Ἐτι ὀλίγα ὄστε νὰ εἴπωμεν καὶ περὶ τοῦ κινδύνου τοῦ ἐκ τῶν πειραμάτων τοῦ ηλεκτρισμοῦ, καὶ τῆς προφυλάξεως ἀπὸ τοῦ κινδύνου τούτου.

Ὅταν ἦναι αἱ χεῖρες στεγναί, δύναται τις νὰ ἐργίση ἀκινδύνως τὸν ἕνα ἐκ τῶν πόλων τῆς στήλης ἐξ ἑκάστης χειρός· τὸ ρεῦμα τότε δὲν διέρχεται, καὶ οὐδὲν αἰσθάνεται τις, ἐκτὸς ἂν ἡ στήλη συγκροτῆται ἐκ πολλῶν δεκάδων στοιχείων. Ἄλλ' ὅταν ἦναι ὑγραὶ αἱ χεῖρες, τὸ ρεῦμα διέρχεται, αἰσθάνεται δέ τις κρούσμα καὶ ἐξ ὀλίγων στοιχείων. Οὕτω λοιπὸν, ἡ στεγνὴ ἐπιδερμὶς τοῦ ἀνθρώπου εἶναι ἀτελέστατος ηλεκτραγωγός, παραβαλλομένη πρὸς τὴν ὑγρὰν, μάλιστα δὲ τὴν βεβρεγμένην δι' ὀλίγου ὀξυδωμένου ὕδατος.

Στήλη ἐξ ἑκατῶν στοιχείων προξενεῖ κρούσμα κεραινοβόδες, εἶτι καὶ διὰ τῶν φορεμάτων· διὰ τοῦτο πρέπει νὰ περῶνται τὰ σύρματα ἐντὸς σωλήνων ὑαλίνων ζηρῶν, ὅπως ἀπτηταί τις αὐτῶν ἀκινδύνως.

Αἱ ἐκ 15 ἢ 20 στοιχείων στήλαι εἶναι ἀκινδύνοι· τούτων τὰ κρούσματα δύναται τις νὰ αἰσθανθῆ κατὰ διαφόρους τρόπους· εἴτε κρατῶν εἰς ἑκάστην χεῖρα ὀγκώδη κύλινδρον ἐκ γαλκοῦ βεβρεγμένον, καὶ δι' αὐτῶν ἀπτόμενος τῶν δύο πόλων· εἴτε βάλλων ἑκαστον πόλον ἐντὸς ἀγγεῖου ὕδατος ὀλίγον τι ὀξυδωμένου, καὶ βαπτίζων ἔπειτα τὸν δάκτυλον ἢ καὶ ὄλην τὴν χεῖρα εἰς ἑκαστον τῶν δύο ἀγγείων· εἴτε πλησιάζων τὰ ἀγγεῖα ἀρκούντως ὥστε νὰ βαπτίσῃ ἐντὸς αὐτῶν δύο τῶν δακτύλων τῆς αὐτῆς χειρός· ἀλλὰ κατὰ τὸν τελευταῖον τοῦτον τρόπον τὸ κρούσμα δὲν διέρχεται τὸ σῶμα. Εἰς ὅλα τὰ πειράματα ταῦτα βλέπει τις πᾶραυτα ὅτι, ἐὰν ἐν τῷ βαπτιζομένῳ μέρει συμβῆ νὰ ἔχη ἢ ἐπιδερμὶς ἐλάχιστόν τι κέντημα ἢ ἀμυγλὴν, ἐκεῖ αἰσθάνεται ὀξύτατον πόνον. Ὅστε ἡ ἐπιδερμὶς εἶναι ὡς λεπτότατος τις θώραξ μὴ ηλεκτραγωγός, θώραξ ὅμως συντριβόμενος ὅταν τὸ ηλεκτρικὸν ρεῦμα ἔχη πολλὴν δύναμιν· διὰ τοῦτο αἱ ἰσχυραὶ στήλαι εἶναι κεραινοβόλοι, ἐνῶ αἱ ἀσθενεῖς προξενούσιν ἡμῖν ἀνεπαίσθητα κρούσματα.

Ἀλλὰ τὸ πρᾶγμα διαφέρει ὅταν τὸ ηλεκτρικὸν ρεῦμα πλήξῃ μέρος τι τοῦ σώματος μὴ ἔχον ἐπιδερμίδα· τότε καὶ ἐν μόνον στοιχείῳ, ὅσον μικρὸν καὶ ἀσθενές, φέρει δεινὸν ἀποτέλεσμα, ἐὰν, παραδείγματος χάριν, οἱ δύο αὐτοῦ πόλοι ἐγγίσωσιν εἰς δύο ἀργυρὰ νομίσματα, τεθειμένα, τὸ μὲν ἐπὶ τῆς γλώσσης, τὸ δὲ ἐπ' αὐτῆν. Καὶ ἕτερον δὲ περίεργον παρατηρεῖται ἐν τῷ πειράματι τούτῳ, ὅτι ὁ μὲν θετικὸς πόλος δίδει γεῦσιν δυνατοῦ ὀξειδίου, ὁ δὲ ἀρνητικὸς γεῦσιν ὑφάλμυρον.

Πρωτίστη χάρις τῆς γυναικὸς εἶναι ἡ σεμνότης.

Ο ΠΡΑΓΜΑΤΕΥΤΗΣ ΚΑΙ Η ΒΡΟΧΗ.

Πραγματευτής τις ἐπιστρέφων ἐκ πανηγύρεως ἐκάθητο ἐπὶ τοῦ ἵππου του, καὶ εἶχεν ὀπισθεν τὸ δισάκιόν του πλήρες ἀργυρίου. Ἐπιπτεν ὅμως βρογῆ βαρῆα ἣτις διεπέρασε τὸν ἄθλιον ἕως εἰς τὰ κόκκαλα, καὶ διὰ τοῦτο πολλάκις ἐμεμψιμοῖρει ὅτι ὁ Θεὸς ἔκαμνε τοιοῦτον κακὸν καιρὸν ἐπὶ τῆς ὁδοιπορίας του.

Ὅλιγον παρέκει, εἰσῆλθεν εἰς δάσος τι πυκνόν· ὁποῖα δὲ φρίκη τὸν κατέλαβεν, ὅτε εἶδε ληστήν τινα ἐνοπλον ἰστάμενον εἰς μίαν τῶν πλευρῶν τοῦ δρόμου! Ὁ ληστὴς ἐσκόπευσε πᾶραυτα κατ' αὐτοῦ διὰ τοῦ τυφεκίου του, καὶ ἠθέλησε νὰ πυροβολήσῃ· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ πυρόκονις εἶχε βραχὴ ὑπὸ τοῦ ὄμβρου, δὲν ἐγένινεν ἡ ἐκπυροσκόρησις, καὶ ὁ πραγματευτής τότε, πτερνίσας τὸν ἵππον, διέφυγεν εὐτυχῶς τὰς χεῖρας τοῦ ληστοῦ.

Ἀφοῦ ἐπροχώρησεν ἀρκετὰ καὶ ἐξῆλθε τοῦ κινδύνου, — Κύτταξε! εἶπεν, ἐγὼ ἠδημόνου κατὰ τῆς βρογῆς, ἐνῶ αὐτὴ ἦτο μάλιστα εὐεργέτημα τῆς θεῆς Προνοίας. Ἄν ὁ καιρὸς ἦτο ξηρὸς καὶ ὠραῖος, τώρα θὰ ἐκείμην ἴσως ἐντὸς τοῦ αἱματός μου νεκρὸς, τὰ δὲ τέκνα μου θὰ ἐπερίμεναν ματαίως τὸν πατέρα των. Ἡ βρογῆ ἔσωξε καὶ τὴν ζωὴν καὶ τὰ χρήματά μου, καὶ ἐγὼ ἐμεμψιμοῖρου κατ' αὐτῆς.

ΑΝΑΤΡΟΦΗ ΤΗΣ ΝΕΟΛΑΙΑΣ.

Πρὸς ἀπόκτησιν ἀριθμοῦ τινος ἰκανοῦ ἀνδρῶν περινόων, τῶν ἀναγκαιούτων πρὸς τὴν εὐημερίαν ἔθνους τινὸς, πολὺ μᾶλλον πρέπει νὰ περιζητῆ ἢ πολιτεία σχεδιόν τι ἀνατροφῆς τῆς νεολαίας ἢ σχεδιὸν μεταρρυθμίσεως. Εἰς τινὰς περιστάσεις, εἰς μόνον εὐπαίδευτος ἀνὴρ δύναται ν' ἀποβῆ τῆς πατριδος σωτήρ. Αὕτη εἶναι γνώμη τοῦ Β. Φραγκλίνου.

Κύριος δὲ ὁ βασιλεὺς τῶν Περσῶν ἀνέτρεφεν ἑκατοντάδας παιδῶν, λαμβάνων αὐτοὺς τυχαίως ἐκ πάσης τάξεως τῆς κοινωνίας, ἀλλ' ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ μετὰ τῶν πτωχοτέρων. Τούτους δὲ προώριζεν εἰς τὰς πολιτικὰς θέσεις, ἐκλέγων μετὰ τῶν αὐτῶν τοὺς νοσημονεστέρους καὶ μᾶλλον ἐπιδίδοντας. Μακάριος ὁ τόπος τοῦ ὁποῖου ὁ ἡγεμὼν ἔχει νὰ ἐκλέξῃ τοὺς ἀναγκαίους ὑπουργοὺς μετὰ τῶν δωδεκάδων πολιτικῶν ἀνδρῶν ἀναντιρρήτου περινοίας καὶ ἀρετῆς!

ΑΛΓΕΡΙΝΑΙ ΠΑΡΟΙΜΙΑΙ.

Φέρου πρὸς ἐμὲ ὡς πρὸς ἀδελφόν σου, καὶ συντάττε τὸν λογαριασμόν μου ὡς τὸν τοῦ ἔλθρου σου.

Ὁ μὴ ἔχων χρήματα, οὔτε σφίγγει, οὔτε ἐναγκαλιζέται.

Οὐδεὶς ὁμοίός μου προκαιμένου περὶ ὑπηρεσίας τῆς ὁποίας ἔχω χρεῖαν.

Ψυχρὸς σίδηρος, ἀνωφελὴς σφυρηλασία.

Ὁ Θεὸς εἶπε· κατὰβάλλε, ὦ δοῦλέ μου, τὰς δυνάμεις σου, καὶ ἐγὼ βοηθήσ.

Ὁ πρῶτος εὐποιῶν, οὗτος γενναϊότερος· ὁ πρῶτος κακοποιῶν, οὗτος ἐνοχώτερος.

Δῶρον ὄρνιθα καὶ ἀντίδωρον κάμηλον.

Ἐν τῇ πενίᾳ καὶ ἐν τῇ ἀμυγλίᾳ διακρίνεται ὁ φίλος καὶ ὁ ἐχθρός.

Πᾶς νεόνυμφος ἑπτὰ ἡμέρας σουλτάνος, ἑπτὰ ἡμέρας βεζίρης· ἔπειτα δοῦλος διὰ παντός.

Φίλος δύναται καὶ εἰς τὸν παράδεισον νὰ σὲ φέρῃ, καὶ εἰς τὸν ἄδην.

Ἄν θέλῃς νὰ ἐκτελεσθῇ ὁ πόθος σου, ἢ νὰ θεωρηθῇ κατ' εὐχὴν ἡ ὑπόθεσίς σου, στείλει ἐπὶ τούτῳ κάποιον ὅστις ὀνομάζεται κύρ Ἀργύριος.

ΑΙ ΣΧΟΛΙΚΑΙ ΕΚΑΡΟΜΑΙ ΕΝ ΕΛΒΕΤΙΑ.

(Ἴδε σελ. 35.)

Τὴν ἐπαύριον, οἱ μαθηταὶ ἐξεγείρονται πρὸ τῆς αὐγῆς, καὶ μετ' ὀλίγον ἐπαναλαμβάνουσι τὴν ὁδοιπορίαν μετὰ ζήλου, τὸν ὁποῖον δὲν μετριάξει τὸ ψῆχος ἢ ὁ κάματος. Ὅσαίς ἐπὶ τοῦ δρομολογίου των κεῖνται σημαντικαὶ πόλεις, ζητεῖται παρ' αὐταῖς περιθάλψις, ὡσανεὶ πρὸς ἐνοπλον στρατόν· καὶ τότε τὰ γυμνάσια καὶ οἱ καθηγηταὶ τῶν πόλεων τούτων ἐξέρχονται εἰς προὔπαντησιν τῶν ὁδοιπόρων, τοὺς ὁποίους δέχονται ἐν τυμπάνοις καὶ ὄργανοις μουσικοῖς, φέροντες τὰς σημαίας των. Ὑπὸ τὸν σταυρὸν τῆς σημαίας τῆς πατριδος, καὶ τοὺς Ἑλβετοὺς συνάπτει τάχις ἢ ἀδελφότης, ὡς συμβαίνει παρ' ἡμῖν καὶ παρὰ πᾶσι τοῖς ἔθνεσι· τότε δὲ παρέρχονται αἱ ὥραι ποδήνεμοι καὶ φαιδραὶ, προσκομίζουσαι ἑκάστη τὰ παντοῖα αὐτῆς ἐπιεσόδια καὶ τὴν διδασκαλίαν. Ὅλοι ὁμοῦ πορεύονται εἰς ἐπίσκεψιν τῶν δημοσίων οἰκοδομῶν ἢ τῶν μουσείων· ἐκεῖ δὲ τοῖς δίδεται πᾶσα ἐξηγήσις, καὶ γίνεται τῶν πάντων περιγραφή· τὰ ὄπλοστάσια, τὰ μεταλλουργεῖα, αἱ ἰδιαίτεροι ἐπιστημονικαὶ καὶ τεχνικαὶ συλλογαί, ὅλα τοῖς ἀνοίγουσι τὰς θύρας των· ἕκαστος δὲ θαυμάζει, σπουδάζει, πυνθάνεται, καὶ λαμβάνει σημειώσεις.

Κοινὰ συμπόσια πολλάκις συνάπτουσι τὰ δύο σῶματα εἰς ἓν· καὶ ἐκεῖ δὲ πάλιν συζητοῦνται μυρία ὄσα, καὶ αἱ ἰδέαι ἀνταλλάσσονται. Λόγοι πατριωτικοὶ ἀναμιμνήσκουσι διὰ παντός σχήματος τὰ κατὰ τῆς χώρας ἐκείνης ἀποφθέγματα· «Ἐν τῇ ἐνώσει ἡ δύναμις.» — «Ὑπὲρ πατριδος πᾶς ἡμῶν λόγος, πᾶν ἔργον!» — Οὕτω δὲ τὸ παιδίον, ἀκούον ἐξ ἀπαλῶν ὀνύχων γεραιρομένης τῆς πολιτικῆς ἀρετῆς, μανθάνει κατὰ πίσσον τιμᾶται ἢ φιλοπατρία, ὁ ἥρωϊσμός, καὶ προσκολληταί εἰς τοὺς ἐθνικοὺς θεσμοὺς ἀναπροσπάστως.

Κατὰ τὸ παρελθὸν θέρος, οἱ τοῦ Νευκαστέλλου μαθηταὶ κατηρθύνθησαν πρὸς τὸν νομόν τοῦ Φριβούργου, θελήσαντες ν' ἀναβῶσιν εἰς τὸ ὄρος Μολεσσῶνα, τὸν γίγαντα τοῦτον τῶν Ἀλπεων τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου νομοῦ.

Ἡ συνοδία των λοιπὸν, ἐπιβᾶσα πρωῖαν τινὰ, ἐντὸς τοῦ μηνὸς ἰουλίου, ἀπὸ Νευκαστέλλου εἰς ἀτμόπλουον διαπλέον ἐν τῇ ὁμόνυμῳ λίμνῃ, ἀφίχθη μετὰ μίαν ὥραν εἰς Μόρατον, ὅπου ἀποβᾶσα ἤρχισε μετ' ὀλίγον νὰ πέσορῃ. Καὶ πρῶτον ἐστάθμευσεν ὑπὸ γιγαντώδη τινὰ φιλόραν ἰσορικὴν, ὑπὸ τὴν ὁποίαν οἱ ὁμίσπονδοι συνήρχοντο ποτὲ διὰ νυκτὸς, καὶ συνεσκέπτοντο πρὸς αἰσίαν ἔκθασιν τοῦ ὑπὲρ τῆς ἐλευθερίας αὐτῶν ἱεροῦ ἀγῶνος. Παρέκει, εἰς μικρὰν ἀπόστασιν ἀπὸ τινος χωρίου μικροῦ, ἴσεται μικρὸς ναός. Ὁ ναὸς οὗτος ἠγέρθη εἰς τὴν αὐτὴν θέσιν ὅπου, κατὰ τὴν 22 ἰουνίου 1476, ὁ ἑλβετικὸς στρατὸς γονυπετήσας, ἐπεκαλέσθη τὴν ἐξ

ὑψους βοήθειαν, πρὸ τῆς ἐνδόξου μάχης δι' ἣς κατεβλήθη διὰ παντός ἡ δύναμις τοῦ κατακτητοῦ τῆς χώρας ταύτης. Αὐτόθι οἱ διδάσκαλοι εἶχον πολλὰ νὰ εἴπωσιν, ἀνατρέχοντες εἰς τὴν ἰστορίαν· οἱ δὲ μικροὶ πατριῶται, ἐνθουσιασθέντες ἐκ τῶν ἀναμνήσεων, πρὶν παραιτηθῶσι τὸν τόπον τοῦτον ὤμοσαν τρεῖς νὰ γίνωσι χρεῖας τυχοῦσης μιμηταὶ τῶν προγόνων, χύνοντες ὑπὲρ πατριδος τὸ αἷμα αὐτῶν.

Ὁ βαθητὴς ἐξέρχεται ἐκ τῶν τοιούτων μαθημάτων μεῖζων καὶ ἰσχυρότερος· εἶναι περιττὸν νὰ εἴπωμεν ὅτι ἐπαναλαμβάνει τὸν δρόμον ἀισθανόμενος ἐν τῇ καρδίᾳ ἐτι μᾶλλον ἀνεπτυγμένην τὴν ἐθνικὴν φιλοτιμίαν· ὁ ἥλιος καίει, ἡ ὁδὸς εἶναι μακρὰ . . . μακρὰ, ἀλλ' οὐδεὶς παραπονεῖται· μετὰ τοιαύτας γενναίας καὶ σωτηρίους συγκινήσεις, ποῖος τολμᾷ νὰ εἴπῃ ὅτι ὁ κόπος τὸν καταβάλλει;

Ἄλλ' ἰδού τὸ Φριβούργον, πόλις ζωγραφικωτάτην ἔχουσα ἄποψιν. Ἡ μουσικὴ τοῦ ἐκεῖ λυκείου ἔρχεται εἰς προὔπαντησιν τῶν Νευκαστελλανῶν. Τὸ στίφος διέρχεται λαβύρινθον ὁδῶν καὶ πλατειῶν, καὶ τέλος καταλύει εἰς τὸν φρατῶνα. — Συμπόσιον, περίπατος, φιλοφρονήσεις παντοῖαι τῶν πολιτῶν πρὸς τοὺς μαθητὰς τοῦ Νευκαστέλλου! Εἰς τὴν ἐκκλησίαν τῆς μητροπόλεως λαμπρὰ δοξολογία μετὰ μουσουργίας χάριν αὐτῶν.

Τὴν ἐπαύριον, ἡ φάλαγξ εὐρίσκειται πάλιν εἰς δρόμον ἀπὸ τῆς αὐγῆς· μέχρι Γρυγιέρας λήγει ἡ πεδιάς, ἀρχίζουσι δὲ οἱ δύσβατοι τόποι. Ἄς ἀκολουθήσωμεν, ἂν θέλετε, τοὺς νεαροὺς περιηγητὰς. Ἦλθεν ἡ νύξ, διέρχονται ἐξῶθεν παλαιοῦ τινος μοναστηρίου, καταργηθέντος ἐν ἔτει 1848, καὶ μεταβληθέντος ἐκτοτε εἰς ἔπαυλιν. Αὐτόθι θὰ καταλύσωμεν, καὶ θὰ κοιμηθῶμεν πάλιν ἐπάνω εἰς τὸ ἄχυρον. Δὲν ἔχει στρώματα μαλακά· ἔμειναν εἰς τὴν οἰκίαν τῆς μαμάκας· ἀλλὰ δὲν μᾶς μέλει· εἴμεθα ἡγερὰ παιδιὰ.

Οἱ νεανίσκοι ἐπλαγίασαν περὶ τὴν δεκάτην ὥραν, καὶ μόλις ἔγινε μεσονύκτιον, καὶ ἐσήμανεν ἡ σάλπιγξ τὸ ἐξεγερτήριο· τοῦτο δὲ διότι ἡ κορυφή τοῦ Μολεσσῶνος ἀπέχει ἐκεῖθεν ὑπὲρ τὰς πέντε λεύγας, ὅστις δ' ἐπιθυμεῖ νὰ ἴδῃ ἐκεῖθεν τὸν ἥλιον ἀνατέλλοντα. — Θεάμα λαμπρὸν, — πρέπει νὰ ὑπομείνη τὸ δριμύ ψῆχος τῆς ἀσελήνου νυκτὸς, καὶ νὰ περιφρονήσῃ τοὺς κινδύνους κρημνῶν καὶ βραδύρων, τὰ ὅποια καθ' ὄδον ἀπαντῶνται κάτωθεν τῆς ξενῆς ἀτραπιοῦ, ἣν εἶναι χρεῖα ν' ἀκολουθήσῃ ἀναβαίνων εἰς τὸ ὄρος. Προπορεύονται ὅμως ὀδηγοί, καὶ ἡ φάλαγξ τῶν μαθητῶν ἐπέρχεται μετ' αὐτοὺς μηχανικῶς, σιωπῶσα. Καὶ συνεχῶς μὲν ἀναγκάζονται νὰ σταθῶσιν ἀπέναντι προσκομμάτων δυσυπερβλήτων, οὐδεὶς ὅμως ἐκτρέπεται τῆς γραμμῆς· ὅλοι φυλάττουσι τὴν τάξιν των· οἱ ὀδηγοὶ μέλπουσιν ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτὸς μετὰ φωνῆς ἠχηρᾶς τὸ ἄσμα τοῦ βουκολίου (Ranz des vaches), δημῶδες ποίημα, εἰς γλωσσῶσαν διεσθαρμένην τοῦ Φριβούργου, ἧς ἐδόξαμεν ἄλλοτε πλήρη μετάφρασιν μετὰ τοῦ μέλους, ἐν τοῖς Μυρίοις Ὅσοις. (Ἴδε τὸ φυλλάδιον τοῦ ἀπριλίου 1868.)

Lé z'armailis dé Colombette
Dé bon matin sé sau leva.
Ah! Ah! Ah! Ah!

(Στὰ Περιτέρια, τὸ χωριὸν, Ἐυπῆσαν οἱ βοσκοὶ ταχυά.
ὦ, χὰ! ὦ, χὰ! κτλ.)

Δὲν ἀμφιβάλλομεν ὅτι ὀλίγοι τῶν ἀναγκωστῶν ἡμῶν ἐτίμησαν τὸ ἄσμα τοῦτο διὰ τῆς ἐπιδοκιμασίας των· ἀλλ' εἶναι βέβαιον ὅτι τὸ «Βουκόλιον» τῶν ἐλβετικῶν ὄρεων ἔχει ἐν Εὐρώπῃ φήμην εὐρεῖαν. Ὑπάρχουσι φαγητὰ, τὰ ὅποια λαοὶ τινες δὲν θέλουν οὔτε κἀν' ἀπογευθῶσιν, ἐνῶ ἄλλοι εἶναι πρὸς αὐτὰ λαιμαργότατοι.

Πρὸς τὴν αὐγὴν, ἡ φάλαγγς τῶν μαθητῶν προσέβη μέχρι τῆς ξυλοκαλύβης (chalet) τοῦ Πλιαναίου, τῆς ὁποίας ἐνέπλησεν ὅλα τὰ δωμάτια, μάλιστα δὲ τὸ εὐρύχωρον μαγειρεῖον, ὅπου οἱ μεγάλωμοι ὄρεινοὶ ἐ-

κείνοι κατασκευάζουσι τὸν ἐν Εὐρώπῃ περίφημον τυρὸν τῆς Γρυγιέρας. Ὅλοι συνάγονται περὶ τῆς ἐξίας, ὅπου ἀναφλέγει μέγα πῦρ, καὶ μετὰ μύστρων ξυλίνων ἀντλοῦσιν ἀπὸ τῶν κἀδων τοῦ τυροποιείου γάλα παχύτατον καὶ ζεστόν.

Ἄλλ' ὁ καιρὸς εἶναι νεφελώδης, καὶ ὁ ἥλιος δὲν θά φανῆ ἀνατέλλων· ὥστε ἀνωφελὲς τὸ νὰ σπεύσωσιν. Ἀναπαύονται λοιπὸν ἐπὶ δύο ὥρας, ὅπως ἀναλάβωσι δυνάμεις οἱ νεώτεροι, καὶ ἀναβῶσι μέχρι τῆς κορυφῆς ἧτις ὑψοῦται ἐκεῖ ἐπάνω, βραχυῶδης καὶ φαλακρά.

Ἀνάβασις εἰς τὸ ὄρος Μολεσσῶνα.

Ἐδῶ ἀκόμη ἀπαντῶνται δένδρα τινὰ, καχκετικά ὅμως καὶ ἀτραφὴ ἐκ τοῦ φύχους τὰ ἄβλια, καὶ μάλιστα διακρινόμενα μεταξὺ τῶν φαιῶν πετρῶν· ἀλλὰ καὶ αὐτὰ μετ' ὀλίγον παύουσιν ὅλα διὰ μιᾶς· ἀρχίζει δὲ ἐκεῖθεν καὶ ἐπάνω γῆ ἀνώμαλος καὶ κρημνώδης, χαράδραι φοβεραὶ, ἀφρώδεις χεῖμαρροι, στρώματα χιόνος μεταξὺ τῶν ποικιλοχρῶν ἀνθῶν τοῦ βουνοῦ, τέλος δὲ ἡ πέτρα ἡ ξηρὰ καὶ ὀλόγημος. Ἡ ὁδοιπορία τότε ἀποβαίνει βραδυτάτη καὶ ἐπίπονος, πολλὰκις δὲ οἱ ἀναβαίνοντες ἀναγκάζονται νὰ σταθῶσι πρὸς τριγμὴν, ὅπως παύσῃ ὁ παλμὸς τῆς καρδίας εἰς τὰ ἀσθμακίοντα στήθη των.

Ἄλλ' ἀκούονται ἀλαλαγμοί. Οἱ τολμηρότεροι τῆς

συνοδίας κατόρθωσαν ἤδη νὰ φθάσωσιν εἰς τὴν ὑψίστην κορυφὴν τοῦ ὄρους, καὶ ἰδοὺ σείουσιν ἐπ' αὐτῆς τὴν σημαίαν των. Αὕτη ἡ θεὰ ἐγκαρδιώνει τοὺς ἄλλους, τοὺς χωλαίνοντας, καὶ ἰδοὺ καὶ αὐτοὶ προχωροῦν, καὶ τέλος ἔρχονται μέχρι τῆς κορυφῆς, τὶς πρῶτος, τὶς ὑστερος. Ἡ κορυφὴ τοῦ Μολεσσῶνος ἔχει ἐπιφανείαν μόνον ὀλίγων τινῶν ποδῶν· καὶ ἀφ' ἐνός μὲν εἶναι ἀπότομος ὀλωσδιῶλου ὁ βράχος, ἀφ' ἑτέρου δὲ κρημνώδης. Ἐκεῖθεν τὸ βλέμμα ἐκτείνεται εἰς ἄπειρον διάστημα· βλέπει τις ἐκεῖθεν τὴν σειρὰν τῶν χιονοσκεπῶν Ἄλπεων, κορυφᾶς, τὴν μίαν κατόπιν τῆς ἄλλης, τὰ ὄρη Ἰουρα (Jura) καὶ τὰς λίμνας τῆς Γενεύης, τοῦ Νευκακασέλλου, τῆς Βριέννης καὶ τοῦ Μοράτου. «Θεέ μου,

τί ὠραῖον θέαμα! Ὁραῖον ὡς ὄνειροπόλησις!» ἀνέκραξεν ὁ λόρδος Βύρων ὅτε ἀνέβη, ἐν ἔτει 1816, εἰς τὴν κορυφὴν ταύτην τοῦ Μολεσσῶνος. Τὸν αὐτὸν τοῦτον ἐνθουσιασμὸν αἰσθάνονται καὶ οἱ ἡμέτεροι νεαροὶ περιηγηταί, καὶ σὺ δ' αὐτὸς, ὦ ἀναγκῶστα, θὰ ἐξεφώνεις ὅ,τι ὁ ποιητὴς, ἐάν ποτε συνέβαινε νὰ θέσῃς τὸν πόδα ἐπὶ τοῦ γίγαντος τῶν φριβουριανῶν Ἄλπεων, καίτοι οὗτος, παραβαλλόμενος πρὸς τοὺς ἄλλους ἀδελφούς του, φαίνεται ὡς παιδίον· ἔχει μόνις ὕψους 2000 ποδῶν· ἐνῶ τὸ Ῥοδόεν Ὄρος ὑπερβαίνει τοὺς 4630 πόδας, τὸ δὲ Λευκὸν Ὄρος τοὺς 4800.

Ἡ νεότης δὲν ἀγαπᾷ τόσον τὴν θεωρίαν· ταχέως λοιπὸν τὴν βαρύνουσιν οἱ ἥμεροι σταθμοί· καὶ ἐπειδὴ πᾶσα μετακίνησις ἐπὶ τοῦ μεταίχμιου ἐκείνου δύναται νὰ ἐπιφέρῃ πτώσιν θανάσιμον, μόνις ἐμουσουργήθη πατριωτικόν τι μέλος διὰ τῶν ὀργάνων, καὶ οἱ διδάσκαλοι διέταξαν τὴν κατάβασιν, ἄλλην ὁδὸν παρὰ τὴν τῆς ἀναβάσεως λαβόντες.

Μετὰ τέσσαρας ὥρας κατέβη ἅπανα ἡ συνοδία διὰ τῆς Τρεμέτας καὶ τῶν νομῶν τοῦ Ζιαζαίου, διελθοῦσα τόπους, τῶν ὁποίων ἡ τερπνὴ θεὰ συνέχει τὸν ζωγράφον εἰς πᾶν βῆμά. Ἐδῶ τὸ πρᾶνὲς τῆς καταβάσεως

Ἀριεῖς εἰς τὴν κορυφὴν τοῦ Μολεσσῶνος.

ὀμαλυνόμενον καὶ καλυπτόμενον ὑπὸ πρασίνης πύας, παρέχει ἀκίνδυνον στάδιον πρὸς δρόμον ἢ παλαίτραν· παρέχει πετρῶν σωροὶ, μεταξὺ τῶν ὁποίων βλαστάνει τὸ Ῥόδον τῶν Ἄλπεων, μικροὶ χεῖμαρροι, μικροὶ καταρράκται, ἔπειτα δάση, τόσον πυκνότερα, ὅσον κατέρχεται τις πρὸς τὴν πεδιάδα.

Ἄλλ' ἄς μείνωμεν ὑπὸ τὰς ἐντυπώσεις τοῦ Μολεσσῶνος. Ἐπιτροχάδην μόνον ὑπεδείξαμεν τὴν φύσιν καὶ τὸν σκοπὸν τῶν σχολικῶν ἐκείνων ἐκδρομῶν· ἀμφιβολία δὲν ὑπάρχει ὅτι εἶναι ἀξιωμαῖμοι, καὶ ὅτι θὰ γενικευθῶσι πανταχοῦ, εὐχόμεθα δὲ καὶ ἐν Ἑλλάδι ὅσον τάχιστα, — ἀρκεῖ ν' ἀποκατασταθῇ τελεία ἀσφάλεια·

— ἴσως οὕτω μίαν ἡμέραν πραγματοποιηθῇ τὸ ὄνειρον τοῦ γάλλου ποιητοῦ Β. Οὐγίου, λέγοντος:

Καὶ τότε ὑψωθήσεται πᾶς νοῦς, πᾶν ὄμμα νέον
Πρὸς τὴν γλυκίαν δέσποιναν, τὴν ἐπιστήμην, πνεῦν
Γαλλῆνης ἰαρότητα.

Οὐκέτι δὲ ἀνοῦσι ἀσάφειαι καὶ γρίφοι.
Ἀπόστολ' οἱ διδάσκαλοι πρὸς τὰ τῶν παίδων στήθη,
Ἐπὶ τῶν ἀπαλῶν ψυχῶν θὰ κύπτουν μετ' ἀσφάλεια,
Νὰ ταῖς κυρνοῦν εἰς κύλικα αἰθίων καὶ θείαν
θεόν, αἰθέρα κυανοῦ, ἀγάπην, ἀρμονίαν.

ΔΙΗΓΗΜΑ. --- ΤΟ ΒΑΡΑΘΡΟΝ.

(ἴδε σελ. 42.)

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ. — Η ΟΙΚΟΝΟΜΟΣ ΛΑΛΕΙ.

Ἡ κυρία Γολδοστάρβη μετέφερεν ἀθορόβως τὰ πράγματά της εἰς τὸ δωμάτιον τὸ προσδιορισθὲν εἰς αὐτήν, καὶ μὴ ἀγαπῶσα ν' ἀνησυγῆ κανένα, παρουσιάσθη εὐθύς ἔπειτα εἰς τὸν νέον κύριόν της, διὰ ν' ἀκούσῃ τὰς προσταγὰς του. Ὁ Βίλδιν τὴν ἐδέχθη, ὡς καὶ χθές, εἰς τὸ ἐστιατόριον· μετὰ δὲ τοὺς συνήθεις χαιρετισμούς, ἐκάθησαν ἀμφοτέρω διὰ νὰ συσκεφθῶσι περὶ τῶν πραγμάτων τῆς οἰκίας.

— Ὡς πρὸς τὴν τράπεζαν, κύριε, εἶπεν ἡ κυρία Γολδοστάρβη, εἴθε μόνος, ἢ ἔχετε καὶ ἄλλους;

— Ἄν βάλω εἰς πράξιν, ἀπεκρίθη ὁ Βίλδιν, ἐν σχέδιον τὸ ὅποιον μελετῶ πρὸ πολλοῦ καιροῦ, θὰ ἔχω καὶ ἄλλους πολλούς. Ὡν ἀγαμος, ἐπιθυμῶ νὰ συζήσω μὲ τοὺς ὑπαλλήλους μου ὅλους, ὡς νὰ ἦσαν μέλη τῆς οἰκογενείας μου· ἀλλ' ἕως νὰ βληθῆ εἰς πράξιν τοῦτό μου τὸ σχέδιον, μόνον περὶ ἐμοῦ θὰ φροντίζετε καὶ περὶ τοῦ νέου συναταίρου μου· καὶ ἀγνοῶ μὲν ἀκόμη τὰς ὁρέξεις ἐκείνου, ἀλλὰ, τὸ κατ' ἐμὲ, ἡ τροφή μου εἶναι τακτικὴ, καὶ ἡ ὁρεξίς ἡ αὐτὴ πάντοτε.

— Τὸ πρῶν, πῶς θέλετε τὸ πρόγευμα; ἠρώτησεν ἡ κυρία Γολδοστάρβη· εἰς εὐρετε ὅτι ἄλλοι τὸ θέλουν τελειότερον καὶ ἄλλοι εὐχαριστοῦνται μὲ μόνον...

Διεκόπη καὶ ἀφῆκεν ἀτελεῖ τὴν φράσιν της, διότι οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς ἐστράφησαν ἀπὸ τοῦ κυρίου της εἰς τὴν ἄνω τῆς ἐστίας εἰκόνα ἐκείνης τῆς γυναικὸς... Ἐὰν ὁ Βίλδιν δὲν εἶχε σχηματισμένην πεποιθήσιν ὅτι ἡ κυρία Γολδοστάρβη ἦτο γυνὴ σπουδαία καὶ συνετὴ, θὰ ἐξελάμβανεν ἐξ ἀρχῆς τῆς συνομιλίας ταύτης, ὅτι αὐτὴ ἔπασχεν ἐκ διαλειπούσης παρανοίας.

— Προγευματίζω τὸ πρῶν, εἰς τὰς ὀκτώ· ἔχω ἐν καλόν, κατὰ τοῦτο, καὶ ἐν κακόν· ἀγαπῶ μόνον καθελκαστὴν ὀλίγον λίπος χοίρινον εἰς τὴν ἐσχάραν, ἀλλὰ τὰ αὐτὰ ἐπιθυμῶ νὰ ἦναι νοπότατα. Ὡ! κατὰ τοῦτο εἶμαι πολὺ δύσκολος.

Τὸ βλέμμα τῆς κυρίας Γολδοστάρβης ἐπέστρεψε πρὸς τὸν Βίλδιν, ἀλλὰ καὶ πάλιν τὸ πνεῦμά της ὑπῆρχε διηρημένον μεταξὺ τοῦ κυρίου της καὶ τῆς εἰκόνας.

— Θέλω δὲ νὰ ἔχω τέτ, ἐξηκολούθησε λέγων ὁ Βίλδιν, ἀλλ' ὅσάκις τὸ λαμβάνω πολλὴν ὥραν ἀφοῦ γίνῃ, καθίσταμαι ἴσως ὀλίγον τι εὐερέθιστος, ἐπειδὴ εἶμαι νευρικός... Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἦναι τὸ τέτ μου...

Τώρα καὶ αὐτὸς διέκοψε τὴν φράσιν του σιωπῆσας. Ἄν δὲν ἐπρόκειτο περὶ προκειμένου τοσοῦτον σπουδαίου, ὅσον ὁ περὶ προγεύματος λόγος, ἀλλήως ἡ κυρία Γολδοστάρβη ἠδύνατο νὰ ἐκλάβῃ ὅτι καὶ αὐτοῦ αἱ ἰδέαι ἤρχισαν νὰ συγχέωνται.

— Διὰ τοῦτο πρέπει νὰ ἦναι τὸ τέτ σας... ὑπέλαβεν ἡ οἰκονόμος ἐρωτήσασα εὐσεβάστως.

— Ναι· διὰ τοῦτο θέλω τὸ τέτ μου... προσέθεσεν ὁ Βίλδιν μηχανικῶς. Ἄλλ' ὁ νοῦς του ἀπεμακρύνετο ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ἀπὸ τοῦ προγεύματος, καὶ οἱ ὀφθαλμοὶ του προσηλοῦντο περιεργότατοι εἰς τὸ πρόσωπον τῆς οἰκονόμου. — Τὸ τέτ μου τὸ ἤθελα...

Παράδοξον, κυρία Γολδοστάρβη· οἱ τρόποι σας, ἡ φωνή σας μ' ἐνθυμίζουσι τοὺς τρόπους καὶ τὴν φωνὴν γυναικὸς τὴν ὁποίαν ἐγὼ ἐγνώρισα. Καὶ ὅτε κατὰ πρῶ-

τον σὰς εἶδα μ' ἤλθε τοῦτο εἰς τὸν νοῦν, ἀλλ' ἀκατὰ πόρᾳ πολὺ περισσότερον. Ποία νὰ ἦτο!... ποία νὰ ἦτο!...

Ἀλλὰ καὶ αὐτὴ ἠρώτησε ταῦτα ἔχουσα εἰς πᾶν ἄλλο τὸν νοῦν. Βλέπων δὲ αὐτὴν ἀσκαρδαμυκτὴ ὁ Βίλδιν, παρετήρει ὅτι οἱ ὀφθαλμοὶ τῆς περιεσπῶντο ἀδιαλείπτως ὑπὸ τῶν ἄνω τῆς ἐστίας, ὅπου τῆς μητρὸς του ἡ εἰκόνα. Συγγρόνως δὲ αἱ ὀφρὺς τῆς κυρίας Γολδοστάρβης συνεσπᾶσθησαν, ὡς γίνεται ὅταν προσπαθῆ ἡ μνήμη νὰ σχηματισθῇ ἀπὸ συγκεχυμένου συγκεχυμένου τι.

— Ἡ δυστυχὴς ἡ μήτηρ μου, ἡ προσφιλεῖς μήτηρ μου, ἡ μακαρίτις, τὴν εἶπεν ὁ Βίλδιν· ὅταν ἀκόμη ἦτο εικοσιπενταετής.

Ἡ κυρία Γολδοστάρβη ἀπηύθυνε τότε πρὸς αὐτὸν νεῦμά τι εὐχαριστήριον, ὅτι δῆθεν ἔλαβε τὸν κόπον νὰ τὴν εἴπῃ τίνας ἦτο ἡ εἰκόνα. Μετὰ δὲ τοῦτο, τὸ πρόσωπόν της κατέστη ἰλαρότερον, καὶ εἶπεν ὅτι τῶνόντι αὐτὴ ἡ κυρία ἦτο εὐειδής.

Ὁ Βίλδιν εἰς τοῦτο δὲν ἀπεκρίθη τι, ἀλλ' ὁ νοῦς του περιῆλθε πάλιν εἰς τὴν ἀπορίαν ἧτις τὸν κατεῖχεν ἀπὸ τίνος ἤδη ὥρας, καὶ ἐβασάνιζεν ἀδιακόπως τὴν μνήμην του. Ποῦ ἀρά γε εἶδεν ἄλλοτε τὴν αὐτὴν ταύτην μορφήν, καὶ ποῦ ἀρά γε ἤκουσεν ἄλλοτε τὴν αὐτὴν ταύτην φωνήν, ἣν ἀνεμίμνησκεν εἰς αὐτὸν ἀκριβέστατα ἡ κυρία Γολδοστάρβη;

— Μὲ συγγορεῖτε, τὴν εἶπε τέλος πάντων, νὰ σὰς κάμω μίαν ἐρώτησιν, ἧτις δὲν ἔχει κάμμιαν σχέσιν, οὔτε μὲ τὸ πρόγευμά μου, οὔτε μ' ἐμέ. Ἐτυχὲ νὰ ὑπηρετήσετε ποτὲ ἄλλοῦ, εἰς θέσιν ἄλλαν παρὰ τὴν τῆς οἰκονόμου;

— Μάλιστα, ἀπεκρίθη ἡ γυνὴ· ἤρχισα ὑπηρετοῦσα εἰς τὸ κατάστημα ὅπου ἔχουν τὰ ὄρφανά τὰ Ἀπάτορα· ἐκεῖ ὡς φύλαξ των.

— Τώρα ἤρχισα νὰ ἐννοῶ! ἀνέκραξεν ὁ Βίλδιν ἀποθήσας βιαίως τὴν καθέδραν του καὶ ἐγερεθείς. Οἱ τρόποι σας, τῶνόντι, μ' ἐνθυμίζουσι τοὺς τρόπους τῶν ἐξαιρέτων γυναικῶν ἐκείνων.

Ἡ κυρία Γολδοστάρβη ἠτένισε πρὸς αὐτὸν ἐν ἐκπλήξει, καὶ ὠχρίασεν. Ἀλλ' ὅμως ἐκρατήθη, ἐταπείνωσε τοὺς ὀφθαλμούς της, καὶ ἐσιώπησε.

— Τί τρέχει;... ἠρώτησεν ὁ Βίλδιν. Σὰς παρακαλῶ νὰ μ' εἰπῆτε· κατὶ σκέπτεσθε...

— Κύριε, εἶπεν ἡ οἰκονόμος ὑποτραυλίσασα, νὰ συμπεράνω ἀρά γε ἐξ ὅσων μὲ λέγετε, ὅτι εὐρέθητε ποτὲ εἰς τὰ Ἀπάτορα ὄρφανά;

— Ἀναμφιβόλως! ἀνέκραξεν ὁ Βίλδιν. Ἐγὼ δὲν ἐντρέπομαι νὰ τὸ ὁμολογήσω.

— Ἦσθε ποτὲ μεταξὺ τῶν ὄρφανῶν ἐκείνων;...

— Ναι, Οὐάλτερος Βίλδιν...

— Καὶ ἡ κυρία ἐκείνη;...

Ἡ Γολδοστάρβη διέκοψε τὸν λόγον της στραφεῖσα πάλιν πρὸς τὴν εἰκόνα. Ἀλλὰ τώρα τὸ βλέμμα της ἐδήλωσε προφανέστατα μεγίστην τινὰ ἀνησυγίαν.

— Τὴν μητέρα μου ἐννοεῖτε; ἠρώτησεν ὁ Βίλδιν.

— Ἡ μήτηρ σας, εἶπεν ἡ οἰκονόμος, δυσκόλως πως προσφέρουσα ταύτην τὴν λέξιν, ἡ μήτηρ σας ἦλθε καὶ σὰς ἐπῆρε ἀπὸ τὸ κατάστημα ἐκεῖνο; Καὶ τότε ποίαν ἡλικίαν εἶχετε, κύριε;

— Ἦμην ἑνδεκά ἐτῶν καὶ ἡμίσεος... Ὡ! ὅ,τι συνέβη εἰς ἐμὲ εἶναι τῶνόντι μυθιστορικόν.

Διηγήθη δὲ ὁ Βίλδιν τὴν ἱστορίαν τῆς γυναικὸς ἧτις

ἐφόρει τὸ κρήδεμνον καὶ εἶχεν ἔλθει εἰς τὸ Ὀρφανοτροφεῖον καθ' ἣν ὥραν τὰ παιδία ἐγεύοντο, ὡς καὶ ὅλα τὰ μετὰ τὴν συναπάντησιν ἐκείνην. Τὰ πάντα δὲ εἶπεν ἐν ἀπλότῃ καὶ εἰλικρινεῖα, ὡς εἶχε τὴν συνήθειαν.

— Ἡ προσφιλεῖς ἐκείνη μήτηρ, ἐξηκολούθησε λέγων, ποτὲ δὲν θὰ μὲ ἀνεγνώριζεν, ἂν δὲν κατώρθωνε νὰ κινήσῃ εἰς οἶκτον διὰ τῆς λύπης τῆς γυναικῆς τινος τοῦ φιλανθρωπικοῦ καταστήματος. Ἡ γυνὴ αὕτη τὴν ὑπεσχέθη νὰ ἐγγίσῃ διὰ τοῦ δακτύλου της τὸν μικρὸν Οὐάλτερον Βίλδιν, περιφερομένη εἰς τὸ ἐστιατόριον... Τοιοῦτοτρόπως ἐπανέυρον τὴν πτωγὴν μου τὴν μητέρα, ὡν ἀφότου ἐγεννήθη ἀποχωρισμένος ἀπ' αὐτῆς. Καθὼς σὰς εἶπα, ὅταν τὴν ἐπανέυρον εἶχα ἡλικίαν ἄνω τῶν ἑνδεκά ἐτῶν.

Ἡ κυρία Γολδοστάρβη ἤκουε μετὰ προσοχῆς. Ἡ χεὶρ της, ἣν εἶχεν ἐπὶ τῆς τραπέζης, ἔπεσεν ἐπὶ τῶν γονάτων της ψυχρὰ καὶ ἄτονος. Προσῆλωσε τὰ βλέμματα ἐπὶ τοῦ νέου κυρίου της, καὶ νεκρικὴ ὠχρότης διεχύθη εἰς ὅλον της τὸ πρόσωπον.

— Ἀλλὰ τί ἔχετε; ἀνέκραξεν ὁ Βίλδιν· σὰς βλέπω τόσον συγχινουμένην ἐκ τῶν λόγων μου... Σὰς παρακαλῶ· μήπως γινώσκετε καὶ ἄλλο τι περὶ τοῦ παρελθόντος μου;... Ἐτυχεν ἴσως νὰ μεθέξετε εἰς τινὰ περίστασιν τῆς ζωῆς μου, ἀγνωστον εἰς ἐμέ; Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἡ μήτηρ μ' εἶχε ποτὲ ἀναφέρει καὶ περὶ τίνος ἄλλης φύλακος τοῦ αὐτοῦ ἐκείνου φιλανθρωπικοῦ καταστήματος, πρὸς τὴν ὁποίαν ὑπῆρξεν εὐγνωμόν ἐπὶ ζωῆς της. Ὅτε μετὰ τὴν γέννησίν μου μὲ εἶχε χωρισθῆ, παρ' ἐκείνης ἔμαθε ποῖον ὄνομα μ' ἔδωσαν. Τὴν εἶχεν εὐσπλαγχνισθῆ καὶ τῆ τὸ ἐφανέρωσε. Μία φωνὴ μυστικὴ μὲ λέγει ὅτι ἡ φύλαξ αὕτη θὰ εἴθε σείς.

— Ὁ Θεὸς νὰ μὲ συγγορήσῃ! ἀπεκρίθη ἡ κυρία Γολδοστάρβη· ναι, ἤμην ἐγὼ.

— Διατί λέγετε, ὁ Θεὸς νὰ σὰς συγγορήσῃ; ἀνέκραξε περιδεῶς ὁ Βίλδιν. Καὶ τί κακὸν ἐκάμετε εἰς ἐκείνην τὴν περίστασιν;... Σὰς παρακαλῶ νὰ ἐξηγηθῆτε· σὰς παρακαλῶ!

— Νομίζω, εἶπεν ἡ οἰκονόμος, ὅτι κάλλιον θὰ ἐκάμαμεν νὰ ἐπανεέλθωμεν εἰς τὴν προτέρα ὀμιλίαν μας. Συγγορήστέ με νὰ περιορισθῶ εἰς τὰ χρέη μου, κύριε. Λοιπὸν, τὸ πρόγευμά σας τὸ θέλετε εἰς τὰς ὀκτὼ τὸ πρῶν... Ἐκεῖ, πρὸς τὸ μεσημέρι, δὲν συνειθίζετε νὰ τρώγετε τίποτε;...

— Πρὸς τὸ μεσημέρι! εἶπεν ὁ Βίλδιν.

Τὸ ἐρυθρῆμα ἐκεῖνο τὸ φοβερόν, τὸ ὅποιον καὶ ὁ Βίντρης ἰδὼν χθές εἶχε φοβηθῆ τοσοῦτον, ἀνέβη ἐκ νέου εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ νέου ἐμπόρου. Ὁ Βίλδιν ἔφερε τὴν χεῖρα εἰς τὴν κεφαλὴν του. Ἦτο φανερόν ὅτι ἐπροσπάθει νὰ συνάψῃ τὰς συγκεχυμένας ἰδέας του, ὅπως συντάξῃ ἐξ αὐτῶν λόγον τινὰ.

— Ἄ! κυρία Γολδοστάρβη, κατὶ μὲ κρύπτετε... εἶπε τέλος ἀνυπόμονος.

— Σὰς παρακαλῶ, κύριε, κάμετέ με τὴν χάριν νὰ μὲ εἰπῆτε, ἂν τὸ μεσημέρι τρώγετε τίποτε... ἐπανάλαβεν ἡ οἰκονόμος.

— Ὅχι, αὐτὴν τὴν χάριν δὲν θὰ σὰς τὴν κάμω· ὄχι, κυρία Γολδοστάρβη, δὲν εἶμπορῶ νὰ ἐπανεέλθω εἰς τὸ προκειμένον τῆς ὀμιλίας μας, ἂν δὲν μὲ εἰπῆτε διατί μετανοεῖτε ὅτι ἐκάμετε τὸ καλὸν ἐκεῖνο εἰς τὴν μητέρα μου, κατὰ τὴν δεινὴν περίστασιν εἰς τὴν ὁποίαν εἶχεν εὐρεθῆ, — ἀνέκραξεν ὁ Βίλδιν ἐκτὸς ἑαυτοῦ. Ἡ μήτηρ μου ὠμίλει διὰ σὰς μὲ βαθύτατον αἴσθημα εὐ-

γνωμοσύνης μέχρι τῆς τελευταίας στιγμῆς της· πῶς γίνεται, σείς τώρα νὰ σιωπᾶτε, νὰ μὴ μὲ ἀποκρίνεσθε; Αὐτὸ πολὺ μὲ λυπεῖ· αὐτὸ μὲ ἀνησυγεῖ· δὲν βλέπετε πόσον μὲ ἀνησυγεῖ!... Ἰδοῦ ἤρχισαν πάλιν νὰ βομβοῦν αἱ ἀκοαί μου. Τώρα θὰ μοῦ ἔλθῃ ἡ ζάλη...

Καὶ πάλιν ἔφερεν ἐπὶ τοῦ μετώπου τὴν χεῖρά του, διότι τὸ αἷμα ἀνέβαινε ὅλον εἰς τὴν κεφαλὴν του, καὶ ἀπὸ κοκκίνου τὸν καθίστα πελιδνόν.

— Ἄ! κύριε· πῶς νὰ σὰς εἰπῶ! βαρὺ μὲ φαίνεται, καθ' ἣν στιγμὴν ἐμβαίνω εἰς τὴν ὑπηρεσίαν σας, νὰ σὰς φανερώσω πρᾶγμα, διὰ τὸ ὅποιον εἶμαι βεβαία ὅτι θὰ χάσω ὅλον σας τὴν εὐνοίαν. Τοῦλάχιστον σὰς παρακαλῶ νὰ σημειώσετε, οὕτως ἢ ἄλλως, ὅτι δὲν εἶμαι καὶ ἐλευθέρᾳ νὰ μὴ σὰς ὑπακούσω. Μὲ βιάζετε νὰ ἐξηγηθῶ, ἐνῶ ἡ ἐπιθυμία μου εἶναι νὰ σιωπήσω· καὶ ὅτι λοιπὸν ἔχω νὰ σὰς εἰπῶ, τὸ λέγω ἐπειδὴ βλέπω πόσον ἡ σιωπὴ μου σὰς ἐξάπτει. Ἐστῶ, ἀφοῦ ἄλλως πῶς δὲν γίνεται. Ὅταν ἡ δυστυχὴς κυρία, τῆς ὁποίας βλέπω ἐκεῖ τὴν εἰκόνα, ἔμαθεν ἀπ' ἐμὲ ὑπὸ ποῖον ὄνομα εἶχε βαπτισθῆ τὸ παιδί της, ἐγὼ, φανερώσασα τοῦτο, παρέβην ὅλα μου τὰ χρέη, κύριε· ἀπὸ τὴν ἀθυροστομίαν μου ἐκείνην προῆλθε μέγα κακόν. Ἀλλ' ὅμως θὰ σὰς εἰπῶ ὅλην τὴν ἀλήθειαν. Ἀφοῦ ἐπέρασαν ἕκτοτε ὀλίγοι τινὲς μῆνες, μία ἄλλη κυρία ξένη, ἦλθε καὶ αὐτὴ εἰς τὸ κατάστημα, ἐπιθυμοῦσα νὰ υἱοθετήσῃ ἐν ἀπὸ τὰ μικρὰ μας τὰ ἄρβανα. Αὕτη ὅμως εἶχε φέρει συγγρόνως καὶ ἄδειαν, τὴν ὁποίαν ἐφρόντισε νὰ λάβῃ προηγουμένως παρὰ τῶν ἐπιτρόπων. Ἐξέτασε λοιπὸν πολλὰ, καὶ δὲν εὕρισκε κανέν καθὼς τὸ ἤθελεν ἔπειτα, παρετήρησε κατὰ τύχην ἐν ἐκ τῶν μικροτέρων μας, καὶ αὐτὸ ἄρβεν... τὸ ὅποιον ἐγὼ ἰδιαιτέρως ἐπεμελούμην... Σὰς παρακαλῶ, κύριε, προσπαθήσετε νὰ κρατήσθε ἀτάραχος... Δὲν βλέπω πλέον διατί νὰ κρύψω τὴν ἀλήθειαν... τὸ θεωρῶ ὡς μάταιον, ἀφοῦ τὸ πρᾶγμα ἦλθεν εἰς αὐτὴν τὴν ἀκμὴν... Τὸ παιδί λοιπὸν, τὸ ὅποιον ἐπῆρεν ἡ ξένη κυρία, ἦτο τὸ τέκνον αὐτῆς τῆς κυρίας, τῆς ὁποίας τὴν εἰκόνα ἔχετε.

Ὁ Βίλδιν ἀνηγέρθη διὰ μιᾶς.

— Πρᾶγμα ἀδύνατον!... ἀνέκραξεν. Αὐτὸ εἶναι τῶν ἀδυνάτων ἀδύνατον! Εἶναι μῦθος αὐτὸ τὸ ὅποιον μὲ διηγείσθε... Καὶ δὲν παρατηρεῖτε αὐτὴν τὴν εἰκόνα; Δὲν σὰς εἶπα ὅτι εἶναι τῆς μητρὸς μου!...

— Αὐτὴ ἡ ταλαίπωρος κυρία, τῆς ὁποίας τὴν εἰκόνα μὲ δεῖκνυτε, ὅταν ἦλθε μετὰ τινὰ ἐτὶ νὰ σὰς παραλάβῃ ἀπὸ τὸ κατάστημα πλησίον της, — ἐξηκολούθησε λέγουσα ἡ κυρία Γολδοστάρβη, — ἔγινε καθὼς καὶ σείς, κύριε, θῆμα ὀλεθρίας τινὸς ἀπάτης.

Ὁ Βίλδιν ἐπανάπεσε βαρέως εἰς τὴν καθέδραν του.

— Ὁ θάλαμος νομίζω περιερέφεται γύρω μου!... Ὡ, ἡ κεφαλὴ μου!... ὦ, ἡ κεφαλὴ μου!...

Ὅλη τεθορυβημένη ἡ οἰκονόμος, ἔτρεξε πρὸς τὸ παράθυρον καὶ τὸ ἤνοιξεν· ἔπειτα δὲ πρὸς τὴν θύραν διὰ νὰ κρατῆ βοήθειαν· ἀλλ' εὐτυχῶς, δακρύων χεῖμαρρος γυθεῖς ἀπὸ τῶν ὀμμάτων τοῦ Βίλδιν τὸν ἀνεκούφισε. Τότε ἐνευσε πρὸς τὴν κυρίαν Γολδοστάρβην νὰ μὴ ἐξέλθῃ· αὐτὴ δ' ἐπερίμενε τὸ τέλος τῆς πλημμύρας τῶν δακρύων, ἕως οὗ ὁ Βίλδιν, συνελθὼν ἐκ νέου, ἤγειρε τὴν κεφαλὴν, ἠτένισε πρὸς τὴν οἰκονόμον ὀργίλως πῶς καὶ ὑπόπτως, καὶ ἐν παραλογοισμοῖς ἰδίους εἰς ἀνθρώπους ἀσθενοῦς χαρακτήρος, — Πῶς, ἀπάτης! πῶς ἀπάτης!... ἀνέκραξε πρὸς αὐτήν. Ἀπάτης!... καὶ ζεύρω ἐγὼ ἂν σὺ αὐτὴ τώρα δὲν μὲ ἀπατᾶς;...

— Δυστυχώς, απεκριθή η κυρία Γολδοστάρβη, είναι αδύνατον να λανθάνωμαι. Τό διατί, θά σάς τό ειπώ όταν έλθετε εἰς κατάστασιν νά με ἀκούσετε.

— Θέλω τώρα ἀμέσως! ἀμέσως! . . . ἀνέκραζεν ὁ Βίλδιν· χωρίς νά παρελθῇ οὔτε στιγμή.

Ἡ κυρία Γολδοστάρβη εἶδεν ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν τήν ἐπρόσβαζεν ὡς ἀπεγνωσμένος νά ὁμιλήσῃ, ὅτι σκληρόν πλέον καί ἀνεπιτήδειον ἦτο ν' ἀφήσῃ αὐτόν διατηροῦντα ἐλαχίστην ἐλπίδα. Μία λέξις τῆς τώρα ἤρκει νά ἐξαλείψῃ πᾶσαν ἀμφιβολίαν τοῦ τήν λέξιν ταύτην ἐχρεώσκει πλέον νά εἴπῃ εἰς αὐτόν.

— Μάθετε λοιπόν, τόν εἶπεν, ὅτι τό παιδί τῆς κυρίας τῆς ὁποίας ἔχετε τήν εἰκόνα, τό υἱοθέτησε καί τό ἐπῆρε μία ἄλλη κυρία ξένη. Τόσον εἶμαι περὶ τούτου βεβαία, ὅσον εἶμαι βεβαία ὅτι αὐτήν τήν ὥραν σᾶς ὁμιλῶ. Ἴδου με ἀναγκάζετε ἀκόμη, κύριε, νά σᾶς λυπήσω ἀκουσίως μου. Ἄς ἐλθῶμεν λοιπόν εἰς τό παρελθόν, τρεῖς μῆνας πρὶν συμβῆ ἐκεῖνο τό περιστατικόν. Ἦμην τότε ἀκόμη εἰς τό Κατάστημα, καί ἠτοιμαζόμην, κατὰ τὰς προσταγὰς τὰς ὁποίας εἶχα λάβει, νά μεταφέρω τινά τῶν παιδιῶν εἰς τό ὑποκατάστημα, τό ὁποῖον εἶχαμεν εἰς τήν ἐξοχήν. Ἐνθυμοῦμαι ὅτι ἐκείνην τήν ἡμέραν εἶχε γίνει λόγος, ποῖον ὄνομα νά δώσουν εἰς ἓνα μικρόν, τόν ὁποῖον μᾶς εἶχαν φέροι πρὸ ὀλίγου. Ἡμεῖς, ἐν γένει εἰς τὰ μικρά μᾶς ἐκεῖνα ἀγγελία, ἐδίδομεν ὀνόματα τὰ ὁποῖα εὐρίσκामεν τυχαίως εἰς τόν τυπωμένον ἀλφαιτικόν κατάλογον ὅλων τῶν κατοικῶν τοῦ Λονδίνου. Λοιπόν, ἐκείνην τήν ἡμέραν, εἰς τὸν ἐπιτροχόν τοῦ Καταστήματος, ἐνόη ἔφυλλολογίε τό κατάστοιχον, εἶδεν ὅτι ὁ μικρός ὅστις πρὸ ὀλίγου εἶχεν υἱοθετηθῆ, ὁ Οὐάλτερος Βίλδιν, ἦτο ἐσβεσμένος. « Ἴδου, εἶπεν, ἐν ὀνόματι δόσατε αὐτό εἰς τό παιδί τό ὁποῖον μᾶς ἔφεραν, καί οὕτω παύει πᾶσα φιλονεικία. » Ὄνόμασαν λοιπόν τό νέον παιδί Οὐάλτερον Βίλδιν, καθὼς ἐκεῖνο τό ὁποῖον μᾶς εἶχαν πάρει. . . . Καί αὐτό τό νέον παιδί, εἰσθε σεις, κύριε.

Ἡ κεφαλή τοῦ Βίλδιν ἐπανέπεσεν ἐπὶ τοῦ γήθους τοῦ.

— Ἦμην ἐγώ! . . . εἶπεν.

— Ὀλίγον καιρὸν μετὰ τήν εἰσοδὸν σας εἰς τό κατάστημα, ἐξηκολούθησεν ἡ οἰκονόμος διηγουμένη, ἐγὼ τό εἶχα παρητήσει διὰ νά νυμφευθῶ. Προσέχετε, καί θά ἴδῃτε τινι τρόπῳ εἰμπορέσει νά γίνῃ ἡ ὀλεθρία ἐκείνη ἀπάτη φυσικώτατα. Παρῆλθον ἐνδεκα καί ἡμισυ ἔτη πρὶν ἡ κυρία, τήν ὁποίαν ἕως τώρα ἐνομιζετε ὡς μητέρα σας, νά ἐπανέλθῃ εἰς τό Κατάστημα διὰ νά ζητήσῃ τὸν υἱὸν ἀπὸ τὸν ὁποῖον εἶχε χωρισθῆ. Αὐτὴ ἐγνώριζεν ὅτι τό παιδί ὀνομάζετο Οὐάλτερος Βίλδιν· τίποτε ὅμως περισσύτερον δὲν εἰζευρεν· ὥστε ἡ ὑπερέτρια τήν ὁποίαν διὰ τῆς λύπης τῆς εἶχε κινήσει εἰς εὐσπλαγγίαν, τήν ἐδείξε τὸν μόνον Οὐάλτερον Βίλδιν, ὅστις εὐρίσκειτο ἐντὸς τοῦ Καταστήματος. Τί νά σέ κάμῃ; δὲν ἐγνώριζεν ἄλλον. Ἐγὼ, ἥτις ἐγνώριζα ὅλην τήν ἀλήθειαν τῶν πραγμάτων, τότε ἦμην πολὺ μακρὰν. Οὔτε σημεῖον κἀνὲν, οὔτε ὑποψία ὑπῆρχεν ὥστε νά ἐμποδισθῇ ἡ φρικτὴ αὐτὴ ἀπάτη. « ὦ, κύριε! ὁ Θεὸς γινώσκει πόσον πάσχει αὐτὴν τήν ὥραν ἡ ψυχὴ μου. Ἐχετε δίκαιον τώρα νά σκέπτεσθε, ὅτι ὑπῆρξεν ἡμέρα ἀπορφὰς ἡ ἡμέρα καθ' ἣν εἰσῆλθα εἰς τήν ὑπηρεσίαν σας. Ἀλλὰ βεβαιωθήτε, κύριε, ὅτι ἐγὼ ἦλθα σιμά σας με ὅλην μου τήν ἀθωότητα. Καί ὅμως αἰσθάνομαι εἰς τήν συνειδήσιν μου ὡς νά ἐπραξά τι κακόν. Τὸ μόνον μου πατήριμα εἶναι ὅτι δὲν ἠμπόρεσα νά κρύψω

τὴν ταραχὴν μου, ὅταν εἶδα αἰφνιδίως αὐτὴν τήν εἰκόνα, καί ἤκουσα ὅσα ἠθελήσατε νά μ' ἐμπερισευθῆτε. Ἄν εἶχα τήν φρόνησιν νά σιωπήσω, ποτὲ δὲν θά ἐμάνθανετε αὐτὰ ὅλα τὰ θλιβερὰ πράγματα, καί ἕως τήν τελευταίαν στιγμὴν τῆς ζωῆς σας ἤσυχος, καί χωρίς κἀνένα ἔλεγγον. . . .

Διεκόπη, διότι ὁ Βίλδιν ἀνήγειρε διὰ μιᾶς τὴν κεφαλήν καί ἠτένισε πρὸς αὐτήν. Ἡ φυσικὴ τιμιότης τοῦ διηγείροτο ἐν τῇ ψυχῇ τοῦ διαμαρτυρομένη κατὰ τοῦ τελευταίου τούτου λόγου τῆς κυρίας Γολδοστάρβης.

— Καί τί ἤγουν ἐνοεῖτε; τὴν εἶπεν· ὅτι θά με τὰ ἐκρύπτετε αὐτὰ ὅλα; . . . ὅτι, ἂν ἠδύνασθε, θά με τὰ ἐκρύπτετε διὰ παντός;

— Ἐγὼ, κύριε, ἠγάπησα πάντοτε νά λέγω τὴν ἀλήθειαν ὅταν μ' ἐρωτοῦν, ἀπεκριθῇ ἡ κυρία Γολδοστάρβη, καί προτιμῶ βέβαια νά μὴ ἔχω νά κἀθηται ἐπάνω εἰς τὴν συνειδήσιν μου ἐν μυστικόν ὡσάν αὐτό· ἀλλ' ἐξ ἄλλου μέρους ἡ ἀποσιώπησις τοῦ θά ἦτο πρὸς καλὸν σας, διότι τί ὠφελείσθε τώρα ὅτε γνωρίζετε ἐν πρᾶγμα τό ὁποῖον σᾶς σπαράττει τόσο;

— Τί ὠφελοῦμαι; ἠρώτησεν ὁ Βίλδιν· ἀλλ' ἂν αὐτὴ ἡ ἱστορία ἦναι ἀληθής. . . .

— Ἀληθής ἂν δὲν ἦτο, πιστεύετε ποτὲ, κύριε, ὅτι θά σᾶς διηγούμην αὐτὰ ὅλα τὰ πράγματα;

— Με συγχωρεῖτε· καί ὅμως ἐξηκολούθησεν ὁ Βίλδιν, πρέπει νά ἔχετε πρὸς ἐμὲ συγκατάθεσιν. Ἀκόμη δὲν δύναμαι νά παραδεχθῶ ὡς πραγματικὴν τὴν τρομερὰν ταύτην ἀνακαλύψιν. Ἡμεῖς ἀντηγαπόμεθα τόσο φιλοσόφως! (καί τοῦτο λέγων ἐδεικνυε τὴν εἰκόνα) τόσο βαθέως ἠσθανόμην ὅτι ἦμην υἱὸς τῆς. . . Ἀφοῦ, σᾶς λέγω, ἀπέθανεν εἰς τὰς ἀγκάλας μου· πῶς νά σᾶς εἴπῳ, κυρία Γολδοστάρβη! . . . ἀπέθανεν εὐχομένη με ὡς εὐχεται μόνον μία μήτηρ. Καί θέλετε, μετὰ τόσα ἔτη, ν' ἀκούω νά με λέγουν, « αὐτὴ δὲν ἦτο ἡ μήτηρ σου! »

— Δὲν ἦτο, κατὰ δυστυχίαν, εἶπεν ἡ κυρία Γολδοστάρβη· μήτηρ σας δὲν ἦτο, ἀλλὰ σᾶς ἠγάπα. . . .

— Δὲν εἰξέρω τί λέγω! ἐπέφερον ὁ Βίλδιν.

Ἐξέλιπε δὲ πάλιν ἡ ὀλίγη καί παροδικὴ δύναμις, ἣν εἶχεν ἀνακτήσει πρὸ ὀλίγων στιγμῶν.

— Εἶπα ἐκεῖνο τό ὁποῖον εἶπα, ὅχι διὰ τό πένθος μου τό δεινόν, ἀλλ' ἄλλο τι, κυρία Γολδοστάρβη, ἄλλο τι πρᾶγμα διανοούμενος. . . . Γνωρίζετε ὅτι οἱ λόγοι σας με προκατέλαβαν καί με προσέβαλαν ἐνταῦθα. Ἄν δὲν λανθάνωμαι, σεις λυπεῖσθε ὅτι δὲν με ἀφήσατε εἰς τὴν γλυκεῖάν μου τὴν ἀπάτην. Ἄλλ' ὅχι· προσέχετε ποσὸς μὴ συλλάβετε τοιαύτην τινὰ περὶ ἐμοῦ ἰδέαν, καί πρὸ πάντων ποτὲ μὴ με τὴν ἐκφράσατε. Ἄν δὲν μ' ἐλέγετε τὴν ἀλήθειαν, θά ἐπράττετε ἐγκλημα φρικτόν. Γινώσκω ὅτι ὁ σκοπὸς σας ἦτο ἀγαθός· τό γινώσκω! δὲν ἐπιθυμῶ νά σᾶς λυπήσω, ἐπειδὴ ἔχετε ψυχὴν καλήν· ἀλλὰ σκεφθῆτε μάλλον εἰς ποῖαν θέσιν τώρα εὐρίσκομαι. Ἐκεῖνη, ἐν τῇ ψευδεῖ πεποιθήσει ὅτι ἦμην υἱὸς τῆς, κατέλιπεν εἰς ἐμὲ πᾶν ὅ,τι εἶχε. Τώρα, δὲν εἶμαι υἱὸς τῆς. Εἶχα λάβει τὸν τόπον, εἶχα δεχθῆ, ἐν ἀγνοίᾳ μου, τὴν θέσιν ἐνδὸς ἄλλου ἀνθρώπου. Αὐτόν τὸν ἄλλον τώρα εἶναι ἐπάναγκας νά εὔρω. Ἡ ἐλπίς τοῦ νά τὸν ἀνακαλύψω εἶναι ἡ μόνη ἀνορθοῦσά με ἐνώπιον τῶν ἰδίων μου ὀφθαλμῶν, ἡ μόνη ἐνισχύουσα με ἐν τῷ μέσῳ τῆς ἀφορητοῦ ἀδύνης μου. Σεις πρέπει νά γινώσκετε καί ἄλλα, τὰ ὁποῖα ἀκόμη δὲν με διηγῆθήτε. Ἡ ξένη ἐκεῖνη, ἥτις εἶχεν υἱοθετήσει

τό παιδίον, ποῖα ἦτο; Τὸ ὄνομά τῆς ποσὸς δὲ τό ἠκούσατε;

— Οὔτε τ' ὄνομά τῆς ἤκουσα ποτὲ, οὔτε αὐτὴν ἐπανεῖδα ἔκτοτε. . . . Τίποτε πλέον περὶ αὐτῆς δὲν εἰμαθα.

— Ἄλλ' ὅταν ἦλθε κ' ἐπῆρε τό παιδί, δὲν εἶπε τίποτε; . . . Σᾶς παρακαλῶ, ἐνθυμηθῆτε καλά. Πρέπει νά εἴπε κἀνένα λόγον. . . .

— Ἐνα μόνον λόγον ἐνθυμοῦμαι ὅτι εἶπεν. Ὁ χειμὼν κατ' ἐκεῖνον τὸν χρόνον ἦτο βαρὺς, καί πολλὰ ἀπὸ τὰ παιδιά μας εἶχαν ἀσθενήσει. Ὅταν λοιπὸν ἐπῆρεν ἡ ξένη τὸν μικρόν εἰς τὰς ἀγκάλας τῆς, ἐγέλασε μόνον καί εἶπε πρὸς ἐμέ· « Μὴν ἔγῃς κἀμυῖαν φροντίδα διὰ τὴν υἱεῖάν σου. Θά μεγαλώσῃ εἰς κλίμα γλυκύτερον τοῦ ἐδικοῦ σας. Εἰς τὴν Ἑλβετίαν. »

— Εἰς τὴν Ἑλβετίαν; . . . εἰς ποῖον μέρος τῆς Ἑλβετίας;

— Αὐτό, δὲν με εἶπε.

— Με μόνον τό ἀμυδρὸν αὐτό σημεῖον. . . με μόνον τὸν ἀσθενῆ αὐτόν μίτον πρέπει νά εὔρω τὸν δρόμον μου. . . ἐπιθύρσεν ὁ Βίλδιν· καί τοῦτο ἐνώ παρῆλθεν ἀπ' ἐκεῖνης τῆς ἡμέρας μία εἰκοσιπενταετηρίς! Πῶς νά κάμω ἐγώ;

— Ἐλπίζω, κύριε, νά μὴ σᾶς κακοφανεῖ ἡ εἰλικρίνεια τῶν λόγων μου, ὑπέλαθεν ἡ κυρία Γολδοστάρβη· ἀλλὰ, τῇ ἀληθείᾳ, δὲν βλέπω διατί νά βασανίζεσθε τόσο μετὰ τὴν φανέρωσιν αὐτὴν! Ἐχετε σκοπὸν ν' ἀναζητήσετε τό παιδί ἐκεῖνο; Καί πρῶτον, τίς οἶδε καί ἂν ζῇ; Ἀλλὰ καί ἂν ζῇ, ἐκεῖνο βέβαια ἀγνοεῖ τί ἐστὶ δυστυχία. Ἡ ξένη ἥτις τό υἱοθέτησεν ἦτο γυνὴ ὅχι πρόστυχος. Ἐκεῖνη, ἂν δὲν ἔφερον εἰς τὸν διευθυντὴν τοῦ Καταστήματος ἀποδεικτικά, ὅτι ἦτον εἰς κατάστασιν ν' ἀναδεχθῇ τὴν ἀνατροφὴν τοῦ, δὲν θά ἐλάμβανε τὴν ἀδειαν νά τὸ ἀπαγάγῃ. Ἐγὼ, κύριε, ἂν ἦμην εἰς τὴν θέσιν σας, με συγχωρεῖτε ὅτι σᾶς ὁμιλῶ με τόσῃ ἐλευθερίαν. . . . θά παρηγορούμην με τὴν ιδέαν ὅτι ἠγάπησα θερμῶς τὴν δυστυχῆ γυναῖκα ἐκείνην ἐκεῖ (καί ἐδειξεν ἡ οἰκονόμος τὴν εἰκόνα) ὡς ἄλλην μητέρα μου, καί ὅτι καί αὐτὴ εἶχε πρὸς ἐμὲ τὴν αὐτὴν φιλοσοργίαν, ὡς νά ἦμην υἱὸς τῆς. Μήπως ὅ,τι καί ἂν σᾶς ἄφησε, δὲν σᾶς τὸ ἀφῆσεν ὑπαγορευομένη εἰς τοῦτο ἀπὸ τὴν φιλοσοργίαν τῆς αὐτῆς; Ἐνόσω ἔζη, σᾶς εἶχεν ἐντὸς τῆς καρδίας τῆς· καί δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι καί σεις θά τὴν ἔχετε ἐντὸς τῆς καρδίας σας, ἐνόσω ζῆτε. Τί καλύτερον δικαίωμα ἀπαιτεῖτε διὰ νά μείνετε κάτοχος τῶν χαρισμάτων τῆς; . . .

— Μὴ περαιτέρω, μὴ! ἀνέκραζεν ὁ Βίλδιν.

Ἐν τῇ τιμιότητι ἣν εἶχεν ἔμφυτον ἐν τῇ καρδίᾳ, ὁ Βίλδιν διέκρινε τό εὐσπλαγγικόν σόφισμα, τό ὁποῖον ἡ κυρία Γολδοστάρβη μετεχειρίζετο πρὸς παρηγορίαν τοῦ.

— Δὲν με καταλαμβάνετε· τελείως δὲν με καταλαμβάνετε, εἶπεν· ἐγὼ, ἐπειδὴ μάλις τὴν ἠγάπησα, νομιζῶ χρέος μου νά κάμω τώρα εἰς τὸν υἱόν τῆς ὅ,τι εἶναι δίκαιον. Ἐρὸν χρέος, κυρία Γολδοστάρβη, ἱερὸν! ὦ! ἀρκεῖ νά ζῇ ἀκόμη αὐτὸς ὁ υἱός, καί θά τὸν ἀνακαλύψω. Ἄλλως τε, ἂν δὲν εἶχα τὸν διαλογισμόν καί τὴν παρηγορίαν τοῦ νά βάλω εἰς ἐνέργειαν ἀμέσως καί με πᾶσαν δραστηριότητα ὅ,τι ἡ συνειδήσις μ' ὑπαγορεύει νά κάμω, ἐγὼ ἀπ' αὐτὴν τὴν ὥραν δὲν θά ἀντέιχα εἰς τοιαύτην τρομερὰν δοκιμασίαν. Πρέπει νά εὔρω, πρέπει νά συνομιλήσω με τὸν δικηγόρον μου,

χωρὶς ἀναβολὴν. Δὲν θά εἰμπορέσω νά κοιμηθῶ αὐτὴν τὴν νύκτα, ἂν δὲν τὸν συμβουλευθῶ.

Καί πλησιάσας πρὸς σωλήνᾳ τινα, εἰς τὸν τοῖχον προσηρμοσμένον, ἐκάλεισε πάραυτά τινὰ τῶν τοῦ γραφείου του, κειμένου εἰς τό κατώτερον πάτωμα.

— Σᾶς παρακαλῶ, κυρία Γολδοστάρβη, εἶπεν εἰς τὴν οἰκονόμον, μετὰ τό μεσημέρι θά ἦμαι ἡσυχώτερος καί μάλλον εἰς κατάστασιν νά σᾶς ὁμιλήσω. Εἶμαι βέβαιος ὅτι, καί μετ' ὅλα αὐτὰ τὰ διατρέξαντα, θά εὐχαριστηθῶμεν ἀμοιβαίως. ὦ! σεις τίποτε δὲν πταίετε. Δότε με τὴν χεῖρά σας, κυρία Γολδοστάρβη. Κυττάζετε, εἰσθε τελεία οἰκοδέσποινα εἰς τὴν οἰκίαν μου. . . .

Πορευομένης τῆς οἰκονόμου πρὸς τὴν θύραν, παρουσιάσθη ὁ Ἰάρβης εἰς τό κατώφλιον.

— Στείλε, τὸν εἶπεν ὁ Βίλδιν, νά κράζουν τὸν κύριον Βίντρη· νά τὸν εἰποῦν νά ἔλθῃ χωρὶς ἀναβολῆς.

Ὁ γραμματεὺς εἶχεν ἀναβῆ, ὅχι μόνον διὰ νά ἀκούσῃ πρόσταγμα τι, ἀλλὰ καί νά εἰσάξῃ ἄλλον τινὰ, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἠκολουθεῖτο· διὸ καί ἀνήγγειλε πρὸς τὸν προϊστάμενόν του, — Ὁ κύριος Βενδάλ.

Ὁ Βενδάλ, ὁ νέος συνέταιρος τοῦ καταστήματος Βίλδιν καί Συντροφίας, εἰσῆλθε λοιπόν.

— Γεώργιέ μου, καλῶς ὄρισες, εἶπε πρὸς αὐτόν ὁ Βίλδιν· μίαν στιγμὴν, σὲ παρακαλῶ, νά εἰπῶ ἓνα λόγον εἰς τὸν Ἰάρβην. — Στείλε, στείλε ἀμέσως εἰς τοῦ κυρίου Βίντρη, καθὼς σὲ εἶπα.

Ἐξεργόμενος ὁ Ἰάρβης, ἀφῆκεν ἐπὶ τῆς τραπέζης μίαν ἐπιστολήν. — Ὑποθέτω, εἶπεν, ὅτι εἶναι τοῦ ἐν Νευκαστέλλῳ ἀνταποκριτοῦ μας, ἐπειδὴ φέρει χαρτόσημον τοῦ ἑλβετικοῦ ταχυδρομείου.

ΝΕΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΕΠΙ ΤΗΣ ΣΚΗΝΗΣ.

Αἱ λέξεις «ἑλβετικὸν ταχυδρομείου», μετ' ὅσα εἶχε μάθει ὁ Βίλδιν ἐκ τῆς κυρίας Γολδοστάρβης, ἐπηύξησαν τὴν ταραχὴν τοῦ τόσο, ὥστε ὁ εἰσελθὼν νέος συνέταιρός του θεώρησεν ὡς ἀνοίκειον τὸ νά φανῇ ὅτι δὲν ἔδωσεν εἰς τοῦτο προσοχήν τινα.

— Τί συνέβη, Οὐάλτερε! ἔσπευσε νά τὸν ἐρωτήσῃ. Συγχρόνως δὲ περιέφερε βλέμμα περίεργον, ὡς ζητῶν ὀρατὸν τι αἴτιον τῆς παραδόξου ταύτης σκηνῆς. Ὁ Βίλδιν ἔλαβε τὴν χεῖρά του. — Καλέ μου Γεώργι! . . . εἶπε πρὸς αὐτόν με ἱκετικὸν βλέμμα.

Καί ἔσφιγγε τοῦ Γεωργίου τὴν χεῖρα, ὅχι καθὼς σφίγγομεν συνήθως τὴν χεῖρα φίλου, ἐνοσοῦντες «καλῶς ἦλθες», ἀλλὰ καθὼς ὅταν ζητῶμεν βοήθειαν.

— Καλέ μου Γεώργι, ἐπανέλαβε κατ' ἰδίαν πρὸς τὸν συνέταιρόν του, τόσα με συνέβησαν, ὥστε ποτὲ δὲν θά δυνηθῶ πλέον νά γίνω ὁποῖος ἦμην. Τί λέγω; . . . ἐγὼ, οὔτε εἶμαι πλέον ἐγὼ.

Ὁ νέος συνέταιρος, νέος λαμπρός, σχεδὸν συνήλιξ τοῦ Βίλδιν, ζωηρός καί εὐκίνητος, ἀνέστειλε τῶς ὤμους του ὡς ἀπορῶν.

— Πῶς γίνεται, εἶπε, νά παύσῃ τις τοῦ νά ἦναι αὐτὸς ὁ ἴδιος;

— Τοῦλάχιστον, ἀπεκρίθη ὁ Βίλδιν, δὲν εἶμαι ὁποῖος ἐνόμιζα!

— Ἀδελφέ, τί λέγεις; καί τίς λοιπὸν νομίζεις ὅτι εἶσαι;

Εἰς τὴν ἐρώτησιν ταύτην τοῦ Βενδάλ ἐνυπῆρχε τόση εἰλικρίνεια καί συμπάθεια, ὥς καί καρδία πολὺ μᾶλλον

λον επιφυλαγμένη της του Βίλνιν θά ηνοιγέτο εις αυτόν. «Αμα λοιπόν ο Βενδάλ προσέθεσεν εις αυτόν ότι, καθό συντροφός του, και έχων κοινά εις τὸ ἐξῆς τὰ συμφέροντα μετ' αὐτοῦ, δὲν ἐπίστευε νὰ ἐκληφθῆ ὡς ἀδιάκριτος ἐρωτῶν αὐτὸν τί συνέβαιναν, ὁ Βίλνιν πλέον δὲν ἐκρατήθη.

— «Α! Γεώργιε, Γεώργιε! εἶπε στεναχῶς καὶ πεσὼν εἰς τὴν καθέδραν του. Εἶδες τί λέγεις; συντροφός! Με τοῦτο λοιπόν μ' ἐνθυμίζεις ὅτι δὲν εἶχα κἀνὲν δικαίωμα νὰ μετέχω τῶν ὑποθέσεων τοῦ καταστήματος; ἀφοῦ ἤμην πρὸς αὐτὸ ξένος. Ἡ πρόθεσις τῆς μητρός μου . . . τῆς μητρός του δηλαδή, ποσῶς δὲν ἦτο νὰ περιέλθῃ ἢ περιουσία της εἰς ἐμέ, ἀλλ' ἀναμφιδόλως εἰς αὐτό.

— «Δὲν σὲ καταλαμβάνω . . . Ἄφες αὐτὰ, ἄφες αὐτὰ, εἶπεν ὁ Βενδάλ μετὰ μικρὰν τινα σιγὴν, πειρώμενος ὅ,τι πάσα φύσις εὐσθενῆς πειράται πρὸς καρδίαν ἀσθενῆ, ἐνασμενίζομένη νὰ ἐλθῇ πρὸς βοήθειαν τῆς ἀδυναμίας της. Ἐγὼ, φίλτατε Οὐάλτερε, εἶμαι βέβαιος ὅτι, ἂν συνέβῃ τι περὶ σὲ ἀπευκαίῶν, σὺ δὲν πταίεις παντελῶς. Ἐπέρασα καθήμενος πλησίον σου, εἰς αὐτὰ τὰ γραφεῖα, τρία ὀλόκληρα ἔτη, ὑπὸ τὸ παλαιὸν σύστημα τοῦ καταστήματός μας, καὶ σὲ γνώριζω καλά. Ἄφες με νὰ κάμω ἀρχὴν τοῦ συνεταιρισμοῦ μας γινόμενός σοι κατά τι χρήσιμος. Θέλω νὰ σὲ ἀποδώσω εἰς ἑαυτόν. Ἀλλὰ, πρῶτον πάντων, εἰπέ μοι ἂν αὕτη ἢ ἐπιστολὴ ἔγῃ τινὰ στίξιν μετὰ τὴν ἀνησυχίαν σου;

— «Ὦ, ναί! ἀπεκρίθη ὁ Βίλνιν· αὕτη ἢ ἐπιστολή! . . . Ἀκόμη καὶ τοῦτο; . . . Ἡ κεφαλὴ μου! . . . ἢ κεφαλὴ μου! . . . Εἶχα λήσμονῆσαι αὐτὴν τὴν ἐπιστολήν καὶ τὴν σύμπτωσιν . . . ἔλθετικὸν γραμματόσημον!

— Πῶς! εἶπεν ὁ Βενδάλ· ἀλλ' ἐγὼ βλέπω ὅτι ἀκόμη δὲν τὴν ἠνοιξες· ὥστε δὲν προέρχεται βέβαια ἡ ταραχὴ σου ἐξ αὐτῆς. Πρὸς σὲ εἶναι ἐπιγεγραμμένη ἢ ἐπιστολὴ αὕτη, ἢ πρὸς ἐμέ;

— Πρὸς τὸ κατάστημα.

— Νὰ τὴν ἀνοίξω λοιπὸν καὶ νὰ σὲ τὴν ἀναγνώσω, διὰ ν' ἀπαλλαγθῆς αὐτῆς σου τῆς ἀνησυχίας; Ἰδοῦ, εἶναι ἀπλῶς τοῦ ἐν Νευκαστέλλω ἀνταποκριτοῦ μας, τοῦ ἀτασκαευαστοῦ τῶν καμπανιτῶν οἴνων. Ἄκουσε.

«Φίλτατε κύριε, — Ἐλάβαμεν τὴν τιμίαν σας τῶν » 28 παρελθόντος, διὰ τῆς ὁποίας μᾶς ἀναγγέλλετε » τὸν συνεταιρισμὸν σας μετὰ τοῦ Κ. Βενδάλ, καὶ εὐ » χόμεθα πᾶσαν ἐκβασιν αἰσίαν εἰς τὰς μελλούσας ἐ » πιχειρήσεις σας. Συγγρηόνως δὲ δρᾶττοντες ταύτην » τὴν εὐκαιρίαν, ἐρχόμεθα διὰ τῆς παρουσίας νὰ σᾶς » συστήσωμεν θερμῶς τὸν Κ. Ἰουλίον Ὁβερράίξερ . . . »

— Ἀδύνατον! ἀνέκραξεν ὁ Βενδάλ· ἀδύνατον!

Ὁ Βίλνιν ἀνήγειρε τὴν κεφαλὴν ἀνασκιρτήσας. Ἀπὸ τῆς πρώτας ταύτης τὰ πάντα τὸν κατεφόδιζαν.

— Τί; ἠρώτησε τὸν Βενδάλ· τί λέγεις ὡς ἀδύνατον;

— Διὰ τὸ ὄνομα, λέγω, ἀπεκρίθη ὁ Βενδάλ μειδιάσας. Τί παράδοξον ὄνομα! Ὁβερράίξερ . . . δὲν φαίνεται καὶ εἰς σὲ; Ἀλλ' ἐξακολουθῶ . . .

« Νὰ σᾶς συστήσωμεν θερμῶς τὸν Κ. Ἰουλίον Ὁ » βερράίξερ, διαμένοντα εἰς τὴν πόλιν σας (Σόχειον » Πλατεῖα, — βορεία πλευρὰ), τὸν ὅποιον καὶ καθι » στώμεν τοῦ λοιποῦ τέλειον ἡμέτερον πράτορα. Ὁ » εἰρημένος ἔλαβε μάλιστα τὴν τιμίαν εἰς τὴν πατρίδα » του, τὴν ἔλθετικάν, νὰ γνωρισθῆ μετὰ τὸν Κ. Βενδάλ. »

— Αὐτὸς εἶν' ἐκεῖνος! ἀνέκραξεν ὁ Βενδάλ, τὸ δευ » τερον διακόψας τὴν ἀνάγνωσιν του. Τώρα ἐνθυμοῦμαι

ναί, τῶνόντι, Ὁβερράίξερ . . . Ποῦ εἶχα πρὸ ὀλίγου τὸν νοῦν μου!

Ἐξακολούθησε δὲ πάλιν ἀναγινώσκων. « Ὅπου ὁ Κ. Ὁβερράίξερ ἐτυχε τότε ταξιδεύων μετὰ τὴν ἀνεψιάν του. »

— Με ποῖαν; . . . εἶπεν ὁ Βενδάλ. Ὁ Ὁβερράίξερ μετὰ τὴν ἀνεψιάν του! τῶνόντι, τοὺς ἀπήνησα κατὰ τὴν τελευταίαν ἀποδημίαν μου εἰς τὴν ἔλθετικάν, καὶ συνωδοιπόρησα μετὰ αὐτοὺς δι' ὀλίγον καιρὸν· ἔπειτα δὲ τοὺς εἶχα ἀφίσει, καὶ πάλιν τοὺς συναπήνησα μετὰ δύο ἔτη, κατὰ τὴν δευτέραν ἀποδημίαν μου· ἀλλ' ἔκτοτε δὲν τοὺς ἐπανεῖδα. Ἦτο λοιπὸν ἀνεψιὰ τοῦ Ὁβερράίξερ! Πιθανόν . . . Ἄλλ' ἂς ἴδωμεν κατωτέρω.

« Εἰς τὸν Κ. Ὁβερράίξερ ἔχομεν τελείαν ἐμπιστοσύ » νην, καὶ δὲν ἀμφιβάλλομεν ποσῶς ὅτι θ' ἀπονεύμετε » ὄλην τὴν ὑπόληψίν σας εἰς τὸν χαρακτηρὰ του. »

— Καὶ ὑπογράφει τὴν ἐπιστολήν Δεφρηνέρος καὶ Συντρ. Πολὺ καλά· ἀναλαμβάνω ἐγὼ τὴν φροντίδα νὰ ἐπισκεφθῶ μετ' ὀλίγον τὸν Κ. Ὁβερράίξερ, καὶ νὰ μάθω τίς εἶναι. Λοιπὸν, Οὐάλτερε φίλτατε, ἰδοῦ ἔλειψε περὶ τοῦ ἔλθετικῆς γραμματοσήμου πᾶσα κακὴ ὑπόνοια. Λέγε με τώρα, ἀπὸ ποῖαν ἄλλην ἐνόχησιν δύναμαι νὰ σὲ ἀπαλλάξω. Πέπεισο ὅτι θὰ μ' εὖρης πρόθυμον.

Ἡ καρδία τοῦ ἀγαθοῦ, τοῦ χρηστοῦ Βίλνιν ὑπερεπλήσθη εὐγνωμοσύνης, ὅτι ὁ συνέταιρός του ἐφαίνετο τόσον διατεθειμένος νὰ τὸν γίνῃ χρήσιμος. Σφίγγας λοιπὸν ἐκ νέου τὴν χεῖρά του, ἤρχισε τὴν διήγησιν του, ἀποκαλῶν πανδήμως καὶ περιπαθῶς ἑαυτὸν ἀπατεῶνα, καὶ φανερόνως τὰ πάντα εἰς τὸν Βενδάλ.

— Καὶ διὰ τοῦτο ἴσως, καθ' ἣν ὥραν εἰσηρχόμην, ἔστειλες νὰ κηρύξουν τὸν Βίντριν; ἠρώτησε μετὰ τινα σκέψιν ὁ Βενδάλ.

— Ναί, δι' αὐτό.

— Ἐχει πείραν ὁ Βίντριν, ὑπέλαθεν ὁ Βενδάλ, καὶ εἶναι πολυμήχανος. Ἐπιθυμῶ ν' ἀκούσω τὴν γνώμην του πρὶν σὲ εἰπῶ τὴν ἐδικήν μου· ἀλλ' ἀδελφέ, καθὼς κάλλιστα μ' ἐγνώρισες, ποτὲ δὲν ἀγαπῶ νὰ κρύπτω τὴν ιδέαν μου· καὶ σὲ λέγω λοιπὸν ἀπὸ τοῦδε, ὅτι ἐγὼ δὲν βλέπω τὸ περιστατικὸν τοῦτο καθὼς σὺ. Τὸ ν' ἀποκαλῆς τὸν ἐκυτόν σου ἀπατεῶνα, μὲ συγχωρεῖς, Οὐάλτερέ μου, νὰ σὲ εἰπῶ ὅτι εἶναι μοῖρα! Πῶς δύναται νὰ ἦναί τις ποτὲ ἕνοχος διὰ πταίσμα πραχθὲν ἐν ἀγνοίᾳ του, καὶ τίνος εἶδους ἀπατεῶν εἶναι ὁ μίποτε διανοηθεὶς νὰ ἐξαπατήσῃ; Ὅσον διὰ τὴν περιουσίαν σου . . .

— Τὴν περιουσίαν μου! εἶπεν ὁ Βίλνιν.

— Ταύτην χρεωσταῖς εἰς τὴν γενναίαν ἐκείνην γυναῖκα, ἥτις καὶ σ' ἐπίστευσεν ὡς υἱόν της, καὶ σ' ἐβίασε νὰ πιστεύσῃς ὅτι ἦτο μήτηρ σου, ἐπειδὴ ὡς τοιαύτη σ' εἶχε γίνῃ γνωστή. Εἶσαι ἄραγε βέβαιος, ὅτι τὸ δόρημά της τοῦτο δὲν προήλθεν ἐκ τῆς γλυκύτητος τῆς μεταξύ σας στοργῆς, ἥτις τὴν κατέστησεν εὐδαίμονα μέχρι τῆς ἐσχάτης ἀναπνοῆς της; Ὀλίγον κατ' ὀλίγον ἀφωσιώθης ὅλος εἰς αὐτήν, καὶ δὲν ἀμφιβάλλω ὅτι καὶ αὐτὴ ἐπίσης ἀφωσιώθη εἰς σέ. Ὄστε, ἀποθηνήσκουσα, εἰς σὲ προσωπικῶς ἠθέλησε νὰ καταλίπη ἅπαντα τὰ δικαιώματά, τὰ ὅποια σήμερον, χωρὶς κἀνένα λόγον, ἐλέγχεις ἑαυτὸν ὅτι ἐδέχθης.

— Ὅχι, ὄχι, ἀνέκραξεν ὁ Βίλνιν· δύνασαι νὰ μ' εἰπῆς ὅτι αὐτὴ δὲν μ' ἐθέρει ὡς ἔχοντα ἐπὶ τῆς καρδίας της φυσικὸν τι δικαίωμα, τὸ ὅποιον δὲν εἶχα;

— Δὲν ἀντιλέγω εἰς τοῦτο, ἀπεκρίθη ὁ Βενδάλ.

Εἰλικρινῶς ὁμιλῶν, πρέπει νὰ τὸ ὁμολογήσω. Στοχάζεσαι ὅμως ὅτι, ἂν κατὰ τοὺς τελευταίους ἐξ μῆνας πρὸ τοῦ θανάτου της ἀνεκάλυπτεν αὐτὸ τὸ ὅποιον ἀνεκάλυψες σήμερον σὺ, θὰ ἐξηλείφετο διὰ μιᾶς εἰς τὴν ψυχὴν της ἡ ἐντύπωσις τόσων ἐτῶν εὐδαιμόνων, τὰ ὅποια διήλθε πλησίον σου, καὶ ἡ τόση πρὸς σὲ φιλοστοργία της;

— «Α! εἶπεν ὁ Βίλνιν, οὐδεὶς συλλογισμὸς δὲν εἶναι ἰκανὸς νὰ μεταβάλῃ τῶν πραγμάτων τὴν ἀλήθειαν. Τὸ ἀληθές θὰ εἶναι πάντοτε ὅτι ἔγινε ἀκόγως ὑπαρχόντων μὴ ἀνηκόντων εἰς ἐμέ.

— Ἴσως καὶ ἀπέθανεν ἐκεῖνος; . . . εἶπεν ὁ Βενδάλ.

— Ἀλλ' ἴσως καὶ δὲν ἀπέθανεν, ἀπεκρίθη ὁ Βίλνιν· καὶ ἂν ζῆ, δὲν τὸν ἐκλεψα ἤδη ἀρκούντως, ἂν καὶ ἐν πάσῃ ἀθωότητι; ἀναντιρρήτως. Δὲν τοῦ ἀφῆρεσα πρῶτον ὅλον τὸν εὐτυχὴ καιρὸν καθ' ὃν ἐχάρην ἀντ' αὐτοῦ; Δὲν τὸν ἐστέρησα τῆς ἀβρόχτου ἐκείνης εὐφροσύνης, τῆς οὐρανίου ἀγαλλιάσεως ἥτις ἐνέπλησε τὴν ψυχήν μου, ὅταν ἡ προσφιλεῖς γυνὴ ἐκείνη μ' εἶχεν εἰπεῖ, « Ἐγὼ εἶμαι, υἱέ μου, ἡ μήτηρ σου; » Δὲν ἐσφετερισθὴν ἐξ ἐκείνου ὅλας τὰς ὑπὲρ ἐμοῦ θερμὰς φροντίδας της, ὄλην τὴν ψυχοτερπὴ ἡδονὴν, ὅσην θὰ ἠσθάνετο πράττων τὰ χρέη του πρὸς αὐτὴν καὶ ἀνταποδίδων ἀσπασμὸν ἀντὶ ἀσπασμοῦ καὶ θωπεῖαν ἀντὶ θωπείας; . . .

«Α! ὑπὸ ποῖον οὐρανὸν, καλέ μου Γεώργιε, ὑπὸ ποίους οὐρανοὺς νὰ ζῆ ἄραγε αὕτη τὴν ὥραν ὁ ἄνθρωπος πρὸς ὃν κατέστην τόσον ἕνοχος; Τί νὰ ἔγινεν αὐτός; Ποῦ εἶναι, ποῦ εἶναι ὁ ἄνθρωπος τοῦ ὁποίου ἐκλεψα . . .

— Τίς οἶδεν; ἐπιθύρουν ὁ Βενδάλ σκεπτόμενος.

— Πῶς; ποῖος θὰ μὲ τὸ εἰπῇ; Ποῖος θὰ μὲ δείξῃ ποῦ νὰ κατευθύνω τὰς ἀναζητήσεις μου; Ἐγὼ αὐτὴν τὴν ἔρευναν χρεωστῶ ἀμέσως, χωρὶς ἀναβολῆς ν' ἀρχίσω. Μία ἡμέρα δὲν πρέπει νὰ χαθῆ. Ἐγὼ εἰς τὸ ἐξῆς θὰ ζῶ μόνον ἐκ τῶν τόκων τοῦ μεριδίου μου, ἢ τοῦ μεριδίου του μᾶλλον, εἰς τὸ κατάστημα τοῦτο, καὶ θὰ τοποθετήσω τὰ κεφάλαια δι' αὐτόν. Ἴσως, ἂν τὸν εὖρον μίαν ἡμέραν, ἀναγκασθῶ νὰ ἐπικαλεσθῶ τὴν γενναίωτήτά του, διὰ νὰ μὴ ἀσφαλίσῃ πόρον τινὰ ζωῆς. . . ἀλλὰ θ' ἀποδώσω εἰς αὐτὸν ὅλα. Αὐτὸ θὰ τὸ κάμω, ὦ! αὐτὸ θὰ γίνῃ, μὰ τὴν μακαρίαν ψυχὴν τῆς γυναικὸς ἐκείνης, τὴν ὁποίαν καὶ ἠγάπησα καὶ ἐσεβάσθην ἐξ ὅλης μου καρδίας καὶ ἐξ ὅλης μου ψυχῆς.

Συγγρηόνως δ' ἐπορεύθη καὶ ἠσπᾶσθη πανευλαβῶς τὴν εἰκόνα ἄνω τῆς ἐστίας· ἔπειτα ἔκρυψε τὸ πρόσωπον εἰς τὰς δύο του χεῖρας καὶ ἐσιώπησεν.

Ὁ Βενδάλ τότε, ἐγερθεὶς, ἦλθε ἐκ' ἐκάστησε πλησίον του· ἔπειτα θέσας τὴν χεῖρα ἐπὶ τοῦ ὤμου του συμπαθῶς, τὸν εἶπεν ἠσύγως· — Ἄκουσε, Οὐάλτερε, ἐγὼ πρὸ τοῦ συμβάντος σου τούτου σ' ἐγνώρισα ὡς ἄνθρωπον εὐθυαίου χαρακτήρος, καθαρωτάτης συνειδήσεως, ἀνεπιλήπτου ψυχῆς, καὶ τῇ ἀληθείᾳ ὀφείλω χάριτας εἰς τὸν Θεόν, διότι μέγα εὐτύχημα καὶ μέγα κέρδος θεωρῶ τὴν συναπάντησίν μου με τοιοῦτον συνέταιρον, ὁποῖος σὺ. Ἐνθυμοῦ λοιπὸν ὅτι ἐγὼ ἀνήκω εἰς σέ. Εἶμαι ἡ χεῖρ σου ἢ δεξιὰ, καὶ δύνασαι εἰς ἐμέ νὰ στηριχθῆς μέχρι θανάτου. Μὴ με κατακρίνης ὁμολογούντά σοι ὅτι τὸ αἰσθημά μου εἰς αὐτὴν τὴν περιστασίαν εἶναι ἀκόμη δυσδιάνγνωστον. Δύνασαι μάλιστα καὶ νὰ τὸ θεωρήσῃς ὡς ὄχι ἀβρόν, οὔτε φιλοδίκαιον· ἀλλ' ὅμως σὲ κάμνω ὄρκον ὅτι πολὺ πλέον συμπονῶ τὴν πτωχὴν ἐκείνην γυναῖκα ἥτις ἠπατήθη, καὶ σὲ μάλιστα, ἀπὸ τοῦ ὁποίου ἀφῆρεσεν ἡ ἀπροσδύκητος φα-

νέρωσις ὄλην τὴν ἀγαλλίαν τῶν ἀναμνήσεων, παρὰ τὸν ἄγνωστον ἐκεῖνον ἄνδρα (ἂν ὑποθέσωμεν καὶ ὅτι ἔφθασε μέχρις ἡλικίας ἀνδρός) ὅστις ἐστερήθη, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίξῃ, ἀγαθῶν τὰ ὅποια ἄγνωστ'. . . Καλὰ μολοντοῦτο ἕκαμες νὰ κηρύξῃς τὸν κύριον Βίντριν. Εἶμαι βέβαιος ὅτι καὶ αὐτὸς θὰ συμμερισθῆ ἐν μέρει τὴν γνώμην μου. Καὶ μὴ τρέχῃς, Οὐάλτερε, τόσον κατεσπευσμένως εἰς μίαν τόσον σπουδαίαν ὑπόθεσιν· αὐτὸ τὸ μυστικὸν πρέπει νὰ φυλαχθῆ καλῶς μεταξύ μας. Ἄν διαδοθῆ ἐξω ἐλαφρῶς, ἐνδέχεται καὶ νὰ εὐρεθοῦν ἄνθρωποι δόλιοι ἢ ῥαδιούργοι, ζητούντες νὰ ὠφεληθοῦν. Ὄ! ἔσο βέβαιος ὅτι δὲν θὰ μᾶς ἐλείπην οὔτε ψευδομαρτυρίαί, οὔτε μηχανορραφαί παντοῖαι. Ἀκόμη ἐν ἄλλο ἔγω, ἀδελφέ, νὰ σ' ἐνθυμίσω ὅταν ἠθέλησες νὰ μὲ παραχωρήσῃς μερίδιον εἰς τὰς ἐπιχειρήσεις σου, τὸ ἕκαμες διὰ ν' ἀνακουρισθῆς ἀπὸ τὴν πολλὴν ἐργασίαν, ἐξ ἧς ἐπάθεν ἡ ὑγεία σου. Ἐγὼ λοιπὸν ἠγάρασα αὐτὸ τὸ μερίδιον διὰ νὰ ἐργασθῶ, διὰ ν' ἀναδεχθῶ ἔτι καὶ τὴν ἐδικὴν σου ἐργασίαν, καθὼς καὶ ἔγω σκοποῦν νὰ πράξω. Τώρα σὺ ἠσύχασε· ἠσύχασε.

Ταῦτα δὲ εἰπὼν ὁ Γεώργιος Βενδάλ, ἔλαβε καὶ ἐσφιγγε τὴν χεῖρα τοῦ συνεταίρου του· κατέβη δ' ἔπειτα εἰς τὸ γραφεῖον, καὶ μετ' ὀλίγον ἐξῆλθε πρὸς ἐπίσκεψιν τοῦ Ἰουλίου Ὁβερράίξερ.

Εἰσῆλθεν εἰς τὴν Σόχειον Πλατεῖαν καὶ κατηύθυνεν ἡδὴ τὸ βῆμα πρὸς βορρᾶν αὐτῆς, ὅτε τὸ ἡλιοκάεσ πρόσωπόν του ἠρυθρίασε διὰ μιᾶς. Τὸ αἰφνίδιον τοῦτο ἐρύθημα ἠδύνατο νὰ παρατηρηθῆ καὶ ὁ Βίλνιν πρὸ ὀλίγου, ἐπειδὴ εἶχε φανῆ τὸ αὐτὸ εἰς τὸ πρόσωπον τοῦ Βενδάλ καὶ καθ' ἣν στιγμὴν ἀνεγίνωσκε τὴν ἐκ Νευκαστέλλου ἐπιστολήν· ἀλλ' ὁ Βίλνιν οὔτε προσεκτικὸς ἦτο εἰς τὰ τοιαῦτα, οὔτε· καὶ ἂν ἦτο, τὸν ἀφῆκεν ἡ λύπη ὑπὸ τῆς ὁποίας κατείχετο νὰ τὸ διακρίνῃ. Ἔτι δὲ καὶ ἄλλο τι ἠδύνατο ὁ Βίλνιν νὰ παρατηρήσῃ· ὅτι ὁ Βενδάλ δὲν ἀνεγίνωσκεν ὅλας τὰς περιουσίας τῆς ἐπιστολῆς μετὰ τὴν αὐτὴν σαφήνειαν.

Εἰς τὴν συνοικίαν τὴν πέριξ τῆς Σοχείου Πλατείας ἐκατοίκουν κατὰ τὸν καιρὸν ἐκεῖνον ὅλοι σχεδὸν οἱ ἐν Λονδίῳ ἔλθετοί, καλοὶ τε καὶ κακοὶ, πτωχοὶ τε καὶ πλούσιοι· ὡς ἐσήμανε λοιπὸν ὁ νέος συνέταιρός τοῦ καταστήματος Βίλνιν καὶ Συντροφίας τὸν κώδωνα θύρας τινός, ἐφ' ἧς ἀνεγινώσκετο γερμανικοὶς γράμμασιν ἢ ἐπιγραφή,

H. Oberreiser.

καὶ ἠνοιχθῆ αὕτη ἡ θύρα, εὐρέθη διὰ μιᾶς ἐν πλήρει ἔλθετικᾷ. Ἀντὶ ἐστίας ἐν τῇ αἰθούσῃ ὅπου εἰσῆλθε, εἶδε μίαν θερμάτραν ἐκ λευκοῦ φαβεντιανοῦ (faïence), τὸ δ' ἔδαφος ἐστρωμένον διὰ ψιφιδιωτοῦ ξύλων πολυχρῶων, ἀλλ' εὐτελῶν. Ἦτο δὲ τὸ δῶμα τοῦτο ἀγροῖκον καὶ ψυχρὸν, ἀλλὰ καθάριον. Τὸ πλησίον τοῦ ἀνακλίντρον δάπεδον, τὸ ἐπὶ τοῦ μαρμαροῦ τῆς ἐστίας βελούδον, καὶ τὸ ἐπικείμενον ὠρολόγιον, καὶ τὰ ἀμφοτέρωθεν αὐτοῦ δοχεῖα, γέμοντα μεγάλων ἀνθοδεσμῶν ἐκ τεχνητῶν ἀνθέων, παρίστανον ἀντίθεσιν πρὸς τὰ λοιπὰ ἐπιπλα. Ἐν γένει, ἡ αἰθούσα αὕτη ἔιχεν ὅσιν γαλακταποθήκης ἔλθετικῆς, μεταπεποιημένης εἰς δῶμα πρὸς ὑποδεξίωσιν ξένων.

Ὅτε εἰσῆλθεν ὁ Βενδάλ, εὐρέθη μόνος· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον ἠσθάνθη ὅτι ἤγγισέ τις τὸν ἀγκῶνά του. Ἐξαφνισθεὶς ἐκ τῆς ἐπαφῆς ταύτης, ἐστράφη διὰ μιᾶς, καὶ

είδεν ἐνώπιόν του τὸν Ὀβερράιζερ προσαγορευόντα αὐτὸν ἀγγλιστί, καὶ μὲ προφορὰν μάλιστα προδιδούσαν αὐτὸν ὡς μὴ Ἄγγλον. — Πῶς ἔχετε; Πόσον χαίρω ὅτι σὰς ἐπαναβλέπω!

— Σὰς ζητῶ συγγνώμην, ἀπεκρίθη ὁ Βενδάλ· δὲν εἶχα ἀκούσει ὅταν εἰσήλθετε.

— Ὡ! αὐτὸ δὲν σημαίνει, ἀνέκραζεν ὁ Ἐλθετός. Καθίσετε, σὰς παρακαλῶ.

Τέλος πάντων, συνήνεσε νὰ παραιτήσῃ τὰς δύο χεῖρας τοῦ ξένου του, τὸν ὅποιον ἐκράτει μέχρι τοῦδε ἐκ τῶν ἀγκῶνων. Εἶχε συνήθειαν νὰ σφίγγῃ κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον τοὺς ἀγκῶνας τῶν ἀνθρώπων τοὺς ὁποίους ἠγάπα πολύ· ἔπειτα δ' ἐκάθησε καὶ αὐτός, λέγων πρὸς τὸν Βενδάλ, — Καὶ ἄλλο δά; Καλὰ, καλὰ; χαίρομαι.

Πάλιν δὲ τότε τοῦ ἔλαβε τοὺς ἀγκῶνας. Μανία παρὰδοξος.

— Ἄγνοῶ, εἶπεν ὁ Βενδάλ, ἂν σὰς ἀνέφεραν ἤδη περὶ ἐμοῦ οἱ τοῦ ἐν Νευκαξέλλω καταστρήματός μας...

— Μάλιστα, ἐξαίρετα.

— Καθὼς καὶ περὶ τοῦ Βίλδιν;

— Βεβαιότατα.

— Δὲν σὰς φαίνεται παρὰδοξον ὅτι ἔρχομαι σήμερον νὰ σὰς ἐπισκεθῶ εἰς τὸ Λονδίνον ὡς ἀντιπρόσωπος τοῦ καταστήματος Βίλδιν καὶ Συντροφίας, καὶ νὰ σὰς προσφέρω ὡς τοιοῦτος τὰ σεβάσματά μου;

— Καὶ διατί, κύριέ μου, παρὰδοξον; ὑπέλαβεν ὁ Ὀβερράιζερ. Τί σὰς ἔλεγα πάντοτε, ὅταν ὠδοιπορούσαμεν εἰς τὰ βουνά; Μὰς φαίνονται μεγάλα, ὁ κόσμος ὅμως εἶναι μικρός· τόσο μικρός, ὥστε εἶναι ἀδύνατον νὰ ζήσῃ τις ἐντὸς αὐτοῦ καιρὸν πολλὸν μεμακρυσμένος ἀπὸ τὸν ἄλλον. Τόσον ὀλίγος κόσμος εὐρίσκεται εἰς αὐτὸν τὸν κόσμον, ὥστε, περμερῶμενοι, ἀδιακόπως συναπαντώμεθα. Ὁ κόσμος εἶναι τόσο μικρός, ὥστε δὲν δυνάμεθα ν' ἀπαλλαχθῶμεν ἐξ ἐκείνων οἵτινες μὰς ἐνοχλοῦν... Δὲν ἐννοῶ ὅτι καὶ ἀπὸ ἀνθρώπων ὡσὰν ὑμᾶς ἐπιθυμῶ ν' ἀπαλλαχθῆ τις πόποτε.

— Ἐλπίζω ὄχι, κύριε Ὀβερράιζερ.

— Σὰς παρακαλῶ, εἰς τὴν πατρίδα σας νὰ μὲ ἀποκαλῆτε Μίστερ. Ἐκ τούτου καταλαμβάνετε πόσον ἀγαπῶ τὴν Ἀγγλίαν. Ἄ! διατί νὰ μὴν ἦμαι Ἄγγλος, ἀλλ' ἕνας βουνίσσιος! Σεῖς δὲ, ἐνῶ κατάγεσθε ἐξ ἐνὸς οἴκου διακεκριμένου, συγκατετέθητε λοιπὸν νὰ δοθῆτε εἰς τὸ ἐμπόριον; Ἄλλὰ σὰς ζητῶ συγγνώμην διὰ τὰς ἐκφράσεις μου ταύτας. Τὰ κρασιά! φίλτατέ μου, τὰ κρασιά! Ἀληθινά: εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐμπόριον λέγεται αὐτὸ, ἢ ἐπιτηδεύμα; Τέχνη, βεβαιότατα δὲν εἶναι.

— Κύριε Ὀβερράιζερ, ὑπέλαβεν ὁ Βενδάλ ξενουχορούμενος, ἤμην πολὺ νέος, μάλιστα ἐνήλιξ, ὅτε ἔλαβα κατὰ πρῶτον τὴν εὐχαρίστησιν νὰ ταξιδεύσω μὲ σας καὶ μὲ τὴν δεσποσύνην ἀνεψιᾶν σας... Εἶναι καλὰ;

— Πολὺ καλὰ.

— Ἐνθυμοῦμαι ὅτι διετρέξαμεν ὁμοῦ ἰκανοὺς μικροὺς κινδύνους, περιφερόμενοι εἰς τοὺς παγῶνας τῶν ὑψηλῶν ἐκείνων βουνῶν. Ἐὰν λοιπὸν τότε ἐκ παιδαριώδους κενοδοξίας σὰς ἐκαυχῆθην περὶ τῆς οικογενείας μου, ἐλπίζω ὅτι δὲν ὑπερέβην τὸ ὄριον τὸ ὅποιον μ' εἶχε φανῆ ἀναγκαῖον, ὅπως παραστήσω ἐμαυτὸν εἰς τοὺς ὀφθαλμούς σας ἄξιον τῆς συναναξροφῆς σας. Ὁμολογῶ ὅτι τοῦτο ἦτο μικροπρεπὲς καὶ κακόζηλον· ἀλλὰ γνωρίζετε βέβαια τὸ ἀγγλικὸν ἀπόφθεγμα, — «Ὁ ζῶν διδασκόμενος.»

— Ὡ, κάθεστε καὶ ψηλαφεῖτε τὰ τοιαῦτα! εἶπεν ὁ Ἐλθετός. Πῶς! ἡ οἰκογένειά σας εἶναι μία πολλὰ καλὴ οἰκογένεια.

Ὁ γέλως τοῦ Βενδάλ ἀπέδειξε τὴν ἀμνηστικότητα εἰς τὴν περιήγητο ἀκούων ταῦτα. — Ἠγάπων πολὺ τοὺς γονεῖς μου, εἶπε. Καθ' ὃν καιρὸν συνεταξιδεύσαμεν, ἤρχιζα ν' ἀπολαμβάνω τὰ ἐκ τῆς κληρονομίας τοῦ πατρός μου καὶ τῆς μητρός. Ἦμην νέος, καὶ ἡ κεφαλὴ μου εἶχεν ἀέρα· ἐφερόμην λοιπὸν τότε ὡς παιδάριον τῶν ὀντι κουφόνων· ὄχι ὅμως καὶ ὑπερήφανον... ἐλπίζω τοῦλάχιστον.

— Ὅχι, ὄχι βέβαια, ἀνέκραζεν ὁ Ὀβερράιζερ· εἶχετε ὅλην τὴν εὐλικρίνειαν τοῦ νοῦς καὶ τῶν λόγων. Πολὺ αὐστηρὸς εἴσθε πρὸς τὸν ἑαυτὸν σας. Ἄλλως τε, ἐγὼ πρῶτος σὰς εἶχα παρακινήσει νὰ ὁμιλήσετε περὶ τῆς οικογενείας σας. Ἐνθυμεῖσθε τὴν ἐσπέραν καθ' ἣν ἐξήλθαμεν εἰς τὸν περίπατον ἐκεῖνον ἐπὶ τῆς λίμνης, ὅπου τὰ χιονοσκεπέστα βουνὰ ἀντικατωπρίζοντο ἐντὸς αὐτῆς ὡς εἰς καθρέπτην; Πανταχόθεν βράχοι ὑψικρημνοὶ καὶ δάση ἐλάτων ἀναπολοῦντά μου τὴν νεότητα, τῆς ὁποίας σὰς εἶχα κάμει μίαν σύντομον περιγραφήν. Ἐνθυμεῖσθε πῶς σας ἐξιστόρησα τὸ οἰκτρὸν μας ἀχυρόσπητον, πλησίον ἐνὸς καταρράκτου τὸν ὅποιον δεῖκνυεν ἡ μήτηρ μου εἰς τοὺς ἐκεῖθεν διερχομένους περιηγητάς· τὴν φάτην ὅπου ἐκοιμώμην πλησίον τῆς ἀγγλάδος· τὸν ἀδελφόν μου τὸν ἠλίθιον, καθήμενον ἀπέναντι τῆς θύρας καὶ τρέχοντα πρὸς τοὺς διαβάτας, ἀπὸ τοὺς ὁποίους ἐζήτει ἐλεημοσύνην· τὴν ἀδελφήν μου, αἰωνίως κλώθουσαν, σειομένης τῆς βρογχοκοιλίας! ἦτις ἐκρέματο ὡς μαστός ὑπὸ τὴν σιαγόνα τῆς· κ' ἐμὲ δὲ τὸν ἴδιον, μικρὸν τι πλάσμα ἐλεεινόν, πειναλέον πάντοτε, δερόμενον ἀπὸ τὸ πρῶτ' ἕως τὸ βράδυ. Ἦμην τὸ μόνον τέκνον ἐκ τῆς δευτέρας γυναικὸς τοῦ πατρός μου, γυναικὸς ἣτις ἀμφιβάλλω καὶ ἂν ἦτο νόμιμος. Ὑστερον ἀπ' αὐτὰ ὅλα εὐρίσκω ὡς φυσικώτατον ὅτι, παραβάλλων βέβαια τὰς ἀναμνήσεις σας μὲ τὰς ἰδικὰς μου, μ' εἶχετε εἰπεῖ· «Εἴμεθα συνήλικες· ἀλλὰ καθ' ὃν καιρὸν σεῖς ἐδέρεσθε, ἐγὼ ἐκαθήμην εἰς τὴν ἄμαξαν τοῦ πατρός μου, ἐπάνω εἰς τὰ γόνατα τῆς προσφιλοῦς μοι μητρός, ὀχούμενος διὰ τῶν πλουσιῶν ὁδῶν τοῦ Λονδίνου, περιστοιχιζόμενος ὑπὸ πολυτελείας καὶ στοργῆς. Τοιαύτη ὑπῆρξεν ἡ ἀρχὴ τῆς ἐδικῆς μου ζωῆς.»

(τὴν συνέχισαν εἰς τὸ προσεχές.)

(1) Ἡ βρογχοκοιλία ἢ γογγρόνη, γαλλιστί goltre, εἶναι κοινὴ σχεδὸν εἰς τὴν τῶν χωρίων τῆς βορείας Ἰταλίας καὶ Ἐλθετίας. Τὸ ἐξόγκωμα τοῦτο, προερχόμενον ἐκ τῆς ποιότητος τοῦ ὕδατος, ὡς λέγεται, μεγάλην προξενεῖ ἀσχημίαν εἰς τὰς ἐκεῖ γυναῖκας.

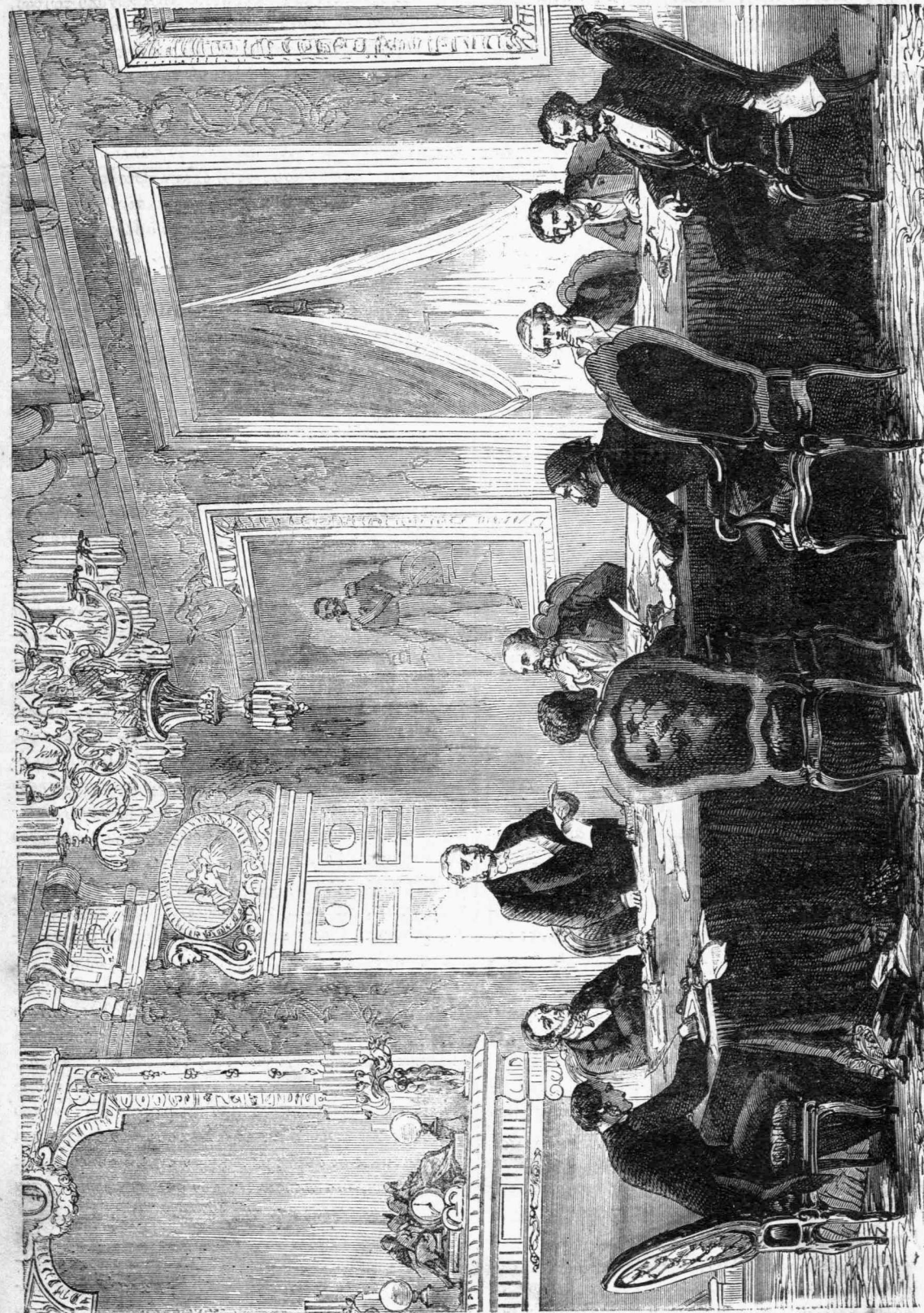
ΤΑ ΠΡΟΣΩΠΑ ΤΟΥ ΕΝ ΠΑΡΙΣΙΟΙΣ ΣΥΝΕΔΡΙΟΥ.

Ἐκ τῶν πολιτικῶν ἐφημερίδων πάντες γινώσκουσι τὴν μεταξὺ Ἑλλάδος καὶ Τουρκίας ῥήξιν, γενομένην κατὰ τὸν παρελθόντα δεκέμβριον μῆνα ἕνεκα τῆς νήσου Κρήτης. Ὡσαύτως εἶναι πασίγνωστον ὅτι αἱ μεγάλαι εὐρωπαϊκαὶ Δυνάμεις, θέλουσαι νὰ προλάβωσι τὸν πόλεμον, συνήλθον διὰ τῶν ἐν Παρισίοις ἀντιπροσώπων αὐτῶν εἰς συνέδριον (conference), καθ' ὃ ἐξέφερον τὴν ἐπὶ τῆς διενέξεως γνώμην αὐτῶν.

Ἡ ἀπέναντι εἰκὼν παριστᾷ τὴν ἐν τῷ ὑπουργείῳ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας αἴθουσαν, ὅπου ἐγένοντο

αἱ συνεδριάσεις εἰς τὴν αὐτὴν ταύτην αἴθουσαν, καὶ περὶ τὴν αὐτὴν τράπεζαν συνεκροτήθη καὶ ἡ σύνοδος ἐνθα ὑπεγράφη ἡ μετὰ τὰ κριμαϊκὰ συνθήκη τοῦ 1856.

Πρόεδρος τοῦ παρόντος συνεδρίου ἐκλήθη ὁ ἐπὶ τῶν ἐξωτερικῶν τῆς Γαλλίας ὑπουργός, μαρκήσιος Λαβαλέτης. Ὁ ἀνὴρ οὗτος ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1806· καὶ πρῶ-

Μεστέρνιγος.

Νίγρας.

Ραγκαζιό.

Τιεράι.

Στάκελμπεργ.

Σόλμης.

Λαβαλέτης.

Λάβου.

Γραμματέυ.

τον εἰσήχθη εἰς τὸ διπλωματικὸν στάδιον ὡς γραμματεὺς πρεσβείας ἐν Στοκχόλμῃ (1837), ἔπειτα ἐστάλη ἐπιτετραμμένος εἰς Περσίαν, ἀκολούθως διωρίσθη γενικὸς πρόξενος εἰς Ἀλεξάνδρειαν, πληρεξούσιος εἰς

Κασσέλην, ἕκτακτος ἀπεσταλμένος εἰς Κωνσταντινούπολιν, γερουσιαστῆς (1853), πρεσβευτῆς εἰς Ῥώμην (1851), ὑπουργός τῶν ἐσωτερικῶν (ἀπὸ τοῦ 1865 μέχρι τοῦ 1867), ἔπειτα ἰδιαιτέρος σύμβουλος τῆς

αυτοκρατορίας, και τέλος υπουργός των εξωτερικών (1868), διαδεχθείς τον μαρκησίον Μουστιέρων.

Ο τής Αγγλίας υπουργός λόρδος Λάϋονς, ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1817. Ἀποσταλείς εἰς τὴν Ἀμερικὴν ὑπὸ τῆς ἀγγλικῆς Κυβερνήσεως, ἀπέδειξε μεγάλην διπλωματικὴν ἰκανότητα συμβιβάσας διενεξίν, ἐξ ἧς παρ' ὀλίγον ἤρχετο εἰς ῥῆξιν ἡ Ἀγγλία μετὰ τῶν Ἠνωμένων Πολιτειῶν, ἔνεκεν ἀτμοπλοῦς τινός, Τρέντου ὀνομαζομένου. Πρὶν ἢ κληθῆ ἠρωσθευτὴς εἰς Παρισίους, ὁ λόρδος Λάϋονς ὑπῆρχε τοιοῦτος ἐν Κωνσταντινουπόλει.

Ο κόμης Στάκκελμπεργ, πρεσβευτὴς Ῥωσσίας καὶ ὑπάσπιστής τοῦ αυτοκράτορος Ἀλεξάνδρου, ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1804. Προβιβάσθεις διὰ τὰς ἐν τοῖς Καυκασίοις στρατιωτικὰς ὑπηρεσίας του, διωρίσθη ἔπειτα πληρεξούσιος ἐν Ταυρίῳ. Ἀπὸ τοῦ 1868 διεδέχθη τὸν Κ. Βουδδεργ παρὰ τῆ αὐλῆ τοῦ Κεραμεικοῦ.

Ο τῆς αἰετοπερὶ δυσμενοῦς πρὸς τὸ ἑλληνικὸν ἔθνος Αὐστρίας πρεσβευτὴς πρίγκηψ Ριχάρδος Μεττερνίχος, υἱὸς πατρὸς περιφήμου εἰς τὸ πολιτικὸν στάδιον, ἐγεννήθη ἐν ἔτει 1829· διατελεῖ δ' ἐν τῇ θέσει ταύτῃ ἐν Παρισίοις ἀπὸ τοῦ 1859. Ἐμαθῆτευσεν εἰς τὴν διπλωματικὴν παρὰ τῷ ἰδίῳ αὐτοῦ πατρὶ, διατρίβοντι ἐν Λονδίῳ καὶ ἐν Βρυξέλλαις. Οὗτος φέρει καὶ τίτλον ἰδιαιτέρου συμβούλου τοῦ αυτοκράτορος τῆς Αὐστρίας.

Ο κόμης Σόλμης Σοννεβάλ ἐπετράπη ν' ἀντιπροσωπεύσῃ τὴν Πρωσίαν, ἀσθενοῦντος τοῦ παρὰ τῇ γαλλικῇ αὐλῇ πρεσβευτοῦ αὐτῆς Κ. Γόλτς. Ἐκλήθη δὲ διὰ τοῦτο πληρεξούσιος καὶ ἐκτακτος ἀπεσταλμένος. Ἄγει ἡλικίαν ἐτῶν 48.

Ο ταξίαρχος Νίγκρας, ὁ τῆς Ἰταλίας πρεσβευτὴς, ἔχει σχεδὸν τὴν ἡλικίαν τοῦ πληρεξουσίου τῆς Πρωσίας. Οὗτος ὑπῆρξεν ἐπὶ τετραετίαν γραμματεὺς τοῦ κόμητος Καθούρ, εἰς ὃν ἡ Ἰταλία ὀφείλει τὴν παρουσίαν αὐτῆς συσσωμάτωσιν.

Ο Μεχμέτ Τζεμὴλ βέης, τὸ δεύτερον ἤδη πρεσβευτὴς τῆς Τουρκίας ἐν Παρισίοις, εἶναι υἱὸς τοῦ περιφήμου Ρεσιτ πασαῖ, εἰς ὃν οἱ Ὀθωμανοὶ ὀφείλουσι κατὰ μέγα μέρος τὸ σημερινὸν ὑπὲρ αὐτῶν φρόνημα τῆς Ἀγγλίας καὶ Γαλλίας. Εἶναι ἀνὴρ ἕως τεσσαρακοντούτης.

Τὸν ἡμέτερον κύριον Α. Ρ. Ραγκαβὴν πάντες γινώσκουμεν. Εἶναι ὁ ἀνὴρ ὃν ἀπῆται τῶν περιστάσεων ἡ κρισιμότης. Υἱὸς ποιητοῦ, ἐνωρὶς παρήτησε τὰ στρατιωτικὰ, εἰς ἃ εἶχε δοθῆ κατ' ἀρχάς, καὶ πολλοὺς καὶ καλλίστους ἔδρεψεν ἐκ τοῦ Ἑλικωνοῦ στεφάνους. Καθηγητὴς, πρῶτανις, ἀρχαιολόγος σοφός, βουλευτὴς, ὑπουργός τῶν ἐξωτερικῶν ἐν ἔτει 1857, πρεσβευτὴς ἐν ταῖς Ἠνωμέναις Πολιτείαις, ἔνθα ἐξήγειρε τὸν ὑπνώττοντα φιλελληνισμὸν, ἀγαθὴ τύχη διετέλει πρὸ ὀλίγων μηνῶν πρεσβευτὴς παρὰ τῇ γαλλικῇ αὐλῇ, ὅτε αἱ Δυνάμεις συνεκρότησαν τὸ ἐν Παρισίοις τελευταῖον συνέδριον. Σεβόμεθα τὸν χαρακτήρα τοῦ ἀνδρὸς τούτου, ὡς ἓνα τῶν σπανίων καὶ ὅλως ἀνεπιλήπτων ἐν τῷ μικρῷ ἑλληνικῷ βασιλείῳ.

Ἡ περίπτωσις τῆς ἑλληνοτουρκικῆς διενεξεως, ἡ προκαλέσασα τὸ συνέδριον, κατέστησε πάγκοινον τὸ καὶ ἄλλως ἐγνωσμένον ὄνομα τοῦ Κ. Ραγκαβῆ ἐν Εὐρώπῃ. Ὅτε ἠκούσθη ὅτι ἡ πρώτη συνεδρίασις τῶν ἀντιπροσώπων τῶν Δυνάμεων διεκόπη, ἀποχωρήσαντος τοῦ πληρεξουσίου τῆς Ἑλλάδος, ἐπειδὴ μόνον φωνῆς ὄχι δὲ καὶ ψήφου δικαίωμα ἐδίδετο εἰς αὐτὸν ἐν τῇ συζητήσει, εὐτράπελός τις ἐφημερίς (le Charivari)

εἶχεν εἰπεῖ ὅτι, τὸ συνέδριον ἔπαθεν ὀξεῖαν ῥαγκαβίτιδα.

Ἐν γένει ἤρρεσεν ἐν τοῖς λόγοις καὶ ἐν τῇ μετριοφροσύνῃ αὐτοῦ μετὰ τοῦ κομπαστικοῦ καὶ αὐταρέσκου, μεγάλου ὅμως ἐνταυτῷ καὶ περιφανοῦς κόσμου τούτου. Εἶδον ἐν αὐτῷ οὐδὲν ἐπιπόλαιον, καὶ ἀληθῶς δὲ ἡ Ἑλλάς ἡ μικρὰ προφανῶς ἀπέδειξε διὰ τοῦ πληρεξουσίου τῆς τούτου, ὅτι οὐδεὶς πρέπει νὰ κρίνεται ἐκ τοῦ ἀναστήματος.

Τὴν ὄπισθεν εἰκόνα ἐπορίσθημεν οὕτω κεχαρμημένην δι' ἐν τῶν ἐνταῦθα περιοδικῶν φύλλων· δὲν εἶναι μὲν πιστῶς ἐξεικονισμένος ὁ ἑλλην πρεσβευτὴς, φαίνονται ὅμως ὡς ἔγγιστα τὰ θεμέλια τῶν χαρακτηριστικῶν αὐτοῦ, καὶ ἡ περιφέρεια τοῦ ὅλου προσώπου.

ΑΙ ΠΗΓΑΙ ΤΟΥ ΝΕΙΛΟΥ.

ΑΝΑΚΑΛΥΨΕΙΣ ΤΟΥ ΑΓΓΛΟΥ ΠΕΡΙΗΓΗΤΟΥ ΣΠΗΚ.

Τῆ 27 ἀπριλίου 1860, ὁ ἄγγλος πλοίαρχος Σπήκ ἐπεχείρησε δευτέραν ἐκδρομὴν εἰς τὰ ἐνδότερα τῆς Ἀφρικῆς, θέλων νὰ βεβαιωθῆ ὅτι ὁ Νεῖλος πηγάζει ἐκ τινος λίμνης; Νυάνζας ὀνομαζομένης ὑπὸ τῶν ἐγγυρίων, τὴν ὁποίαν αὐτὸς πάλιν εἶχεν ἀνακαλύψει πρὸ δύο ἐτῶν, εἰκάσας ἔκτοτε αὐτὴν ὡς πηγὴν τοῦ Νεῖλου, καὶ προτάξας εἰς τὸ ὄνομα αὐτῆς τὸ τῆς βασιλείσεως Βικτωρίας.

Τῆ 27 ἀπριλίου λοιπὸν, ἐφοδιασθεὶς δι' ἐπιτηθειότερων μέσων πρὸς τὴν ἐκδρομὴν ταύτην, κινδυνώδη οὖσαν καὶ ἐπίπονον, ἐπέβη ἐκ Λονδίνου εἰς ἀτμοκίνητον τινὰ φρεγάταν, ἀπερχομένην εἰς τὸ Εὐέλπι Ἀκρωτήριον, ὅπου ἀφίχθεις παρέλαβε καὶ τινὰ εταῖρόν του καὶ συστρατιώτην ἐν τῇ Ἰνδικῇ, τὸν Γράντ, ὡς καὶ δέκα Ὀττεντότους γυμνασμένους εἰς τὰ ὄπλα, πρὸς δὲ καὶ ἡμιόνους δώδεκα, καὶ οὕτω τῆ 16 ἰουλίου ἀπέπλευσεν ἐπὶ κορβέττας ἀτμοκινήτου πρὸς τὴν νῆσον Ζαγγιβάριν (σχεδὸν ὑπὸ τὸν ἰσημερινὸν κειμένην, πλησίον τῶν ἀνατολικῶν τῆς Ἀφρικῆς παραλιῶν) ὅπου καὶ ἀπέβη τῆ 17 αὐγούστου.

Τὴν νῆσον ταύτην κυβερνᾷ μωαμεθανὸς ἡγεμὼν ἀνεξάρτητος, σουλτάνος καλούμενος καὶ αὐτὸς, καὶ τοῦ ὀποιοῦ τὸ ὄνομα εἶναι Σαῆτ Μετζίτ. Οὗτος προσήνεθη πρὸς τοὺς ἄγγλους περιηγητὰς φιλικώτατα. Ἐπροθυμῆθη μάλιστα νὰ συμπληρώσῃ τὰς ἐλλείψεις των, δίδων εἰς αὐτοὺς συστατικὰς ἐπιστολάς, ὑπηρετάς, ἀχθοφόρους καὶ ὑποζύγια, καθὼς καὶ εἰκοσιπέντε φύλακας ὑπὸ τὴν ἀρχηγίαν ἑνὸς τῶν ὑπάσπιστῶν του.

Περιπλέον προσέφερον εἰς αὐτοὺς νὰ μεταβιβάσθωσιν εἰς τὴν ἀπέναντι παραλίαν ἐπὶ μιᾶς κορβέττας του φερομένης 22 πυροβόλα, τῆς Σεκουύδρα Σάχ· καὶ πραγματικῶς δι' αὐτῆς μετέβησαν τῆ 25 αὐγούστου εἰς Βακαμόγιον, διαπλεύσαντες τὸν στενὸν πορθμὸν, τὸν μετὰ τῆς στερεᾶς καὶ τῆς νήσου.

Εἰς τὸ Βακαμόγιον εἶχον ἤδη προσελθῆ ἱκανοὶ τῆς συνοδίας, μετὰ τῶν ὁποίων ἐσυμφώνησε περὶ τοῦ μισθοῦ ὁ ἀρχιτελώνης τοῦ σουλτάνου, Λάδα Ραμζὴς καλούμενος. Πολλοὶ ἐξ αὐτῶν ἐγίνωσκον τὸν πλοίαρχον Σπήκ ἐκ τῆς πρώτης ἐκδρομῆς του, διὸ καὶ ἐδέχθησαν τὰς νέας προτάσεις ἄσμενοι. Εἰς μάλιστα, ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κερβανίου κατὰ τὴν πρώτην ἐκδρομὴν, Σαῆτ πίν Σαλέμ καλούμενος, μετὰ πολλῆς χαρᾶς ἀνεδέχθη τὴν ἀρχηγίαν καὶ τῆς δευτέρας ταύτης.

Δὲν ἦσαν ὀλίγα τὰ φορτία· σχεδὸν ἑκατὸν· συνέκειντο δὲ, ἐκτὸς τῶν τροφῶν, σκηνῶν καὶ ἄλλων ἀναγκαίων διὰ τὴν ὁδοπορίαν, ἐκ παντοίων ὑφασμάτων, κοσμημάτων ὑαλίνων, καὶ ἄλλων βιομηχανημάτων, χρησιμευόντων εἰς ἀνταλλαγὰς μετὰ τῶν αἰθιόπων ἐκείνων τῶν χωρῶν.

Ἀφοῦ τὰ πάντα ἐτακτοποιήθησαν κατ' εὐχὴν, καὶ ἐθεωρήθησαν οἱ λογαριασμοὶ μετὰ τοῦ Λάδα, καίτοι ἦσαν ἐπιθεβαρυνένοι, διωρίσθησαν δὲ καὶ οἱ ἀρχηγοὶ τῆς συνοδίας, διαιρεθείσης εἰς τμήματα, τῆ 2 ὀκτωβρίου ἐβλήθησαν πάντες καθ' ὁδόν. Ἦσαν ἑκατὸν καὶ εἰς ὅλοι οἱ ἀγωγάται, ἀθοφόροι καὶ φύλακες.

Ἡ χώρα τῆς Ἀφρικῆς ἡ ἀπέναντι τῆς νήσου Ζαγγιβάρους καλεῖται Οὐζαράμον. Ἡ λίμνη πρὸς τὴν ὁποίαν κατηυθύνοντο οἱ περιηγητὰι καίτοι βορειοδυτικῶς τῆς χώρας ταύτης. Τὸ Οὐζαράμον δὲν ἔχει ὄρη, ἀλλὰ σχηματίζει κυρτὸν τι πεδίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναβαίνει τις ἀνεπισθῆτος· ὀρίζεται δὲ ἀμφοτέρωθεν ἡ χώρα αὕτη ὑπὸ δύο ποταμῶν, τοῦ Κιγγάνου καὶ τοῦ Λουφίγου. Εἰς τὸ Οὐζαράμον τὰ χωρία εἶναι ἀραιὰ, συνήθως δὲ συνίστανται εἰς δέκα ἢ δεκαπέντε καλύβας, κωνικὴν ἔχουσας τὴν ζέγγην. Τούτων οἱ ἀρχηγοὶ, φανζὲ ὀνομαζόμενοι, ζῶσιν ἐν γένει παρὰ τὴν παραλίαν καὶ ὑποτάσσονται εἰς τὸν σουλτάνον τῆς Ζαγγιβάρους· ἀλλ' ἅμα ὡς ἀκούσωσιν ὅτι κερβανίον τι εὐρίσκειται καθ' ὁδόν, μεταφέρουσιν ἐπὶ τοῦ δρόμου δι' οὐ μέλλει νὰ διαβῆ τὰς κινήτας κατοικίας των, καὶ ὑποχρεοῦσι τοὺς ὁδοιπόρους εἰς φόρον μικρὸν ἢ μέγαν, κατὰ τὰς περιστάσεις.

Οἱ Οὐζαράμιται καλλιεργοῦσι τὴν γῆν, ἀλλὰ δὲν τρέφουσι κτήνη, ἐκτὸς ὀλίγων αἰγῶν, τὰς ὁποίας καὶ ἐμπορεύονται. Θηρεύουσι δὲ ἀνδράποδα μετὰ πολλῆς ἐπιτηθειότητος, καὶ ἐκ τούτου κερβαίνουσιν ἱκανὰ ὄψε ν' ἀγοράζωσι στολισμοὺς καὶ κοσμήματα, ἅτινα ὑπερτιμῶσι· τούτο φαίνεται καὶ ἐκ τοῦ τρόπου καθ' ὃν πλάττουσιν τὴν κόμην των, καὶ ἐκ τινος ἀλοιφῆς συγκειμένης ἐξ ἀργιλώδους τινός γῆς ἐχούσης χροῖα ὡχρᾶς, δι' ἧς ἀλείφουσιν ὅλον τὸ σῶμά των. Τὸ τόξον καὶ τὰ βέλη των εἶναι πάντοτε ἐν καλῇ καταστάσει· ταῦτα ἀφοῦ βάλωσιν ἐντὸς δραστηκοῦ τινος δηλητηρίου, φέρουσιν ἐντὸς φαρέτρας λεπτότατα ἐπεξεργασμένης.

Ἡ διὰ τῆς χώρας ταύτης διάβασις δὲν εἶναι ἀκίνδυνος, εἰμὴ εἰς τοὺς πτωχοὺς τῶν ὁδοιπόρων, διότι οἱ κάτοικοι εἶναι ὅλοι ἀπληστοὶ λησταί. Ὅταν ὅμως ἡ συνοδία τύχῃ πολυάριθμος, ἂν καὶ αὐτὴν προσπαθοῦν νὰ ἐκφοβίσωσι, τὴν παραιτοῦσιν ὅμως ἀνεόχλητον ἀντὶ καλῶν τινῶν λόγων καὶ ὀλίγων ἀσημάντων χρυσιμάτων. Πάντοτε δὲ μεταχειρίζονται ἀπεσταλμένους πρὸς αἴτησιν τοῦ χόγγου, ἧτοι τοῦ φόρου τῶν διαδίων, εἴτε ἐξ ὑπερφηφίας, εἴτε καὶ διὰ νὰ φαίνωνται ἐξ ἀποστάσεως κραταιότεροι.

Τῆδε κάκεισε, ἐπὶ τῆς ὁδοῦ, παρατηροῦνται λευκάζοντες μικροὶ σωροὶ τέφρας, ἐντὸς τῆς ὁποίας διακρίνονται καὶ ὁστά ἀνθρώπινα ἀποτιτανωμένα. Ταῦτα βεβαιούται ὅτι εἶναι λείψανα γυναικῶν, τὰς ὁποίας καίουσι λόγω μαγειῶν.

Εὐθύς ἀπὸ τῆς πρώτης ἡμέρας, καὶ παρὰ πᾶσαν προσδοκίαν, δέκα ἐκ τῶν 36 ἀνδρῶν τοὺς ὁποίους εἶχε δόσει ὁ σουλτάνος ἐδραπέτευσαν, ἕνεκα τῆς παραδόξου προλήψεως αὐτῶν ὅτι οἱ λευκοὶ ἄνθρωποι εἶναι ἐν γένει ἀνθρωποφάγοι, καὶ ὅτι οἱ ἄγγλοι περιηγητὰι ἦ-

γον αὐτοὺς εἰς τὸ ἐνδότερον διὰ νὰ τοὺς φάγωσιν ἀνενοχλήτως. Τοῦτο παρεκίνησε τὸν πλοίαρχον Σπήκ νὰ προχωρήσῃ ὅσον τάχιστα, ὅπως μὴ γενικευθῆ ἡ λειποταξία.

Τὸ κερβανίον μας, διηγείται ὁ πλοίαρχος Σπήκ, ὡς περιέχον πολλὰ φοιεῖα ἑτερογενῆ, δὲν ἠδύνατο νὰ φυλάξῃ ἐντελῆ τάξιν. Συνέκειτο ἐκ δέκα στρατιωτῶν Ὀττεντότων, εἰς τῶν ὁποίων δεκανεὺς, ἐξ εἰκοσιπέντε βουλουξήδων τοῦ σουλτάνου, ἀγομένων ὑφ' ἑνὸς ἀρχηγῶ (ζεμαδάρ), ἐξ ἑνὸς καφιλάπαση ἄραβος, ἀγροντος ἐβδομήκοντα πέντε ἀπελευθέρους δούλους, ἐξ ἑνὸς ἰθαγενοῦς ὁδηγοῦ (κιραγκόζη), ἀκολουθουμένου ὑπὸ ἑκατὸν ἀχθοφόρων αἰθιόπων, ἐκ δώδεκα ἡμιόνων, ἐκ τριῶν ὄνων καὶ ἐξ εἰκοσιπέντε αἰγῶν. Πάντοτε τὴν ἑσπέραν, μετὰ τὸ δεῖπνον, ἠγεῖροντο ὅλοι καὶ ἐγόρευαν· καὶ τότε πανταχόθεν ἤκουες κροτούσας τὰς χεῖρας, ἠχοῦντας τοὺς κωδωνίσκους, τοὺς ὁποίους οἱ αἰθίοπες ἐκείνοι περιδένουσιν εἰς τὰς κνήμας των ὡς φολισμὸν, καὶ ἐπωδᾶς τινος μονοθόνους καὶ αἰωνίας, ἐπεγούσας τόπον ἁσμάτων· διότι ἅσματα κυρίως δὲν ἔχουσιν οἱ αἰθίοπες, οὔτε ἤχους. Καίτοι τὸ αἶσθημα τοῦ ὕθμου εἶναι εἰς αὐτοὺς λίαν ἀνεπτυγμένον, μέτρι τοῦδε δὲν κατόρθωσαν νὰ συνθέσωσι καὶ μουσικὸν τι τεμάχιον.

Τῆ 4 ὀκτωβρίου ἀφίχθημεν εἰς χωρίον Ἰκαμπούρου, οὗ τινος ὁ ἀρχηγὸς φέρει ὄνομα φοβερόν· καλεῖται Κόμπε-λά-σίμπας, τούτεστι Λέοντος Ὀνουξ. Μόλις ἀφίχθημεν, καὶ μᾶς ἔστειλε κίνιστρον· πλήρες ὄρουζίου, ἀξίας ἑνὸς ταλλήρου. Ὡς ἀντίδωρον τῷ ζεῖλαι καὶ ἐγὼ τεσσάρων μέτρων βαμβάκινον ὑφασμα ἀμερικανικόν· ἀλλὰ μετ' ὀλίγον μοὶ τὸ ἐπέστρεψε, μνησας ὅτι αὐτὸ δῶρον τοῦτο ἦτο κατώτερον ἐκείνου τὸ ὁποῖον τῷ εἶχον ζεῖλαι κατὰ τὴν πρώτην διάβασίν μου διὰ τοῦ κράτους του· ὥστε ἡ οἰκογένειά του ποτὲ δὲν ἠθελε πιστεύσει ὅτι ἠρκέσθη εἰς τοῦτο, ἀλλ' ἠθέληεν ὑποπτευθῆ ὅτι ἀπέκρυψε μέρος τοῦ φόρου τὸν ὁποῖον ἔλαβε. Ἡ Μ' ἦλθε νὰ μὴ τῷ ζεῖλω τίποτε, ἀλλ' εἰς τῶν τῆς θεραπείας μου, δειλιάσας, συνηγόρησεν ὑπὲρ τοῦ ἐχθροῦ, ἔπειτα δὲ καὶ ἄλλος, καὶ τέλος ἀπεφασίσαμεν νὰ ζεῖλωμεν καὶ ἄλλο βαμβάκινον ὑφασμα τῆς Μασκάτης (δαβουάνι), ἔχον πλινθία κυανὰ καὶ λευκά, μέγεθος δὲ 2 μέτρων καὶ 1 τετάρτου, ὡς καὶ 8 μέτρων καλκικότιον ἀμερικανικόν (μερκάνι), καὶ ἐν σαχαρὶ, βαμβάκινον καὶ τοῦτο ὑφασμα τῆς Μασκάτης, ποιότητος πολὺ ἀνωτέρας τοῦ προειρημένου, καὶ μετὰ πλινθίων κοκκίνων, τὰ ὁποῖα πρὸς τὰς ἄκρας εὐρύνονται. Ἀλλ' οὐχ ἦττον ὁ Ὀνουξ τοῦ Λέοντος ἀπορρίπτει καὶ ταῦτα τὰ δῶρα, ἐνῷ ἐγὼ ἐθεώρουν αὐτὰ ὡς τὸν ἔσχατον ὄρον τῆς πρὸς αὐτὸν παραχωρήσεώς μου. Τὰ ἀπέδωκεν εἰς τὸν ἀπεσταλμένον μου, καὶ ἀπῆλθε παρωργισμένος καὶ ἀπειλῶν, ὅτι τῆ ἐπαύριον ἐμελλε νὰ κάμῃ εἰς τὸ κερβανίον μου τοιαύτην τινὰ ἐπίσκεψιν, ὥστε ν' ἀφήσῃ εἰς αὐτὸ ἀνεξάλειπτον μνήμην.

Ὁ ἀπεσταλμένος μου, μόλις μοὶ ἀνήγγειλε ταῦτα, καὶ ἐνησυχολήθη νὰ χύσῃ μολύβδινα σφαιρόβολα διὰ τὸ δίκροτον τυφέκιόν του, συγχρόνως δὲ διέταξε τοὺς Ὀττεντότους μου νὰ γεμίσωσι τὰς καρμαβίνους των· ἀλλ' ἐνταῦτ' αὐτὸν καὶ με παρεκάλει νὰ προσθέσω ἐτι ἐν ὑφασμα, διὰ νὰ μὴ ἐλθῶμεν εἰς κίνδυνον τὸ κερβανίον μας ἕνεκα ὀλίγων τινῶν μέτρων ὑφάσματος.

Σημειώτεον ὅτι ταῦτα πάντα μᾶς συμβαίνουσιν εἰς ἀπόστασιν μόλις δώδεκα μιλίων ἀπὸ τῆς παρᾶ-

λίας, και ότι ο αρχηγός ούτος θεωρείτο ως χαιρών την προστασίαν του σουλτάνου της Ζαγγιβάρως. Ο οίωτος δὲν ἦτο αἰσιος. Διὰ τοῦτο οἱ περιηγηταὶ τῆς Ἀφρικῆς ζητοῦν πάντοτε τὸν συντομώτερον δρόμον πρὸς τὸν σκοπὸν τῶν, ἀντὶ νὰ ἐπισκέπτονται ἐν ἀνέσει τὰς περιεργότερας τῶν χωρῶν αὐτῆς.

5 ὀκτωβρίου. — Ἡ ἀπειλή τοῦ Ὀνουχὸς τοῦ Λέοντος δὲν ἐπραγματοποιήθη· ἦλθεν ἔπειτα ὁ φίλος αὐτοπροσώπως καὶ ἐζήτησεν ἀνευθρακίστως τὴν προσφορὰν ἣν εἶχεν ἀπορρίψει. Προχωρήσαντες δὲ εἰς χωρίον Κιζόντον καλούμενον, ἐδέχθημεν ἀπεσταλμένον τοῦ ἀρχηγοῦ αὐτοῦ, Μουκιά-ιά-νιαῆ ὀνομαζομένου, τουτέστι Πίθηκος Οὐράς, ζητοῦντα τὰ διόδια τέλη τοῦ κυρίου του. Δίδομεν καὶ εἰς αὐτὸν ἐν δαβουάνι, καὶ ἐνταῦτῳ τῷ παραγγέλλομεν νὰ μὴ ἐπανέλθῃ εἰς τὸ στρατόπεδον, ἀν θέλῃ νὰ μὴ ὀσφρανθῇ τῆς πυροκόψεως τὴν ὄσμήν. Ἐμαθον ὅμως πρὸς τὴν ἐσπέραν, ὅτι ὁ ἀρχηγός τοῦ κερβανίου μου, ὁ Σαῆτ Σαῆτ, προσέθεσεν ἕτερα δύο δαβουάνια, ὧν τὸ ἐν ἐξ ἰδίων του. Ἴδου προέβημεν μέχρι τοῦδε ἐντὸς τοῦ Οὐζαράμου εἰς τρεῖς σταθμούς, καὶ ἐντὸς τῶν ἀρχηγῶν τῶν χωρίων καὶ τῶν ἀπεσταλμένων τῶν, μόλις ἔτυχε ν' ἀπαντήσωμεν καθ' ὁδὸν ἕνα ἢ δύο κατοίκους.

6 ὀκτωβρίου. — Περαιτέρω ἀνέβημεν εἰς ὀροπέδιόν τι καλλιεργημένον, ὅπου τὸ χωρίον Κιράγγα Ῥάγγα. Τοῦτου ὁ ἀρχηγός, Μουκούγκου-Παρέ ὀνομαζόμενος, προσηνέχθη πρὸς ἡμᾶς ἠπίως. Ἀνταμείβοντες λοιπὸν τὴν μετριοφροσύνην του, τῷ ἐδωρήσαμεν ἐν σαχαρῶν, 4 μέτρων μερκάνι καὶ 8 μέτρων κινίκι (κυανὸν τι ὑφασμα Ἰνδικόν). Εὐχαριστήεις ἐκ τῆς ἐλευθεριότητος ταύτης, ὑπεσχέθη ὅτι, ἐὰν μᾶς ἐκλέπτετό τι, θὰ ἐτιμώρῃ τὸν ἔνοχον παραδειγματικῶς. Ὅταν εἶδε τοὺς στρατιώτας μου πυροβολοῦντας πρὸς τὸν σκοπὸν χάριν γυμνάσεως, ἐθαύμασε μεγάλως. «Τοιαῦτα ὄπλα ἔχοντες, εἶπε, δύνασθε νὰ προχωρήσετε ἀφόβως ὅπου ἂν θέλετε.»

Ἐντεῦθεν διακρίνονται πέραν τοῦ ποταμοῦ Κιγγάνου λόφοι χαμηλοὶ δασύτατοι. Ἡμεῖς προχωροῦμεν ἐπὶ τῆς ἐντεῦθεν ὄχθης αὐτοῦ.

Τῆ 7 ὀκτωβρίου ἀφίχθημεν εἰς Θούμπα-λέρε, χωρίον εἰς τοῦ ὀποίου τὸν ἀρχηγὸν, μικρὸν ὄντα, ἐδώσαμεν μόνον 3 μέτρων μερκάνι καὶ 2 μέτρων κινίκι. Ἠρκέσθη εἰς αὐτά. Ἄλλ' ἡ ἀκολουθία μου ἤρχισεν ἔκτοτε νὰ στασιάζῃ, καὶ πολλὰς νὰ μοῦ παρέχῃ φροντί-

Σαῆτ Μετζίτ, σουλτάνος τῆς Ζαγγιβάρως.

δας. Οἱ ἀγχοφόροι δὲν ἤθελαν νὰ προχωρήσωσι πρὸς τὸ ἐνδότερον, ἀπαιτοῦντες καθεκάστην, ἀντὶ τροφῆς, ἐν φούντον, ἥτοι δέκα περιδέραια ὑάλινων κόκκων, ἅτινα ὁ Λάδας εἶχεν ὑποσχεθῆ ὅτι θὰ τοῖς δίδω μετὰ τὸν τέταρτον σταθμὸν. Ψεῦδος τοῦτο, ἐπειδὴ οὐδεὶς τῶν περὶ ἐμὲ ἤκουσε περὶ τοιαύτης συμφωνίας τοῦ Λάδα. Ὅπως δὲ εἶδαν ὅτι δὲν δυσωποῦμαι, καὶ ἐπὶ τέλους ἐσιώπησαν, κατὰ τὴν ἀφρικανικὴν συνήθειαν.

8 ὀκτωβρίου. — Οἱ ἀγχοφόροι δὲν ἤθελαν νὰ προβῶσιν ὅτε ἦλθεν ἡ στιγμή τῆς ἀναχωρήσεως, διὰ ν' ἀναγκασθῶμεν νὰ πράξωμεν ὡς ἤθελαν· ἀλλ' ἡμεῖς τοὺς παρητήσαμεν ἐκεῖ καὶ προέβημεν ἀκολουθοῦμενοι ὑπὸ μόνων τῶν φυλάκων. Τότε ἔβαλαν τὰς φωνάς· «Ὁ αὐθέντης ἀναχωρεῖ· τώρα θὰ ἡμεῖς ἀπευθύνοιμι εἰς τὸν

Λάδαν διὰ τὰ πράγματα του. Σπεύσετε νὰ τὸν ἀκολουθήσωμεν, διότι, πραγματικῶς, αὐτὸς εἶναι ὁ πατὴρ ἡμῶν ὅλων.» Καὶ ὅλοι ἦλθαν τρέχοντες κατόπιν ἡμῶν, ὥστε νὰ μᾶς προφθάσωσι. Πλησίον τοῦ χωρίου Μουχουγκέ διήλθομεν τόπους δασώδεις καὶ καλλιεργημένους, ἐκεῖ δὲ ἀπηντήσαμεν μεταξὺ χωμάτων κοκκίνων πολλὰς ἀνασκαφὰς πρὸς εὔρεσιν κοπαλλίου¹. Προσέτι δὲ συναπνητήθημεν μετὰ τινος ἄλλου κερβανίου κομίζοντος εἰς τὴν παραλίαν πληθὸς ἐλεφαντοδόντων, εἰς ἕκαστον τῶν ὀποίων συνήθως κρεμάζονται κωδωνίσκοι, ἐξ ὧν ἀκούεται μακρόθεν τοῦ κερβανίου ἢ πλησίαις.

» 9 ὀκτωβρίου. — Πρῶτον ἤδη διακρίνομεν μακρόθεν ἀπὸ τοῦ χωρίου Μουχουγιέρα, πρὸς δυσμὰς, σειρὰν ὀ-

ρέων ὑψηλῶν, παράλληλων πρὸς τὴν ἀνατολικὴν παραλίαν, καὶ προχωροῦσαν, πρὸς βορρᾶν μὲν, πέραν τοῦ ποταμοῦ Παγγάνου μέχρι τῆς Οὐσουμπάρας καὶ τοῦ Κιλιμανζάρου, πρὸς νότον δὲ, μετὰ τινὰ καμπὴν ἐπαναφέρουσαν αὐτὴν πρὸς δυσμὰς, ἐπέκεινα τοῦ ποταμοῦ Λουφίγου. Ἔως τοῦ προχωρεῖ ἐκεῖθεν, οὐτὲ ἐγὼ γινώσκω, οὐτὲ οὐδεὶς Εὐρωπαῖος μέχρι σήμερον.

Τὴν ἐσπέραν ταύτην, ἐν ἐλλείψει ἀρχηγῶν ἀπαιτούντων φόρους, ὀκτὼ τῶν ἀνθρώπων τοὺς ὀποίους ἐδωκεν ἡμῖν ὁ σουλτάνος τῆς Ζαγγιβάρως ἐδραπέτευσαν ἀπαγαγόντες πρὸς τοὺς ἄλλους καὶ ὅλας τὰς αἰγὰς ὅσας εἶχομεν, δεκαπέντε τὸν ἀριθμὸν· ζημία μεγίστη, διότι ἡμεῖς μὲν ζῶμεν τρεφόμενοι ἐκ τῶν μελεαγρίδων

(1) Τὸ κοπάλλιον εἶναι ῥητινώδες τι κόμμι σκληρὸν καὶ διαφανές, δι' οὗ κατασκευάζεται τὸ ἀριστον τῶν βερνικίων, χρησιμεῖον εἰς τὰς τέχνας.

(pintades) καὶ ἐκ τῶν πρασίνων περιστερῶν τὰς ὀπίας καθ' ὁδὸν εὐρίσκομεν, ἀλλ' οἱ Ὀπτεντότοι ἔχουσι χρεῖαν οὐσιωδεσέρας τροφῆς, καὶ ἐπειδὴ ζῶσιν ἐκ τῶν ὑπολοίπων τῆς ἡμετέρας τραπέζης, θ' ἀναγκασθῶσιν εἰς διαίταν.

10 ὀκτωβρίου. — Διὰ νὰ μὴ δραπετεύσωσι καὶ οἱ ἄλλοι ἄνθρωποι τοῦ σουλτάνου τῆς Ζαγγιβάρως, ἠθέλησα νὰ τοὺς ἀναμίξω μετὰ τῶν ἀπελευθέρων, οἵτινες ἐπεθύμουν νὰ μὲ ἀκολουθήσωσιν ἕως εἰς τὴν Αἴγυπτον, ἀλλὰ δὲν ἠδυνήθη νὰ κατορθώσω τοῦτο, καὶ οὕτως ἡ συνοδία μου ἔμεινε συγκειμένη ἐκ διαφόρων σωμάτων. Τὴν ἡμέραν ταύτην ἀφίχθημεν εἰς χωρίον Σαγεσεράν, εἰς τοῦ ὀποίου τὸν ἀρχηγὸν ἐδώσαμεν ἐν δαβουάνι καὶ 4 μέτρα ἀμερικανικοῦ ὑφάσματος.

11 ὀκτωβρίου. — Αφίχθημεν εἰς χωρίον Μακουτάνιον. Ἐνταῦθα αἱ ἀνασκαφαὶ πρὸς ἐξαγωγήν κοπαλλίου παύουσιν, ὡς καὶ οἱ φοίνικες τοῦ μ, τὰ μεγάλα δὲ καὶ πολύφυλλα δένδρα τοῦ κατωτέρου ὀροπέδιου, τὸ ὀποῖον διετρέξαμεν, διαδέχονται αἱ μιμά-

δες (mimosa)· ὁ κατήφορος ὁ ἄνωθεν τοῦ ποταμοῦ Κιγγάνου ὀμαλύνεται βαθμηδόν, καὶ οὕτως εὐρίσκόμεθα εἰς ἀπέραντόν τινα λειμῶνα, ὅπου περιτρέχουσιν οἱ ἀνθόλοpes, εἶδος δορκάδων στρεψικέρον, ἀπαντῶνται δὲ καὶ ἐκ διαλειμμάτων ὁ ὄναγρος καὶ ὁ βούβαλος. Αὐτόθι ἀφθονοῦσιν αἱ μελεαγρίδες.

Τῆ 12 ὀκτωβρίου, ἀφίχθημεν εἰς Μετάμομπον, καὶ τῆ 13 εἰς Δεγελαμώραν. Ἐνταῦθα ἐξελθόντες τοῦ λειμῶνος εὐρέθημεν εἰς τὸ καρποφορώτατον μέρος τῆς χώρας τοῦ Οὐζαράμου. Ἀνεπαισθήτως ἀναβαίνοντες πάντοτε ἀνήφορον, ὑψώθημεν εἰς 500 πόδας ἄνω τὸν βῆθρον τοῦ ποταμοῦ, καὶ βλέπομεν ἐνώπιον ἡμῶν σειρὰν ὀρέων, τινῶν ἐκ τῶν ὀποίων αἱ κορυφαὶ ἔχουσιν ὕψος 5 ἢ 6000 ποδῶν. Εἰς τὰ ὄρη ταῦτα κατοικεῖ φυλὴ τις ἡμιποικιλικὴ καὶ ἡμιγεωργικὴ, ἥτις, ὅπου εὐρίσκη ὕδωρ, καὶ ὅπου ἦναι προφυλαγμένη ἀπὸ τῶν πολέμων τῶν μεταξὺ τῶν περιοίκων φυλῶν, πολέμων τοὺς ὀποίους καταλλήλοτερον θὰ ὠνόμαζέ τις ἀνθρωπόκυνήγρια, σπεῖρει καὶ θερίζει ἀφθόνως. Οἱ τῆς

Ὁ τελώνης Λάδας Ῥαμζίς, καθὼς ἦτο συνήθως ἐνδεδυμένος ἐν τῷ γραφεῖω του.

φυλῆς ταύτης ἄνθρωποι, δειλοὶ ὄντες καὶ ἄγριοι ἐνταῦτῳ, πενηρῶς δὲ ἐνδεδυμένοι καὶ ἔχοντες ὄψιν λιμωττόντων, καταφεύγουσιν, ἢ ὀρθότερον φωλεύουσιν, εἰς τὰς μᾶλλον ἀπροσίτους τῶν κορυφῶν. Τὰ χωρία τῶν σύγκεινται ἐκ καλυβῶν κωνικῶν. Ἐπειδὴ ὀλίγοι εἶναι εἰς κατάστασιν νὰ προμηθευθῶσιν ὑφάσματα, οἱ πλεῖστοι φοροῦσιν ὡς τινα φουστανέλλαν ἐκ χύρτων. Οὗτοι, ἄχι μόνον δὲν ὑποβάλλουσι τὰ κερβάνια εἰς φόρον, ἀλλὰ μάλιστα φεύγουσιν ἐν γένει, ὅταν ἴδωσι πλησιαζόν κερβάνιον, καὶ οὐδεμίαν ὑπόσχεσιν ἢ προσφορὰ τοὺς πείθει νὰ προσέλθωσιν, ἐπειδὴ πολλὰκις ἐπροδύθησαν οὕτω καὶ ἐξανδραποδίσθησαν.

Ἐνταῦθα καίε ἡ χώρα Οὐζαράμον καὶ ἄρχεται ἡ χώρα Οὐσαγάρα. Τῆ 17 καὶ 18 ὀκτωβρίου ἐδόθημεν εἰς τὴν κυνηγεσίαν. Εὔρομεν ἄγρην ἀφθονον, ὥστε ὅλοι ὑπερεχορτάσθησαν. Πολλοὶ ἀπαντῶνται εἰς τὸν τόπον τοῦτον ἐλέφαντες, ῥινοκέρωτες, καμηλοπαρδάλεις, βούβαλοι, ἀνθόλοpes, ὄναγροι, λέοντες καὶ ὕαι, ἀλλὰ δυστυχῶς δὲν ἠδυνήθημεν νὰ καταβάλωμεν κανέν ἐκ τούτων τῶν κτηνῶν.

Τῆ 19 καὶ 20 ὀκτωβρίου προέβημεν εἰς χωρίον Κιρούρου, τῆ 21 εἰς χωρίον Δουθουμι, τῆ 22 εἰς χωρίον Χόζου. Ἐπεθύμουν νὰ σπεύσω τὰ βήματα, ὅπως καταφθάσωμεν ὅσον τάχιζα εἰς Ζουγγόμερον, ὅπου εἶχον χρεῖαν νὰ διατρέψω ἰκανὰς ἡμέρας, διότι ἤθελον νὰ ἐξακριβώσω δι' ἀστρονομικῶν παρατηρήσεων τὸ μήκος τῆς ἀνατολικῆς κλιτύος τῶν ὀρέων ἅτινα ἀνέβημεν, ἀλλ' οἱ ἀγχοφόροι, τοὺς ὀποίους αἱ ἀφθονοὶ τροφαὶ καθιστῶσιν ὀκνηροὺς, προφασίζονται ὅτι πολὺ τρέχομεν. Ἀπεφάσισα λοιπὸν νὰ προβῶ ἐγὼ μετὰ τῶν ἡμῶνων καὶ τῶν βουλουζήδων, καὶ ἀφήκα εἰς δύο τῶν πιστοτέρων μου τὴν φροντίδα νὰ φέρωσι κατόπιν μου καὶ τοὺς βραδυποροῦντας.

23 ὀκτωβρίου. — Εἴμεθα εἰς τὸ Ζουγγόμερον, περικυκλούμενον ὑπὸ τερπνοτάτου ἀμφιθεάτρου ὀρέων. Ἡ χώρα αὕτη, διαβρεγομένη ὑπὸ τοῦ ποταμοῦ Ψέτα, εἶναι καρποφορώτατη, ἀλλ' ἠραίωσε τοὺς κατοίκους αὐτῆς τὸ δουλεμπόριον· ὥστε οἱ ἀνθρώποι τῆς κῆποι μετεβλήθησαν ὀλίγον κατ' ὀλίγον εἰς χέρσον. Οἱ σωματέμποροι κατερημόνουσι τὴν χώραν, εἶδομεν δ' ἡ-

μεῖς αὐτοὶ μακρόθεν μίαν συνοδίαν τῶν κατευθυνόμενων πρὸς τὸν ὠκεανόν, καὶ ἄγουσαν ἕως ἑκατὸν βίας, πεντήκοντα αἰγας, καὶ τοσοῦτους δούλους σιδηροδεσμίους.

Τῇ 27 ἀνεχωρήσαμεν ἐκ Ζουγγομέρου, καὶ τῇ 28 ἀφίχθημεν εἰς Κιρεγκέ. Χθές, τρεῖς τῶν ἀχθοφόρων ἐδραπέτευσαν παραιτήσαντες χαμαὶ τὰ φορτία των, ἔπεσε δὲ καὶ εἰς τῶν καλλίστων ἡμιόνων. Ἠλπίζαμεν νὰ εὐρωμεν ἐνταῦθα τροφάς, ἀλλ' οἱ σωματέμποροι μᾶς προέλαβαν. Τὸ χωρίον εἶναι ὅλως ἔρημον, καὶ ἀνάγκη λοιπὸν νὰ στείλωμεν ἀνθρώπους εἰς τὴν χώραν τὴν ὁποίαν παρήτησαμεν, καίτοι θ' ἀπολέσωμεν ἕνεκα τούτου τρεῖς ἡμέρας. Εὐτυχῶς, ὁ τόπος εἶναι ζωγραφικὸς ὑπὲρ πάντα ἄλλον ὃν διήλθομεν.

Ἀπὸ τῆς 30 ὀκτωβρίου μέχρι τῆς 5 νοεμβρίου. — Πλησίον τοῦ παλαιοῦ χωρίου Ἰμπούικα εὐρὸν τινα φίλον τοῦ ἀρχηγοῦ τοῦ κερθανίου μου, εἰς χεῖρας τοῦ ὁποίου παρήτησα τρεῖς τῶν Ὀττεντότων, ἀσθενεῖς, καὶ ἓνα ἡμίονον, ὅπως κἀθηναι ἐπ' αὐτοῦ ἐναλλάξ. Ἀφῆκα δ' ἐνταῦθα καὶ τὴν φωτογραφικὴν μηχανήν μου, ἐπειδὴ ἕνεκα τοῦ ὑπερβολικοῦ καύσους δὲν ἐχρησίμευεν. Ἐξ ὁδοιπόρου τινὸς ἀραβὸς μαθὼν, ὅτι ἐπὶ τοῦ δρόμου τὸν ὁποῖον ἠκολουθοῦμεν, λησταὶ (βουαχιγι) διαβάντες διήρπασαν πᾶν ὅ,τι εὕρηκαν, ἀπεφάσισα ν' ἀλλάξω δρόμον, κατευθυνόμενος πρὸς τὸ πολίχνιον Οὐκόζι, διὰ νὰ μὴ περιέλθωμεν εἰς τόπους ἐνθα ἐνεδέχεται νὰ πεινάσωμεν.

6 καὶ 7 νοεμβρίου. — Εἰς τὰ χωρία Μουχάντα καὶ Μυγιόμπο, ἅμα ἰδόντες ἡμᾶς οἱ κάτοικοι μακρόθεν, ἐτραπήσαν εἰς φυγὴν. Κατωρθώσαμεν ὡσεὶδὴποτε ν' ἀγοράσωμεν παρ' αὐτῶν ἐδώδιμά τινα, ἀλλ' εἰς τιμὰς ὑπερόγκους ἔπειτα δ' ἐστείλαμεν ἐμπρὸς τοὺς ἀνθρώπους ἡμῶν νὰ πορισθῶσι τροφίμα, παραγγεῖλαινας νὰ μὴ μεταχειρισθῶσι ποσῶς βίαν· ἀλλ' αὕτη ἡμῶν ἡ πραότης ἐνεκαρδίωσε τοὺς χωρικοὺς ὑπὲρ τὸ δέον· ὥστε τῶρα ἀπειλοῦν καὶ νὰ ἐπιτεθῶσιν ἐφ' ἡμῶν διὰ νυκτὸς, διότι, ὡς λέγουσιν, ἤλθαμεν ἔχοντες σκοπὸν νὰ διαρπάσωμεν τὰ ἐν ταῖς δίκαιαίς των καὶ ν' ἀπαγάγωμεν τὰ τέκνα των. Ἡ φήμη αὕτη κατεθορύθησε τὸ στρατόπεδον, καὶ πολλοὶ τῶν ἡμετέρων διανυκτερεύουν γρηγοροῦντες ὑπὸ τὰ ὄπλα.

12, 13, 14, 15 καὶ 16 νοεμβρίου. — Κατὰ τὰς ἡμέρας ταύτας προέβημεν εἰς τοὺς σταθμοὺς Ἰμπούι, Ζάνζι, Μανιόγγε καὶ Ρουμούμα. Διήλθομεν τὴν 16 διὰ θάμνων ἀκανθοδῶν, ἐπιτόνωσ μὲν προχωροῦντες, ἀλλὰ καὶ συντέμνοντες οὕτω τὸν δρόμον· μέτρον λυσιτελέστατον, διότι ἐλαττοῦνται οἱ κίνδυνοι οἱ προερχόμενοι ἡμῖν ἐξ ἀσθενειῶν, πολέμων, πείνης καὶ στάσεων. Φθάσαντες δὲ τέλος τῇ 17 εἰς Ἰνέγγε, εἰς τοὺς πρόποδας τῆς δυτικῆς σειρᾶς τῶν ὄρεων, καὶ ἀριθμηθέντες, εἶδομεν ὅτι μᾶς ἔλειψαν ἀνθρώποι, βραδυποροῦντες ἕνεκα τοῦ πολλοῦ καμάτου καὶ τῆς δίψης. Ἐπειδὴ δὲ ὁ ἀρχηγὸς τῶν Ὀττεντότων, ἀπελθὼν πρὸς ἀναζήτησιν ἐνὸς ἡμιόνου τὸν ὁποῖον ἀπωλέσαμεν, ἀπεπλανήθη, ἠναγκάσθημεν νὰ στείλωμεν πρὸς ἀναζήτησιν αὐτοῦ εἰκοσὶν ἀνδρας· οὗτοι δὲ, ὅχι μόνον αὐτὸν εὕρηκαν, ἀλλὰ καὶ ἔφεραν τέσσαρας αἰχμαλώτους, δύο ἀνδρας καὶ δύο γυναῖκας, τοὺς ὁποίους ἤρπασαν συνάψαντες πόλεμον πρὸς τοὺς αὐτόχθονας. Τοὺς ἐκράτησα ἐλπίζων νὰ μοὶ φέρωσιν τὸν ἡμίονον καὶ νὰ τοὺς ἀποδώσω εἰς ἀνταλλαγὴν, ἀλλ' ἐπερίμενα ἀνωφελῶς μέχρι τῆς 20· τότε λοιπὸν ἀπέλυσα καὶ τοὺς αἰχμαλώ-

τους, διότι ἐσπάνιζαν αἱ ἡμέτεροι ζωοτροφίαι. Δὲν ἤθελαν νὰ φύγωσιν, εὐαρεστούμενοι ἐκ τῆς διαίτης των ἐν τῷ στρατοπέδῳ μου· οὐδέποτε εἶχαν φάγει τόσα καλά, καὶ ἐλυποῦντο ὅτι ἐμελλαν νὰ ἐπιστρέψωσιν εἰς τὸν «πιθηκικὸν ἄρτον», ὑπὸ τὰ παμμεγεθῆ ἐκεῖνα κολοκυνθοδένδρα ἐξ ὧν πορίζονται τὴν ἀδαμιαίαν των τροφήν.

Ἡ νύξ τῆς 20 πρὸς τὴν 21 εὐρεν ἡμᾶς ἐσκηνωμένους ἐντὸς φάραγγος, εἰς τοὺς πρόποδας τῆς μεγάλης σειρᾶς τῶν δυτικῶν ὄρεων, καὶ ὅχι μακρὰν τοῦ σταθμοῦ τοῦ Οὐγόγου, ὅπου λήγουσιν τὰ ὄρη τῆς Οὐσαγάρας.

Μετὰ διήμερον διαμονήν, ἀφίχθημεν εἰς Οὐγόγον, ὅπου διατρίψαμεν τὴν 23, 24, 25. Ἡ χώρα αὕτη ἐχει ὄψιν ἀγρίαν· οἱ κάτοικοί της εἶναι πάντοτε ἔνοπλοι καὶ ἐνοχλοῦσι τὸν ὁδοιπόρον διὰ τῆς ἀδιαλείπτου περιεργείας των, διὰ τῶν σκοπτικῶν τρόπων των, καὶ διὰ τῆς βαναύσου οἰκειότητός των· διὰ τοῦτο τὰ κερθάνια σκηνόνουσιν ἐν γένει ἕξω τῶν χωρίων, ὑπὸ τὰς συκέας καὶ τὰ κολοκυνθοδένδρα (πούκου), ἐξ ὧν ὁ τόπος ἀσθονεῖ. Τὸ ὕδωρ ἦτο σπάνιον ἐν Οὐγόγῳ καὶ ἐπληρόνετο ὅσον ὁ ἐγγχώριος ζύθος. Καθ' ὅλην τὴν διαμονήν αὐτόθι ἠκούσαμεν διηγουμένους περὶ τῶν φοβερῶν ληστῶν Βουαχοῦμπων, καὶ λέγοντας ὅτι ἐμελλαν ὀσονοῦπω νὰ ἐμφανισθῶσι. Τῇ 26 ἀνεχωρήσαμεν, καὶ τῇ 27, ἰδόντες ὅτι οἱ ἡμίονοι ἀπυθόθησαν, ἠναγκάσθημεν νὰ σκηνώσωμεν εἰς Καγγιγιγγέ. Κατ' ἐκείνην τὴν ἡμέραν, ὁκτὼ τῶν ἀχθοφόρων ἐγένοντο ἄφαντοι, συμπαραλαβόντες τὸ κάλλιστον μέρος τοῦ φορτίου των.

Συνοδευόμενος ὑπὸ τινος ὁδηγοῦ αὐτόχθονος, ἀπῆλθον εἰς μικρὸν τι ἐλος, ὅπου ἤρχοντο συνεχῶς ῥινόκερωτες. Ἐκεῖ ἐδέησε νὰ τοὺς παραμονεύσω κεκρυμμένος εἰς τοὺς θάμνους μέχρι τοῦ μεσονυκτίου, ὅτε φεβηθεῖς ὁ ὁδηγός μου, αἰφνιδίως ἔφυγε καὶ με ἀφήκε μόνον. Μόλις εἶχε φύγει αὐτὸς λαθραίως, καὶ διέκρινα ὑπὸ τὸ φῶς τῆς σελήνης τὸ ζῶον διὰ τὸ ὁποῖον ἐκαθήμεν περιμένων. Ἐφαίνετο ἀνήσυχον, ὡς προαισθανόμενον κίνδυνόν τινα. Ἐδικαίωσα δὲ τὸν φόβον μου, διότι προχωρήσας πρὸς αὐτὸ τετραποδίσι, ὅπισθεν ἐνόη ἀναχώματος τῆς γῆς, καὶ πλησιάσας μέχρις ὀγδοήκοντα μέτρων, ἐκάρφωσα ἐν μολυβδοβόλῳ μου εἰς τὸν ἀριστερὸν ὠμόν μου. Εἶναι ὁ πρῶτος ῥινόκερος ὃν ἐφώνευσα. Τοῦτο μ' ἐνεκαρδίωσε· καὶ ἐπειδὴ οἱ ἀνθρώποι μου εἶχαν ἀνάγκην κοέκτος, ἔμεινα ἐκεῖ καρδοκῶν καὶ ἄλλον. Τῶνόντι, μετ' ὀλίγον εἶδον ἐρχομένους ἐτέρους δύο ῥινόκερωτας, καὶ τοσοῦτους ἀνησύχους πολὺ. Ἐπλησιάσαν πρὸς ἐμὲ πλέον τοῦ πρώτου, ἀλλὰ τὸ φῶς τῆς σελήνης δὲν ἦτο ἀρκετόν. Εἶχον παραλάβει καὶ δύο μικροὺς αἰθίοπας, οἵτινες ἔφεραν τὴν δευτέραν κερθάνιν μου. Σκοπεῖω λοιπὸν πρὸς τὸν μεγαλύτερον τῶν ῥινόκερῶτων καὶ πυροβολῶ. Ἰὸ θηρίον ἐστράφη περὶ ἐαυτὸ βάλλον φρικώδη τινὰ ὕλακην, καὶ τότε μοὶ ἐδειξέ τὰς πλευράς του. Στιγμὴ ἄρμωδία νὰ πυροβολήσω καὶ δευτέρον πρὸς αὐτό· ἀλλὰ, φεῦ! οἱ μικροὶ μου αἰθίοπες, οἵτινες ἐκράτουν τὸ ἄλλο μου ὄπλον, ἀνεβρίχοντο ἤδη ὡς πίθηκες εἰς δένδρον τι παρέκει κείμενον. Συγχρόνως δὲ ῥινόκερος, — καὶ τοῦτο μ' ἔσωσεν εὐτυχῶς, — ἐπρόκρινε νὰ τραπῆ εἰς φυγὴν, ἀντὶ νὰ ὀρμήσῃ πρὸς ἐμὲ. Ἐφυγεν, οὐδὲν ἀφίνων ἴχνος αἵματος· τοῦθ' ὅπερ συμβαίνει συνήθως ὅταν τὸ τραῦμα γίνεται διὰ κωνικοῦ βλήματος.

Τὸ δὲ πρῶτὸ τῆς ἐπιούσης, ἔσπευσαν οἱ ἡμέτεροι ν' ἀπαγάγωσιν τὸν φονευθέντα ῥινόκερον, πρὶν ὀσφρανθῶ-

σιν οἱ ἰθαγενεῖς τὸ πτώμα, κείμενον μεταξὺ τῶν θάμνων. Μόλις ὅμως ἤρχισαν νὰ τὸ διαμελίζωσι, καὶ συνέβησαν πανταχῶθεν οἱ κάτοικοι τοῦ χωρίου· συνέβη δὲ τότε σκηνὴ ἀποτρόπαιος καὶ ἐνταῦθ' αὐτοῦ σατυρικῆ, ἐπειδὴ ὅλοι ἠμφισβήτησαν διαπαζόντες τίς πρῶτος τὰ αἰμοσταγῆ κρέατα, καὶ τρεπόμενοι πάραυτα εἰς φυγὴν πρὸς τὰς καλύβας των, ἀφοῦ κατώρθουν νὰ λάβωσι τεμάχιόν τι, διὰ τὸν φόβον μὴ διαρπάσῃ αὐτὸ ἀπὸ τῶν χειρῶν των ἄλλος.

Κατὰ τὰς τελευταίας ἡμέρας τοῦ μηνὸς τούτου καὶ τὰς πρώτας τοῦ ἐπιόντος δεκεμβρίου οὐδὲν μοι συνέβη αξιοσημείωτον. Τῇ 8 ἔλαβον τὸ τυφεκίόν μου, καὶ συνοδευόμενος ὑπὸ τῶν δύο μικρῶν αἰθίοπων, ὧν ἕκαστος ἔφερε μίαν κερθάνιν, ἐπροχώρησα ἐντὸς τῶν θάμνων. Ἐκεῖ, ἀκούω ἀριστερόθεν μου, πλησιέστατα μάλιστα, τὸν μυκηθμὸν βουβάλου. Κατευθύνομαι πάραυτα πρὸς τὸν μυκηθμὸν, καὶ διακρίνω ἀγέλην πολυάριθμον βόσκουσαν ἐν πάσῃ ἡσυχίᾳ. Πρὶν ἔτι νοήσωσι τὰ θηρία ταῦτα τὴν παρουσίαν μου, πυροβολῶ, καὶ τραυματίζω ἐν θῆλυ. Γεμίζω πάραυτα τὸ ὄπλον μου, καὶ πυροβολῶ πρὸς ἓνα ταῦρον, ὅστις μένει ὡς ἐκπληκτος, τραυματισθεὶς καὶ αὐτός. Ὅλη τότε ἡ ἀγέλη συνταράττεται· ἀλλ' ἀγνοοῦντα τὰ θηρία πόθεν τὸ κακόν, ἄλλα μὲν ἔφευγαν, ἄλλα δὲ προσήρχοντο ἀμφίβολα· ἐγὼ δὲ, δραζόμενος τῆς εὐκαιρίας, φονεύω διὰ τρίτου πυροβολισμοῦ τὴν ἡδὴ τραυματισθεῖσαν θήλειαν, ἔπειτα πυροβολῶ πρὸς τὸν ταῦρον ὅστις ὠδήγει τὴν ἀγέλην· οὗτος ἐστράπη τότε εἰς φυγὴν ἐξηγηρωμένος, καὶ ἡ ἀγέλη ἤρχισε νὰ φεύγῃ κατοπίν του.

Τρέχω ἐπὶ τὰ ἴχνη τῆς καλῶν πλησίον μου τοὺς δύο μικροὺς αἰθίοπας. Πυροβολῶ δεξιόθεν, ἀριστερόθεν, ἀδιακόπως, ὡσάκεις διέκρινον μεταξὺ τῶν θάμνων ῥάχιν τινα ὑποκόκκινον· καὶ πολλὰ μὲν τῶν βλημάτων μου τραυματίζουσιν, ἀλλ' ἀνωφελῶς, διότι εὕρισκαν τὰ ὀπίσθια· ἡ δὲ πυκνότης τῶν θάμνων μὲ ἡμπόδιζε νὰ ἐπιχειρήσω στρόφην, καὶ νὰ προσβάλω τὸν ἐχθρὸν κατὰ μέτωπον. Ἄλλ' εἰς τῶν βουβάλων, τοῦ ὁποῖου συνέτριψα ἓνα τῶν ὀπισθίων ποδῶν, ἀναβαίνει μετὰ κόπου εἰς τινα μικρὸν γήλοπον, (συνεχῶς δὲ ἀπαντῶνται εἰς τὰς χώρας ἐκεῖνας τοιοῦτοι, κατασκευαζόμενοι ὑπὸ τῶν λευκῶν μυρμηκῶν) καὶ, μόλις διακρίνας με, ὀρμᾶ ἐπάνω μου χαμηλώσας τὰ κέρατα. Μίαν πυροβολῶ πρὸς αὐτὸν διὰ τῆς μιᾶς κερθάνιν, καὶ τὸν στρώνω χαμαί· δευτέρον πυροβολῶ, καὶ τὸν τελειώνω. Ἀνευρίσκω δ' ἔπειτα τὰ αἱματώδη ἴχνη ἐτέρου τραυματίου, καὶ τούτου χωλοῦ. Πυροβολῶ, τὸν τραυματίζω ἐκ νέου εἰς τὴν πλευράν. Τότε αὐτὸς κλονεῖται, ἔπειτα κρούπτεται ἐντὸς τῶν θάμνων, καὶ αἰφνιδίως πάλιν ἐξορμᾶ πρὸς ἡμᾶς κατ' εὐθείαν, νομίσας ὅτι περιπέσαμεν εἰς τὴν ἐνέδραν του. Μόλις ἐπρόφθασα νὰ σκοπεύσω πρὸς αὐτόν. Ἡ σύγχυσις ἡμῶν ἐκείνη ἀπέβη ἀληθῶς κωμικῆ. Ὁ μὲν τῶν μικρῶν μου αἰθίοπων, ὁ Σουλιμάν, δοθεὶς ὅλος εἰς τὴν πιθηκικὴν ῥοπὴν του, πηδᾶ καὶ ἀρπάζει τὸν κλώνα δένδρου τινὸς, τὸν ὁποῖον ἐναγκάλισθεις μένει μετέωρος ὑπεράνω τοῦ μαινομένου θηρίου· ὁ δ' ἕτερος, ὁ Φαράζ, τρέπεται εἰς φυγὴν, μόνον ἀφήσας μοι ἐν τυφεκίον διὰ νὰ οἰκονομήσω τὰ πράγματα ὡς ἠδυνάμην. Εὐτυχῶς, τὸ βλήμα μιν, καίτοι ἐπυροβολήσα ἐν βίᾳ, ἐπληξέ τὸ θηρίον μεταξὺ τοῦ σπονδύλου καὶ τῆς κεφαλῆς, καὶ οὕτως ἔπεσε νεκρὸν εἰς τοὺς πόδας μου. Τὸ ἐσφάξαμεν λοιπὸν τότε, κατὰ τὴν συνήθειαν τῶν μουσουλμάνων,

καὶ ἐπεστρέψαμεν διὰ ν' ἀποκτείνωμεν ἐν ἀνέσει καὶ τὸν πρῶτον βουβάλον, ὃν ἀφήσαμεν τραυματισμένον. Ὀδηγηθέντες ὑπὸ τῶν αἱματηρῶν ἴχνων, διεκρίναμεν τὸ ἡμέτερον θῆμα ὀρθιον ἔτι, ἀλλ' εἰς ἐλεεινὴν κατάστασιν· ἐφαίνετο ὡς νὰ ἐξήτει νὰ τὸ λυτρώσωμεν πλέον ἐκ τῶν ὀδυνῶν. Λυπούμενος, σκοπεῖω πρὸς αὐτό· ἀλλὰ κλαδίον τι ἀγνοῶ πῶς ἀποπλανᾷ τὸ ὄπλον μου, καὶ ἐνθ' ἐμὲ τὸ βλήμα διασχίζει τὸν ἀέρα συρίζον, ὁ βουβάλος φεύγει καλπάζων, καὶ φεύγει. Τὸν ἀκολουθοῦμεν, καὶ μετὰ δέκα λεπτὰ ἐξορμᾶ τὸ τερατώδες θηρίον αἰφνιδίως ἀπὸ τινος ἄλλου ἀπέναντί μου, καὶ κατευθύνεται ἐπ' ἐμέ. Οὐδὲν ἄλλο ἐβλεπον εἰμὴ τὰ φοβερά του κέρατα. Εὐτυχῶς, μεταξὺ ἐμοῦ καὶ αὐτοῦ ἡ γῆ ἐσχηματίξεν τινα μαστόν· ἐνθ' λοιπὸν ἤρχετο γύρω, ἠδυνήθη, στραφεὶς καὶ ἐγὼ ὀλίγον, νὰ πυροβολήσω πρὸς τὴν πλευράν του. Τὸν ἐτραυματίσα πάλιν, ἀλλὰ τοῦτο δὲν τὸν ἡμπόδισε. Ταχύτερος καὶ τῆς διανοίας αὐτῆς, εὕρισκεται ἐνώπιόν μου, ὀσφρανιόμενος ὡς οὕτως εἰπεῖν τοὺς πόδας μου, καὶ κερατίζων τὸ νέφος τοῦ κερθάνου τὸ ὁποῖον, ξυρίζον ἔτι τὴν γῆν, τὸν ἐτύφλωνε καὶ τὸν ἔπνιγε. Τόσον πλησίον μου ἦλθεν, ὥστε, ἂν εἶχον πέλεκυν, ἠδυνάμην νὰ τὸν ἀποκεφαλίσω. Εὐρισκόμην εἰς κρίσιμον θέσιν, διότι ὁ Σουλιμάν καὶ ὁ Φαράζ εἶχαν γίνεαι ἄφαντοι, φέροντες τὰ ἄλλα μου πυροβόλα· ἀλλ' αἰφνιδίως τὸ ζῶον, πρὸς ὃ ὁ κερθάνος τῆς πυροκόπως τίς οἶδε πῶς ἐφάνη, — πρᾶγμα οὐτε ἀπτόν οὐτε τρωτόν, — ἐστράφη περὶ ἑαυτὸ μετὰ κόπου, καὶ, ὡς πεφοβισμένον ὑπὸ φαντάσματός τινος, ἀπεμακρύνθη πάλιν καλπάζων· ὁμολογῶ δὲ ὅτι ἀπὸ μεγάλης φροντίδος οὕτω μὲ ἀπήλλαξε.

Δὲν ἠδυνήθημεν πλέον νὰ τὸ εὐρωμεν· ἡδὴ δὲ καὶ ἐνύκτονε καὶ ἤρχιζε νὰ βρέχῃ. Ἀπεπλανήθημεν καὶ ἀπὸ τῆς ὁδοῦ, καὶ ἐπειδὴ οἱ δύο μικροὶ μου αἰθίοπες μὲ δδεικνυον δρόμους ἐκ διαμέτρου ἀντιθέτους, ἀπεφάσισα νὰ διέλθω τὴν νύκτα εἰς τὸ ὑπαιθρον, βρεγμένος ἕως εἰς τὰ κόκκαλα, πεινῶν πείναν κνηγοῦ, στερούμενος σχεδὸν πολεμοφοδίων, διότι ἔκκυσα τὴν πυροκόνιν μου προσπαθὼν εἰς μάτην ν' ἀνάψω πυρὰν, ἢ πυροβολῶν εἰς τὸν ἀέρα ὅπως ἀκούσῃ ὁ Γραντ ποῦ εὐρισκόμην ἀποπλανημένος.

Ἐν τῷ μέσῳ τῶν ἀστραπῶν καὶ βροντῶν, ἐξελαμβάναμεν ἐνίστε ὅτι ὁ Γραντ ἐπυροβόλει, καλῶν ἡμᾶς εἰς εἰς τὸ στρατόπεδον· ἀλλὰ δὲν ἐτόλμων νὰ πράχωρήσω πρὸς τὰ ἐκεῖ, φοβούμενος μὴ ἀποπλανηθῶ πλείτερον. Οὕτως ἐκοιμήθημεν ἐπὶ τῆς ὑγρᾶς καὶ ψυχρᾶς γῆς, καὶ ἐκτὸς ἐνίαν τινῶν ζῶων ἅτινα προσήρχοντο ἐκ διαλειμάτων καὶ ἐμύχιζον εἰς τοὺς πόδας ἡμῶν, οὐδὲν ἄλλο διετάραξεν ἡμῶν τὸν ὕπνον. Τῇ δ' ἐπιούσῃ ἐπανεύρωμεν ὡς ἐκ θαύματος τὴν ὁδόν, καὶ ἐπεστρέψαμεν εἰς τὰ σκηνώματα. Ὅλοι μὲ συνεχάρησαν, ὅς μὴ παθόντα ὅ,τι πολλοὶ ὁδοιπόροι ἀπολανηθέντες εἰς τὰς ἐρήμους τούτας.

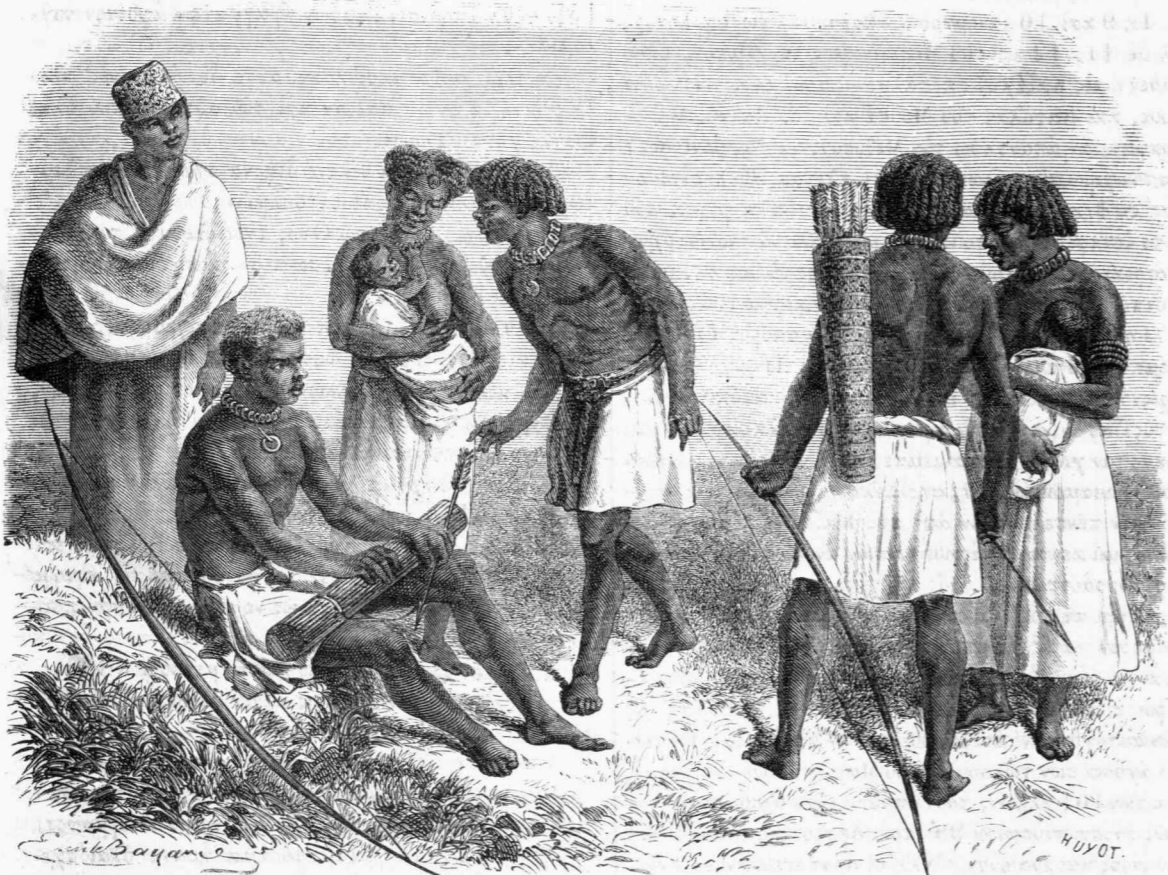
Μετὰ πολλοῦ κόπου κατώρθωσα νὰ πείσω τὸν ἀρχηγὸν τοῦ χωρίου τούτου ν' ἀρκεσθῆ εἰς τὰ διόδια τέλη ἅτινα τῷ προσεφέραμεν, καὶ νὰ μᾶς ἀφήσῃ νὰ προχωρήσωμεν· τέλος, ἐνθ' ἠτοιμαζόμεθα εἰς τοῦτο, παρετήρησα ὅτι ἔλειπαν δέκα ἐκ τῶν ἀχθοφόρων μου· καὶ ἐπειδὴ δὲν ἠδυνάμην νὰ παραιτήσω ἐκεῖ τὰ φορτία των, ἠναγκάσθη νὰ παραμείνῃ αὐτόθι ἐτέρας τρεῖς ἡμέρας, τὴν 10, 11 καὶ 12 δεκεμβρίου. Τί δὲν ἔκαμαν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ χωρίου καὶ ὁ ἀντιπρόσωπός του διὰ νὰ μοὶ ἀποσπάσωσι νέα δῶρα, παρεμβάλλοντές

μοι δυσκολίας! Τὸ κατώρθωσαν τέλος, ἀλλ' ὑποσχέθη-
ντες μοι ὄνους τινὰς πρὸς ἀντικατάστασιν τῶν ἀγχο-
φόρων, δραπετευόντων ἀλεπαλλήλως, καίτοι ἐδιπλα-
σίασα τὰ εἰς αὐτοὺς ὑποσχέθεντα ὑφάσματα. Ὅτε δὲ
τὸ πρῶτ' ἡμερῶν 13 ἀπεφάσιμα ν' ἀναχωρήσω, εἶχον ἀπο-
λέσει τοὺς ἡμίσεις.

Ἐβρεχε βαγδαίως, καὶ ἐβραδυποροῦμεν· ἕως οὗ,
τῆ 15, ἠναγκάσθημεν νὰ σταθῶμεν ἀπέναντι τῆς πλημ-
μύρας. Πέντε ἡμέρας ἐμείναμεν· ἐξεπεμψα δὲ δύο τῶν
ἀνθρώπων μου εἰς Καζέχην, κομίζοντας ἐπιστολὰς πρὸς
δύο φίλους, οὓς εἶχον ἀποκτήσει ἐκεῖ κατὰ τὴν πρῶ-
την περιήγησίν μου, ὀνομαζομένους Μουσαῖν καὶ Σεηκ
Ἰσαῦ· τοὺς παρεκάλουν δὲ νὰ μοι πέμψωσιν ἐξή-
κοντα ἀνδρας, ὧν ἕκαστος νὰ φέρῃ τριάκοντα μερίδια
σίτου καὶ ὀλίγην νικωτιανὴν ἐγχώριον· διότι οἱ ἀνθρώ-

ποὶ μοι ἐμεμφιμοῖρουν πρὸς τοὺς ἄλλοις ὅτι ἐφεροῦντο
καὶ καπνοῦ. Ἐπεμψα δὲ καὶ ὀπίσω μου ἄλλους ἀγγε-
λιαφόρους, ὅπως δώσωσιν ὑφάσματα εἰς ἀντάλλαγμα
σίτου, ἀλλ' οὗτοι ἐπέστρεψαν ἔχοντες τὰς χεῖρας διό-
λου κενάς· οὔτε σῖτον ἔφεραν, οὔτε τὰ ὑφάσματα. Εὐ-
τυχῶς, καίτοι ἦσαν σπάνια τὰ ἀγρεύματα εἰς τὸ μέ-
ρος τοῦτο, ὁ Γραντ ἠδυνήθη νὰ φονεύσῃ ἕνα ὄναγρον
καὶ ἕνα ἀνθόλοπα.

Μετὰ τὴν πέμπτην ἡμέραν ἀνεχώρησαμεν. Εἰς ὁ-
κτώ μέρη ἐσταθμεύσαμεν ἕκτοτε, 4 ἕως 5 μίλια καθ'
ἐκάστην διανύοντες μετὰ κόπου καὶ μόχθου ἐντὸς τῶν
ὕδατων, εἰς τόπον πάντη ἔρημον. Ἐκεῖ ἐξητηλήθη ἡ
καρτερία τῶν πλειστων τῆς ἀκολουθίας μου. Ὅλοι οἱ
ἀγχοφόροι μου ἐλειποτάκτησαν, ἐκτὸς τριῶν, ἀπαγα-
γόντες καὶ τὰ φορτία των.

Κάτοικοι τοῦ Οὐζαράμου.

Τῆ 28, μόλις πλέον ἀπέιχον ἑνὸς σταθμοῦ ἀπὸ
τοῦ χωρίου Γιούβα-λά-Μκιά, ὅπου ἤλπιζαν οἱ ἀνθρώ-
ποι μοι νὰ εὑρωσὶ τὸν ἐπίγειον παράδεισον, μετὰ τὰς
τοσαύτας στερήσεις. Οἱ πλεῖστοι μάλιστα ἀφήσαντές
με ἔτρεξαν ἐμπρὸς· ἐκεῖ δὲ προσετέθησαν καὶ ἄλλοι
τινὲς ἐκ τῶν δραπετευσάντων, μαθόντες παρὰ τινων ὀ-
δοιπόρων ὅτι οἱ ἐν Καζέχῃ ἡμέτεροι φίλοι ἠτοίμαζαν
νὰ στείλωσιν εἰς ἡμᾶς σῶμα αἰχμαλώτων δούλων.

Αὐτόθι, εἰς Γιούβα-λά-Μκιά (Πέτραν Στρογγύ-
λην), διήλθομεν τὴν πρώτην Ἰανουαρίου 1861. Ἀλλὰ
τῆ ἐπιούσῃ ἐλάβομεν εἰδήσεις κακάς, ἐξ ὧν ἠμποδί-
σθημεν ἑτέρας ἑπτὰ ἡμέρας. Οἱ δούλοι τοὺς ὁποίους
εἶχε στείλει πρὸς ἡμᾶς ὁ Μουσαῖς, μὴ εὑρίσκοντες καθ'
ὄδον τροφὰς, ἠναγκάσθησαν νὰ ἐπιστρέψωσι. Τὰ περίξ
τῆς Καζέχης ἐμαστιζόντο ὑπὸ πείνης, ἐνῶ ἐκεῖ ἤλπι-

ζον νὰ προμηθευθῶ σῖτον. Οὕτως ἐχόντων τῶν πραγ-
μάτων, ἦτο ἀδύνατον νὰ προχωρήσω· ἀλλ' ἐπεμψα νέ-
ους ἀπεσταλμένους μου πρὸς τὸν Μουσαῖν, καὶ διε-
σκόρπισα τοὺς ἀνθρώπους μου εἰς τὰ περίξ χωρία, διὰ
νὰ συνάξωσι καὶ μοι φέρωσιν ἀγχοφόρους.

Ἐν τῷ μεταξύ τούτῳ, τῆ 7 Ἰανουαρίου, τὸ στρατό-
πεδον ἡμῶν ἀνησύχησε μεγάλως ἐκ τῆς ἀγγελίας, ὅτι
ἀρχηγὸς τις, Μανούας Σέρας (ὁ Μέθυσος) ὀνομαζό-
μενος, κατηνθύνετο πρὸς ἡμᾶς ἄγων τριάκοντα ἄν-
δρας ὀπλισμένους μετὰ τυφεκίων. Ἀληθῶς δ' ἐνεφα-
νίσθη οὗτος μετ' ὀλίγον· ἀλλ' ἰδὼν τοὺς ἀνθρώπους
μου καλῶς παρατεταγμένους πρὸ τῆς σκηνῆς μου, καὶ
ἔχοντας τὰς λόγχας ἐπὶ τῆς ἀκμῆς τῶν τυφεκίων των,
ἔκρινε φρόνιμον ν' ἀπομακρυνθῆ ὀλίγον, καὶ νὰ στείλῃ
πρὸς ἐμὲ πρεσβεῖαν ἀναγγελλουσάν μοι ἀπλῶς τὴν ἐ-

ΕΥΤΡΑΠΕΛΑ.

ΠΡΟΣΗΛΥΤΙΣΜΟΙ ΤΕΧΝΑΣΜΑΤΑ.

Ὁ Ἀλφόνσος Κάρ, διάσημος ἠθικολόγος Γάλλος,
διηγεῖτο κατ' αὐτὰς τὰ ἐπόμενα ἐν τινὶ τῶν ἐν Παρι-
σίοις ἐκδιδομένων ἐφημερίδων.

Ἀπὸ τίνος ἤδη καιροῦ, πολλὰ καὶ πάσης τάξεως
κόραι μὲ παρακαλοῦσι νὰ φυλάττω δι' αὐτὰς τὰ γραμ-
ματόσημα τῶν ἐπιστολῶν καὶ ἐφημερίδων αἰτινες μοὶ
ἔρχονται. Κατ' ἀρχὰς μὲν ὑπέθεσα ὅτι ἐπανήλθεν ἡ
πρῶτων ἡδὴ ἐτῶν ἐπικρατήσασα μανία τοῦ συλλέ-
γειν γραμματόσημα πάσης χώρας, καὶ ἐξέφρασα πρὸς
τὰς αἰτούσας μοι ταῦτα λύπην, ὅτι δὲν εὑρισκόμεναι
τὰ λουτρά τῆς Νικαίας, ὅπου παντοῖοι συνέρχονται
ξένοι, πανταχόθεν τῆς ὑψηλίου λαμβάνοντες ἐπιστολάς·
ἐκεῖ δὲ θὰ ἔκαμνα τοιούτων πραγμάτων ἄφθονον συγ-
κομιδὴν.

— Ὅχι, μοὶ ἀπεκρίθησαν, αὐτὸ δὲν σημαίνει· πολ-
λὰ μόνον νὰ ἦναι, καὶ ἂν καὶ τοῦ αὐτοῦ τόπου ὅλα,
ἐπίσης χρησιμεύουσι.

— Λοιπὸν δὲν τὰ θέλετε διὰ νὰ σχηματίσετε λεύ-
κωμα ἐκ ποικίλων γραμματοσήμων;

— Ἀ! ὄχι· χάρις τῷ Θεῷ, ἐγὼ διέφυγα τὴν ἐπι-
δημίαν αὐτὴν· δὲν ἠθέλησα ποτὲ νὰ σχηματίσω τοι-
οῦτό τι λεύκωμα.

— Καλὰ· ἀλλ' ὡς γινώσκετε, τὰ γραμματόσημα
ἔρχονται ἀπεσβεσμένα, ὥστε δὲν δύνανται νὰ χρησι-
μεύωσι πλέον· ἂν ἐκολλῶντο ἐκ νέου εἰς ἐπιστολήν,
θὰ ἐτιμωρεῖτο διὰ βαρέος προστίμου ὁ ἐνοχὸς τῆς
πράξεως ταύτης ἀνακαλυπτόμενος.

— Πόρρω ἀπέχω τοιούτου σκοποῦ· ἀλλὰ τὰ θέλω
διὰ μικροὺς Κινέζους.

— Ποίους μικροὺς Κινέζους ἐνόησθε; Γνωρίζετε
τοιούτους ἴσως, καὶ θέλετε νὰ τὰ δώσετε εἰς αὐτοὺς
ὡς εἰκόνας; Ἄλλ' ἔπρεπεν, ὡς νομίζω, νὰ ἦσαν ποι-
κιλωτέρα.

— Ὅχι, ὄχι, ἀλλὰ ν' ἀγοράσω μικροὺς Κινέζους.
— Καὶ πωλοῦν λοιπὸν εἰς κἀνὲν μέρος μικροὺς Κι-
νέζους;

Ἀποκρίσιν εἰς τὴν ἐρώτησίν μου ταύτην δὲν ἔλαβον.
Ἀφοῦ πολλάκις ἐπανελήφθη ὁ διάλογος οὗτος, ἠθέ-
λησα μίαν ἡμέραν νὰ μάθω τὴν λύσιν τοῦ αἰνίγματος.
Αἱ ζητοῦσαί μοι τὰ γραμματόσημα ἦσαν, ὅλαι σχε-
δὸν, κόραι δώδεκα ἕως δεκαεξέ ἐτῶν. Ἐπέμεινα λοιπὸν
νὰ μάθω παρὰ τῆς πρώτης ἥτις ἦλθεν ἕκτοτε νὰ μοὶ
ζητήσῃ τοιαῦτα γραμματόσημα τί τὰ ἠθελεν· ἀλλὰ τὸ
μυστικὸν ἐτηρήθη ἀπολύτως· καὶ ἐτηρήθη διὰ τὸν ἐξαι-
ρετον λόγον, ὅτι οὔτε αὐταὶ τὰς ὁποίας ἠρώτων ἐγί-
νωσκον τί.

— Ἴδου γραμματόσημα, δεσποσύνη.

— Πόσα;

— Ὅθ' ἦναι κάμμία ἑκατοστή!

— ὦ! σὰς εὐχαριστῶ· τί πολλὰ! με αὐτὰ θὰ συμ-
πληρώσω μίαν χιλιᾶδα, καὶ θὰ ἔχω ἕνα μικρὸν Κινέζον.
— Ἐνα μικρὸν Κινέζον ἀντὶ χιλίων τοιούτων γραμ-
ματοσήμων; Παιγνιδίον τι λοιπὸν θὰ ἦναι ὁ μικρὸς
αὐτὸς Κινέζος, ὡς φαίνεται.

— Ὅχι, ὄχι, ἀλλ' ἀληθινὸς μικρὸς Κινέζος, με τοὺς
ὀφθαλμοὺς ἀμυγδαλωτοὺς, καὶ με μίαν πλεξίδα ἄνω-
θεν τῆς κεφαλῆς.

— Καὶ τί θὰ τὸν κάμετε αὐτὸν τὸν Κινέζον;

πίσκειν του. Ἦλθε τῶνόντι μετὰ τινος συνοδίας, ἀφοῦ
ἐβεβαιώθη ὅτι θὰ τὸν ἐδεχόμεν φιλικῶς. «Μαθὼν, εἶ-
πεν, ὅτι ἐφερούμην ἀγχοφόρον, προθύμως μοὶ ἐπρομή-
θευε τοιούτους, ἂν ἠθέλον ν' ἔλθῃ μετ' ἐμοῦ εἰς Καζέχην,
καὶ νὰ μεσιτεύσω ὑπὲρ αὐτοῦ πλησίον τῶν ἐκεῖ Ἀρά-
βων, οἵτινες τὸν ἐξεθρόνισαν καὶ τὸν κατέτρεχαν θα-
νασίμως, ἐπειδὴ ἠθέλησε νὰ ὑποβάλῃ καὶ αὐτοὺς ἐν
τῷ κράτει του εἰς τὸν φόρον, τὸν ὁποῖον ἐλάμβανεν ἐκ
τῶν ἄλλων ὀδοιπόρων.» Τοῦ νέου τούτου τὸ σπάνιον
κάλλος μ' ἐκίνησεν εἰς συμπάθειαν. Ὑπεσχέθη νὰ πρά-
ξῃ ὅ, τι ἠδυνάμην ὑπὲρ αὐτοῦ, ἂν ἤρχετο μετ' ἐμοῦ εἰς
Καζέχην. Τότε μοὶ ἔστειλεν ἕνα τῶν ἀγχοφόρων μου,
ὃν εἶχε συλλάβει εἰς τὰ δάση δραπετεύοντα καὶ ἀπά-
γοντα τὸ φορτίον του, συνιστάμενον εἰς ὑάλινα κο-
σμήματα. Τοῦτον ἐτιμώρησεν ὁ ἀρχηγὸς τοῦ κερβα-
νίου μου δείρας αὐτὸν διὰ πεντήκοντα μαστιγώσεων.

Τῆ 9 καὶ 10 Ἰανουαρίου ἀφίχθημεν εἰς Γαράεσθι,
τῆ δὲ 11, 12 καὶ 13 διεμείναμεν εἰς Ζίμπον, ὅπου
ἦλθεν ὁ εἰς Καζέχην ἀπεσταλμένος μου, φέρων 70 δού-
λους, καὶ ἐπιστολάς τοῦ Μουσαῖ καὶ τοῦ Ἰσαῦ. Μοὶ ἔ-
γραψαν, ἂν ἀπαντήσω τὸν Μέθυσον, νὰ τὸν φονεύσω ἢ
νὰ τὸν φέρω αἰχμαλώτον· διότι, ἔλεγον, ἠθέλησε παρὰ
τὰς συνθήκας τοῦ πατρός του νὰ ἐπιβάλῃ φόρον, καὶ
οὔτε ἐπέτρεπεν εἰς τοὺς ὑπηκόους του νὰ πωλῶσι δη-
μητριακὰ εἰς αὐτοὺς· ὥστε σχεδὸν παρέλυσε τὸ ἐμπό-
ριόν των ἐμποδίζων τὴν διόδον τῶν κερβανίων.

Τῆ 14 καὶ 15 Ἰανουαρίου προέβημεν εἰς Ἰμκόγκον
Θέμπον (Ῥάχιν Ἐλέφαντος), τῆ δὲ 16 εἰς Τουράν.
Τρεῖς ἢ τετράκις ἔτι ἐσταθμεύσαμεν, τὸ τελευταῖον
ἐντὸς δασῶν, καὶ ἀφίχθημεν τέλος εἰς τὴν μεγάλην καὶ
εὐκαρπὸν χώραν Οὐνιανιεμπέ, κειμένην εἰς τὸ κέντρον
τοῦ Οὐνιανιουεζι (Γῆς τῆς Σελήνης), καὶ μόλις ἀπέ-
χουσαν πέντε μιλίων ἀπὸ τῆς Καζέχης, ὅπου ἡ με-
γάλη καὶ κεντρικὴ ἀποθήκη τῶν ἀνδραπόδων καὶ τῶν
ἐλεφαντοδότων.

Μέχρι τῆς 23 Ἰανουαρίου, ἦτοι μέχρι τῆς προτε-
ραίας τῆς ἀφίξεώς μου εἰς Καζέχην, αἱ ἀπώλειά μου
ἦσαν αἱ ἐξῆς. Ἀπέθανεν εἰς τῶν Ὀττεντότων μου, ἕ-
τεροι πέντε ἔφυγαν, καὶ μετ' αὐτῶν εἰς ἐθελοντῆς ἐκ
τῶν αὐτοχθόνων· ἕτερον ἐθελοντὴν ἀπεδίωξα. Ἐκ τῶν
36 ἀγχοφόρων τοῦ σουλτάνου Ματζιτ, 25 ἀνεχώρησαν,
καὶ τῶν 101 ἄλλων, τοὺς ὁποίους εἶχε μισθώσει ὁ Λά-
δας, ἐδραπέτευσαν οἱ 98· πρὸς δὲ τοῦτοις ἀπώλεσα 12
ἡμιόνους καὶ ἕνα ὄνον. Ἄλλ' οἱ δραπετεύσαντες συνα-
πέφεραν καὶ τὸ ἥμισυ τῶν πραγματειῶν μου· ἕνεκα δὲ
τοῦ λιμοῦ τὸν ὁποῖον ἀπῆντησα καθ' ὅλην τὴν χώραν
τὴν ὁποίαν διήλθον, τὰ ὀδοιπορικὰ ἐξόδα πολὺ ὑπερέ-
βησαν τοὺς προϋπολογισμούς μου. Ἀδιάφορον ἀντὶ
τῶν θυσιῶν τούτων, καὶ μετὰ τεσσάρων μηνῶν κόπους
καὶ μόχθους, διήνυσα τὸ πρῶτον μέρος τῆς ἐκδρομῆς.
Τοῦ λοιποῦ παραιτοῦμεν τὰς ὁδοὺς ὅπου ἐπάτησαν πρὸ
ἡμῶν καὶ ἄλλοι Εὐρωπαῖοι, καὶ προχωροῦμεν εἰς ἀλη-
θεῖς ἀνακαλύψεις.

(Ἐπεται συνέχεια μετὰ χάρτου
τῶν χωρῶν ἐκείνων.)

Τῶν καρδιῶν μας τὰς πληγὰς ὁ χρόνος βαλσαμόνει·
εἰς τὰ πτερά του ἐκπετοῦν οἱ ψυχικοὶ μας πόνοι.
Ὁ ἄνθρωπος γλυκὺ γελᾷ, θρηνεῖ, καὶ πάλιν χαίρει·
Αἰώνια αἰσθήματα τὸ στήθος του δὲν φέρει. — Π. Σοῦτσος.

—Θὰ τὸν μάθω γράμματα, θὰ τὸν ἀναθρέψω εἰς τὴν θρησκείαν τὴν ῥωμαιοκαθολικὴν, καὶ . . . ἴσως θὰ τὸν ἔγω ἔπειτα ὡς ὑπρέτην μου.

—Ἄλλὰ ποῖος πωλεῖ αὐτοὺς τοὺς μικροὺς Κινέζους τόσον εὐθηνά;

—Δὲν εἰσεύρω· ὁ ἅγιος εφημέριος *** μ' εἶπε νὰ συνάγω γραμματόσημα, διὰ ν' ἀγοράσω μικροὺς Κινέζους. Ὅσακις θὰ τὰ κάμνω χίλια, θ' ἀγοράζω ἓνα μικρὸν Κινέζον.

Πρὸ ὀλίγων ἡμερῶν, μαθὼν παράτινος φίλου μου ὅτι ἐμελλέπου νὰ γευματίσῃ μετὰ πολλῶν κληρικῶν, τὸν παρεκάλεσα νὰ δράξῃ τὴν στιγμήν ὅτε ὅλοι θὰ ἦσαν εἰς κρασσοκατάνυξιν, καὶ νὰ ζητήσῃ τὴν ἐξήγησιν αὐτῶν τῶν μικρῶν Κινέζων.

Ἦλθε μετὰ τὸ γεῦμα νὰ μ' ἐπισκεφθῇ.

—Αἶ! ἀνεκάλυφες τίποτε;

—Οὐδὲν ἄλλο, εἰμὴ ὅ,τι μ' εἶπαν.

—Τέλος, τί σ' εἶπαν;

—Μ' εἶπαν ὅ,τι δὲν θὰ καταλάβῃς οὔτε σὺ, διότι κ' ἐγὼ δὲν ἔκατάλαβα.

—Λέγε ὅπως δὴποτε ὅ,τι ἤκουσες.

—Συνέθη βέβαια ν' ἀκούσης ἐκ τῶν ἱεραποστόλων, ὅτι οἱ Κινέζοι θανατόνουν πολλὰ τέκνα τῶν.

—Ναί, ἀλλὰ γινώσκω συγγρόνως, καθὼς καὶ σὺ, ὅτι τοῦτο εἶναι μῦθος γελοῖος καὶ μοχθηρός.

—Ἄλλοι διηγούνται, ὅτι μόνον τὰ ἀπορρίπτουσιν εἰς τὸν δρόμον ἔτι νεογνά.

—Μὴ δὲν συμβαίνει τοῦτο καὶ εἰς τὴν Γαλλίαν, καὶ ἀλλαχοῦ;

—Ἔστο! πρόκειται, ὅχι ν' ἀγοράζονται οἱ μικροὶ οὗτοι Κινέζοι, ἀλλὰ νὰ ἐξαγοράζονται.

—Καὶ ποία εἶναι ἡ διαφορὰ;

—Μεγίστη! Ἄν ἡγόραζες τοὺς μικροὺς Κινέζους, θὰ ἐγίνοντο κτῆμά σου, θὰ τοὺς παρελάμβανες ὅπου ἤθελες· ἐνθὺν πρόκειται ἀπλῶς νὰ ἐξαγορασθῶσιν . . . ἀπὸ τοῦ προπατορικοῦ ἀμαρτήματος καὶ ἀπὸ τῆς αἰωνίου κολάσεως.

—Λοιπὸν οἱ Κινέζοι, οἱ πτωχοὶ, εἰς τὴν αἰώνιον κόλασιν εἶναι καταδικασμένοι, καὶ τόσον μικροί;

—Ἀναμιθόλω· ἀφοῦ δὲν εἶναι ῥωμαιοκαθολικοί.

—Παράδοξον! χωρὶς νὰ πταίουν τίποτε!

—Συνάγονται οἱ μικροὶ Κινέζοι ὅσοι εὐρεθῶσιν ἀπόβλητοι ἢ ἀλιτεῦντες, διδάσκονται δ' ἔπειτα ὑπὸ τῶν ἱεραποστόλων τὴν κατῆχσιν, βαπτίζονται, καὶ οὕτως εἶναι ἐξαγορασμένοι.

—Ἄλλ' εἰς τί χρησιμεύουσι τὰ γραμματόσημα; Μήπως κολλῶνται ὡς σφραγὶς εἰς τὸ μέτωπον τῶν σωζομένων ἀπὸ τοῦ κράτους τοῦ Σατανᾶ;

—Ὅχι, ἀλλ' αὐτὸ δὲν δύναται βέβαια καὶ νὰ γίνῃ ἀνεξόδως· εἶναι χρεία καταλύματος διὰ τὰ παιδιὰ ταῦτα, ἐνδυμάτων, τροφῆς.

—Καὶ καλὰ διὰ τῶν ἀπεσβεσμένων γραμματοσήμων, μηδεμίαν ἐχόντων ἀξίαν, πορίζονται αὐτὰ ὅλα;

—Φαίνεται ὅτι ἔχουν ἀξίαν τινὰ . . . ὡς ἐννόησα ἐκ τῶν κληρικῶν ἐκείνων.

—Ἄλλ' ὁποῖαν ἀξίαν; μὴ πλύνονται τὰ γραμματόσημα, καὶ ἐξαλειφομένου τοῦ ἐπ' αὐτῶν μελανοῦ μεταπωλοῦνται ὡς νέα;

—Ὅχι, δὲν στοχάζομαι τοῦτο, ἀλλὰ καὶ οἱ κληρικοί ἦσαν περὶ τῆς ἀξίας ταύτης ἀσύμφωνοι. Εἰς ἐξ αὐτῶν μ' εἶπε περὶ τῶν λευκωμάτων, ὅτι δι' αὐτὰ γίνονται συλλογαὶ τοιοῦτων . . .

—Αὕτη ἡ μανία παρήλθε πλέον· ἄλλως τε, ὅσα γραμματόσημα εἶχαν ἀξίαν τινὰ ἦσαν τὰ σπάνια, τὰ ξένα, ἢ τὰ περιελθόντα εἰς ἀρχιερίαν· τούτων δὲ ὀλίγιστα εὐρίσκονται.

—Εἰς ἄλλος ἔλεγεν, ὅτι ὅσα εἶναι κυανᾶ γραμματόσημα, πλύνονται καὶ συνάγεται ἡ ἐξ αὐτῶν βαφή.

—ὦ! ἀλλὰ θὰ ἐγχειρίζετο νὰ πλύνῃ τις χιλιάδας χιλιάδων, διὰ νὰ ἐξάξῃ δέκα λεπτῶν βαφῆν· καὶ ἔπειτα δὲν ζητοῦνται μόνον τὰ κυανᾶ, ἀλλὰ καὶ τ' ἄλλα.

—Τρίτος τις ἠθέλησε νὰ μ' εἴπῃ, ὅτι τινες κολῶσιν εἰς τοὺς τοίχους τὰ γραμματόσημα ταῦτα, σηματοῦντες δι' αὐτῶν ὀλοκλήρου θαλάμου ἐμπέτασμα.

—Ἴσως εὐρίσκονται εἰς ἡ δύο ἄνθρωποι θεωροῦντες τοῦτο ὡς φιλοκαλίαν, ἀλλὰ ποτὲ δὲν πιστεύω νὰ ὑπάρχωσι μιμηταὶ αὐτῶν πολλοί. Τίς δὲ συνάγει τὰ γραμματόσημα ταῦτα, καὶ τίς τὰ μεταδίδει;

—Ὅλοι τὰ συνάγουν, ἔπειτα δὲ τὰ παραδίδουν εἰς ἐπίσκοπόν τινα, τοῦ ὁποίου δὲν μ' εἶπαν τ' ὄνομα, καὶ ὁ ἐπίσκοπος φροντίζει.

—Ἐγὼ, ἀδελφέ, σογάζομαι, καὶ μεθ' ὅσα μοὶ λέγεις, ὅτι, ἐκτὸς ἂν τὰ γραμματόσημα ταῦτα πλύνονται πρὸς παράνομον χρῆσιν, οὐδεμίαν ἔχουν ἀξίαν, ἀλλ' ὅτι ὑπολανθάνει τι μυστήριον. Πῶς γίνεται νὰ μὴ λέγουν αἱ πλείστα τῶν κορῶν αἰτινες μοὶ ἐζήτησαν γραμματόσημα, ὅτι θὰ ἐξαγοράσουν τοὺς μικροὺς Κινέζους, ἀλλ' ὅτι θὰ τοὺς ἀγοράσουν! Πῶς τὰς ἀφίνουν εἰς αὐτὴν τὴν ἀπάτην!

—Ἴσως διὰ νὰ κινήσουν πλείτερον τὸν ζήλόν των.

—Ἄλλὰ τίς ὁ σκοπὸς ἐνὸς ζήλου, ἀποτέλεσμα τοῦ ὁποίου εἶναι ἡ ἀπόκτησις πλήθους πραγμάτων μηδεμιᾶς ἀξίας, καὶ εἰς οὐδὲν χρησιμεύοντων; Πρόσθεσις μηδενικᾶ ἐπὶ μηδενικῶν· τί ἀπέκτησες; Ἐν ἑκατομμύριον ἀρχέστων γραμματοσήμων τοιοῦτων ἂν συνάξῃς, δὲν ἀγοράζεις οὔτε ἐν ζαχαρικῶν ἐξ ἐκείνων τὰ ὅποια καλοῦνται μικροὶ Κινέζοι.

—Οὐκ οἶδα· οἱ δὲ κληρικοί μὲ τοὺς ὁποίους συνέφαγα, ἡ ἡγνῶν καὶ αὐτοὶ ὡς ἐγὼ, ἢ δὲν ἠθέλησαν νὰ μ' εἴπωσιν. Ἐκατάλαβα μόνον ὅτι ἡ ὑπόθεσις τῶν γραμματοσήμων εἶναι κατὰ τινὰ τρόπον παράρτημα ἢ κλάδος τῆς λεγομένης Congrégation de la Sainte-Enfance (Ἀδελφότητος τοῦ Ἁγίου Νηπίου), σκοπούσης ὡσαύτως πρὸς ἐξαγόραςιν τῶν μικρῶν Κινέζων. Νομίζω ὅτι εἰς ταύτην τὴν Ἀδελφότητα συνεισφέρουσι τὰ παιδιὰ ἐν σολδίον κατὰ πᾶσαν ἐβδομάδα, καὶ τὸ σολδίον τοῦτο στέλλεται εἰς τοὺς ἐν Κίνα ἱεραποστόλους, συνάγοντας, κατηχοῦντας, βαπτίζοντας, καὶ ἐνὶ λόγῳ ἐξαγοράζοντας τοὺς μικροὺς Κινέζους.

—Τώρα ἤρχισα νὰ ἐννοῶ.

—Ἄν ἤρχισες νὰ ἐννοῆς, εἶσαι εὐτυχέστερός μου.

—Ἡ ἐξαγόρασις τῶν μικρῶν Κινέζων εἶναι ὑπὸ νέον σχῆμα ἡ ἐξαγόρασις τῶν ψυχῶν τοῦ πουργατορίου· ἐπειδὴ δὲ πρὸς τὰ παιδιὰ ἐμελλαν ν' ἀποταθῶσιν, ἐχρησιάσθησαν εἰκόνας, ἐδέησε νὰ δοθῇ εἰς τὴν ὑπόθεσιν τὸ πρόσχημα ἀθυρματίου· τὰ μικρὰ, βλέπεις, Κινεζάκια, αὐτὰ τὰ φονευόμενα ἢ ἀπορρίπτόμενα, καὶ λυτρούμενα ἢ στελλόμενα εἰς τὴν Γαλλίαν ἀντὶ χιλίων γραμματοσήμων, πάντως κινουσι τὸ ἔλεος καὶ τὴν μητρικὴν τῶν κορῶν στοργήν· αὐταὶ βλέπουσι καθ' ἑκάστην μικροὺς Κινέζους ζωγραφημένους ἐπὶ τῶν κυμβῶν τοῦ τείου καὶ ἐπὶ τῶν ριπιδίων τῶν μητέρων των· λοιπὸν ἐπιθυμοῦν ν' ἀποκτήσωσι καὶ ἑαυτὰν τὰ νινία ταῦτα. Ἡ ὑπόθεσις τοῦ Ἁγίου Νη-

πίου, καὶ ἡ τῶν γραμματοσήμων, ἔχουσιν, ἢ μὲν διπλοῦν τινὰ σκοπὸν, ἢ δὲ σκοπὸν ἄλλον, δευτερεύοντα τοῦτον, ἀλλ' ἀλληλένδετον, — τὸ νὰ λαμβάνονται ἐλεημοσύνη, ἀσθενεῖς μὲν τὸ φαινόμενον, ἀλλὰ διὰ τὸν οἰκουμένικόν αὐτῶν χαρακτῆρα σημαντικώταται. Συγγρόνως δὲ συναθροίζονται ἐν τῇ Ἀδελφότητι, καὶ ἐρατολογοῦνται οὕτω καὶ πειθαρχοῦνται, παιδιὰ, μάλιστα δὲ νεάνιδες, τὰς ὁποίας οἱ τὴν πειθαρχίαν ταύτην ἀσκοῦντες ἐλπίζουν νὰ παρακολουθῶσιν ἔπειτα, καὶ νὰ ἐξουσιάζωσιν ἐφ' ὅρου ζωῆς, ὅτε θὰ ἦναι σύζυγοι καὶ μητέρες, διαπλάττοντες αὐτὰς καθὼς τὰς θέλει ὁ ζυγὸς τῆς Ἐκκλησίας, ἢτοι καθὼς τὰς θέλει ὁ πνευματικὸς ὁ ἐξομολογῶν αὐτὰς, καὶ ὁ διευθύνων τὰς ψυχὰς αὐτῶν (leur directeur).

Εἶναι δὲ προσέτι ἡ ἀναζήτησις τῶν γραμματοσήμων καὶ εἶδος τι παιγνιδίου, ἢ ἀθύρματος διασκεδάζοντος τὰ παιδιὰ, καὶ φαινομένου ὡς ἐτι μᾶλλον ἐλαττόντος τὸν παρ' αὐτῶν ζητούμενον μικρὸν ἔρανον. Ὅταν τοὺς εἴπωσιν, — ἐν μόνον σολδίον θὰ δώσετε καὶ κάμποσα γραμματόσημα μηδεμιᾶς ἀξίας, — τὰ μηδεμιᾶς ἀξίας γραμματόσημα σμικρύνουν ἐν τῇ φαντασίᾳ των τὴν ἀξίαν τοῦ σολδίου. Τοῦτο δὲ μοὶ ἐνθυμίζει τὸ περίφημον ἐκεῖνο πετροζοῦμι, τοῦ ὁποίου παῖδες ἐτι ἠκούσαμεν τοσαύκις τὴν διήγησιν. Μοναχὸς τις, ψωμοζήτητης φραγκισκανὸς, εἰσέρχεται εἰς πτωχικήν τινα καλύβην, ὅπου εὐρίσκει μόνα τὰ παιδιὰ. Οἱ γονεῖς των, ἀναχωρήσαντες ἀπὸ πρωίας εἰς τὸ χωράριον, τοὺς εἶχαν παραγγεῖλει νὰ μὴ δώσωσιν εἰς κανένα τίποτε. Ὁ μοναχὸς ζητεῖ παρ' αὐτῶν ἐλεημοσύνην.

—Ἀλλοίμονον, πατέρα μου! καὶ ἡμεῖς πτωχοὶ εἴμεθα ὡσὰν ἐσεῖ.

—Ἐκουράσθηκα τόσον! Νὰ ἔχετε τὴν εὐχὴν, τοῦλάχιστον νὰ καθήσω διὰ ν' ἀναπαυθῶ ὀλίγον.

—Νὰ καθήσης, γέροντα· καθήσε.

—Ναί, καὶ νὰ κάμω καὶ ὀλίγον ζουμάκι νὰ πῶ.

—Μὲ τί θὰ τὸ κάμῃς, γέροντα;

—Ἐχετε ἐδῶ νερόν;

—ὦ! νερὸν ἔχομεν.

—Τίποτε ἄλλο δὲν μὲ χρειάζεται, ἀς ἔχη δόξαν ὁ Σὴν Φραγκίσκος, ὁ προστάτης μας.

—Τίποτε κλαδάκια δὲν ἔχετε νὰ μοῦ ἀνάψετε ὀλίγη φωτιά; Βάλετε εἰς τὴν χύτρα ὀλίγον νεράκι, νὰ μαγειρεύω τὸ πετροζοῦμί μου.

—Πῶς γίνεται τὸ πετροζοῦμι;

—ὦ, εἶναι ἐξαιρετόν. Ἐνα χαλίκι εὐρετε ἐξῶ εἰς τὸν δρόμον καὶ φέρετέ μου.

—Λάβε, γέροντα· εἶναι αὐτὸ καλόν;

—Εἶναι πολὺ μέγαλον· θὰ κάμῃ τὸ ζουμί πολὺ παχὺ, καὶ σήμερον εἶναι τετράδη· ἓνα μικρότερον εὐρετε· ἃ, νὰ ἔχετε τὴν εὐχὴ!

—Αὐτὸ, γέροντα, εἶναι καλόν;

—Πολὺ καλόν· ναί, αὐτὸ εἶναι χαλίκι νησιτίσιμον. . . Ἐξεστάθη τὸ νερόν;

—Βράζει.

—Αἶ, βάλετε τώρα μέσα τὸ χαλίκι . . . Σταθῆτε πρῶτον νὰ τὸ εὐλογήσω.

Τὰ παιδιὰ ἐξύλωσαν πρὸς τὸν μοναχὸν τὰ ὄμματά των ἔθαμβα. Μετ' ὀλίγας στιγμῆς, ὁ μοναχὸς ζητεῖ ἐν μύστρον ζύλινον, καὶ ἀπογεύεται τὸ ζωμίον.

—Δὲν εἶναι κακόν . . . μόνον τοῦ λείπει ὡσὰν κατὶ πράγμα . . . Ἐχετε ὀλίγον ἀλατάνι;

—Ἀλάτι ἔχομεν.

—Νὰ ἔχετε τὴν εὐχὴν! . . . Καὶ ὀλίγον πιπεράκι; Μετάτινα στιγμὴν ἀπογεύεται πάλιν.

—Καλὸν γίνεται . . . Μὴν ἔχετε καὶ κανένα κρομμυδάκι;

—Ἐχομεν.

—Καὶ μέσα εἰς τὸ περιβόλι κανένα δύο λαχανίδασι τίποτε, ἢ κάμμια τομάτα;

—Ναί, ἔχει.

—ὦ, εὐλογημένα νὰ ἦσθε! φέρετε . . . Ἀγκαλὰ καὶ χωρὶς αὐτὰ εἶναι καλὸν τὸ ζουμί· ὅμως ἐγὼ ἐλανθάσθηκα· σήμερον εἶναι πέμπτη, καὶ τόσον μ' ἐκούρασεν ὁ δρόμος ὁ πολὺς καὶ ἡ κακοπάθεια, ὥστε θ' ἀναλάβω μὲ τὸ καλὸν αὐτὸ γεῦμα τὰς δυνάμεις μου. —Κυττάζετε μία φορὰ εἰς ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ ἀρμάρι. ὦ! ἰδοὺ καὶ ἓνα καλὸν κομμάτι χοίρινον. Φέρετε, μωρὲ παιδιὰ, ἓνα μαγαῖρι· ἀγκαλὰ, μὴ σας μέλη· ἔχω τὸ ἐδικόν μου εἰς τὸ δισάκι μου. Παγαίνετε ἀκόμη ἓνα χαλίκι νὰ μοῦ εὐρετε, ἀκόμη δύο χαλίκια. —Αὐτὸ δὲ πλέον θὰ ἦναι τρυφή, ὅμως ἐνήστευσα πολὺ, καλότυχα παιδιὰ! —Μικρὸν, πολὺ μικρὸν νὰ ἦναι τὸ χαλίκι. Ἀμαρτία θὰ ἦτον· αὐτὸ τὸ χαλίκι εἶναι ἀκόμη μέγαλον. Ἀλλὰ εὐλογητὸς ὁ Θεός! ἀπεφάσισα σήμερον νὰ πέσω ὅλος εἰς τὴν ἀμαρτίαν.

Ἀπογεύεται.

—Εὐλογημένον τὸ ὄνομα τοῦ Σὴν Φραγκίσκου! τὸ ζουμί μου ἐγένεν ἐξαιρετόν. —Ἐκεῖνο ἐκεῖ τὸ πράγμα, μέσα εἰς τὸ ἀρμάρι, μὴ εἶναι ψωμί;

—Ναί, γέροντα, ἀλλὰ μὰς εἶπαν νὰ μὴ δώσωμεν εἰς κανένα.

—Ὅχι ὅμως οὔτε εἰς ἐμέ.

—Εἰς κανένα.

—Εἰς ἐμέ δὲν τὸ δίδετε· τὸ δίδετε εἰς τὸν Σὴν Φραγκίσκον· τὸ δίδετε εἰς τὸν Θεόν· καὶ ἔπειτα, σεῖς δὲν τὸ δίδετε, τὸ παίρνω μόνος μου.

Κόπτει ὁ καλόγηρος τὸ ἡμισυ τοῦ ψωμίου εἰς λεπτὰ τεμάχια, τὰ βρέχει ἐντὸς τοῦ ζωμοῦ του, καὶ δίδει εἰς τὰ παιδιὰ ν' ἀπογευθῶσι.

Τὰ πτωχὰ ἐμειναν ἔθαμβα, ὅτι ἐξ ἐνὸς ἡ δύο χαλικίων ἠμπόρεσε νὰ γίνῃ τόσον καλὸν ζωμί. Ἐπειτα ὁ μοναχὸς ἀναλαμβάνει τὴν βακτηρίαν του, καὶ ἀναχωρεῖ συστήνων εἰς τοὺς φιλοξενήσαντάς τον νὰ προσεύχωνται εἰς τὸν Σὴν Φραγκίσκον πρῶτὴ καὶ ἐσπέρας μὲ εὐλάβειαν.

Καὶ ἡ ἀναζήτησις λοιπὸν τῶν γραμματοσήμων, καὶ ἐξαγόρασις τῶν μικρῶν Κινέζων, εἶναι ἡ ἐλεημοσύνη τοῦ χαλικίου ὑπ' ἄλλο πρόσχημα.

Ο ΚΑΤΑΡΡΑΚΤΗΣ ΤΟΥ ΝΙΑΓΑΡΑ.

Εἰς τὸ κέντρον τῆς Βορείου Ἀμερικῆς, πέντε λίμναι μέγισται, λεῖψανα θαλάσσης τινὸς ὑπαρξάσης εἰς χρόνους προγενεστέρους τοῦ ἀνθρώπου, προχέουσιν ἐκ δυσμῶν πρὸς ἀνατολὰς τὰ ἀπειρά των ὕδατα διὰ τεσσάρων πορθμῶν, μακρῶν, στενῶν καὶ βαθέων, μεταξύ τειχῶν σχηματιζομένων ὑπὸ βράχων ὑψικρήμων. Ὁ ἀνατολικώτερος τῶν πορθμῶν τούτων ὀνομάζεται Νιαγάρας· εἶναι δὲ ἐσκαμμένος μεταξύ τῆς λίμνης Ἐρίης καὶ τῆς λίμνης Ὀνταρίου, καὶ πρὸς τὸ μέσον τοῦ μήκους του διακόπτεται ὑπὸ φράκτου παμμεγέθους ἐκ πέτρας ἐχούσης ὕψος ἀπότομον 144 ποδῶν. Ἀπὸ ταύτης τῆς πέτρας κατακρημνίζονται ὅλα τὰ ὕδατα τὰ προερχόμενα ἐκ τῶν εἰρημένων τεσσάρων λιμνῶν.

« Ἀπὸ τῆς λίμνης Ἐρίης, λέγει ὁ Σιατωβριάνδος, μέχρι τοῦ ἄλματος, ὁ ποταμὸς ῥέει ἐντὸς κοίτης κατωφεροῦς· ἐπὶ δὲ τῆς πτώσεώς του παρίσταται ὡς θάλασσα μᾶλλον, τῆς ὁποίας οἱ χεῖμαρροι συσφίγγονται εἰς τὸ χεῖνον στόμα τῆς ἀβύσσου ὅπου κρημνίζονται. Ὁ καταρράκτης διαιρεῖται εἰς δύο βραχίονας, καὶ σχηματίζει καμπύλην ὁποῖαν τὸ ἵππειον πέταλον. Μεταξὺ τῶν δύο πτώσεών του προκύπτει νησὸς τις, ὑπεσκαμμένη, καὶ ὡσανεὶ κρεμαμένη μεθ' ὅλων τῶν δένδρων αὐτῆς ἐπὶ τοῦ χάους ἐκείνου τῶν ἀφρῶν. Τὸ πλῆθος τῶν ὑδάτων, πρὸς νότον, στρογγυλοῦται πρῶτον κυλινδρικῶς, ἔπειτα δὲ καταλείβεται ὡς τι χιονώδες καταπέτασμα, καὶ λάμπει πρὸ τοῦ ἡλίου ὑπὸ πᾶν χρωμᾶ· τὰ δὲ πρὸς ἀνατολὰς χυνόμενα, καταρρέουσιν ἐντὸς φοβεροῦ σκότους· ἐκεῖ νομίζει τις ὅτι βλέπει σήλην κατακλυσμαίου ὕδατος. Μυρία καμπύλαι ἱριδες διασταυροῦνται ὑπεράνω τῆς ἀβύσσου. Πλήττον τὸν τρέμοντα βράχον, τὸ νερὸν ἀναθρώσκει εἰς εὐθείους ἀφροῦ, ὑψομένους καὶ ἐκτεινομένους ἐπὶ τῶν δασῶν ὡς

Ὁ καταρράκτης τοῦ Νιαγάρα ἐξ ἀποστάσεως.

εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐπειδὴ ὁ Νιαγάρας σχηματίζει αὐτὸ τὸ μεθόριον. Ἡ λέξις Νιαγάρα εἶναι τῆς γλώσσης τῶν αὐτοχθόνων Εἰρωκουσίων (Iroquois), παρεφθαρμένη ὅμως, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι ἐπέφεραν Ὀνιακάρα, σημαῖνον ὕδωρ βρονταῖον· ὄνομα ἀληθῶς καταλληλότερον. Δύναται τις νὰ φαντασθῇ τὸν ὄγκον τοῦ ῥόχθου ἐκ τοῦ ὄγκου τοῦ καταλειβομένου ὕδατος· μαθηματικῶς ὑπελογίσθη ὅτι, κατὰ πᾶσαν ὥραν, καταλείβεται ὕδωρ 90 ἑκατομμυρίων κύβων, ἤτοι 24,000 ὀκκάδων κατὰ πᾶν δευτερόλεπτον.

Μόνον τὸ ἡμισυ τοῦ καταρράκτου ἀνήκει εἰς τὰς Ἡνωμένας Πολιτείας, τὸ δ' ἄλλο εἰς τὸν Καναδᾶν, ἤτοι

οἱ καπνοὶ εὐρείας πυρκαϊᾶς. Ἐλάται, καρφαὶ ἀγροῖαι, βράχοι ἀποτετημημένοι εἰς σχῆμα φασμάτων, περικοσμοῦσι τὴν σκηνήν. Ἄετοί, ὑπὸ τῆς πνοῆς τῶν ἀνέμων παρασυρόμενοι, καταπετώσι περιδινόμενοι εἰς τὸ βάθος τοῦ χάσματος, τρόχοι δὲ κρεμάμενοι διὰ τῆς μακρᾶς οὐρᾶς των ἀπὸ τῶν χαμηλῶν ἀκρεμόνων, προσπαθοῦν ν' ἀφαρπάσωσιν ἀπὸ τῆς ἀβύσσου τὰ συντετριμμένα πτώματα τῶν ἄρκτων καὶ τῶν ἀλκῶν. »

Καθ' ἣν ἐποχὴν ἐπισκέφθη ὁ σοφὸς οὗτος Γάλλος τοὺς μεγάλους καταρράκτας, δὲν ἦτο ἀκίνδυνος ἢ ἐπίσκεψις αὐτῶν, ἐπειδὴ τὰ περὶ ἀπέραντα δάση ὑπῆρχαν λίαν δυσδιάβατα· ἀλλὰ σήμερον ἐπλήθη καὶ εἰς αὐτὰ ἄκρα μεταβολή, ἄπειρον δὲ, ὅσον ἄπειρα καὶ ἐκεῖνα τὰ ὕδατα, πλῆθος περιηγητῶν ἔρχεται καὶ ἐπισκέπτεται κατ' ἔτος τὸν Νιαγάραν καὶ τὰς πτώσεις τῶν ὑδάτων του.

Ἄλλοτε, ἐν τῇ σιγῇ τῆς νυκτὸς καὶ τοῦ ἐρήμου δάσους, τοῦ καταρράκτου ὁ βαρὺς ῥόχθος ἠκούετο εἰς δέκα μιλίων ἀπόστασιν, ὡς βεβαιοῦσιν οἱ τοῦ καιροῦ ἐκεῖ-

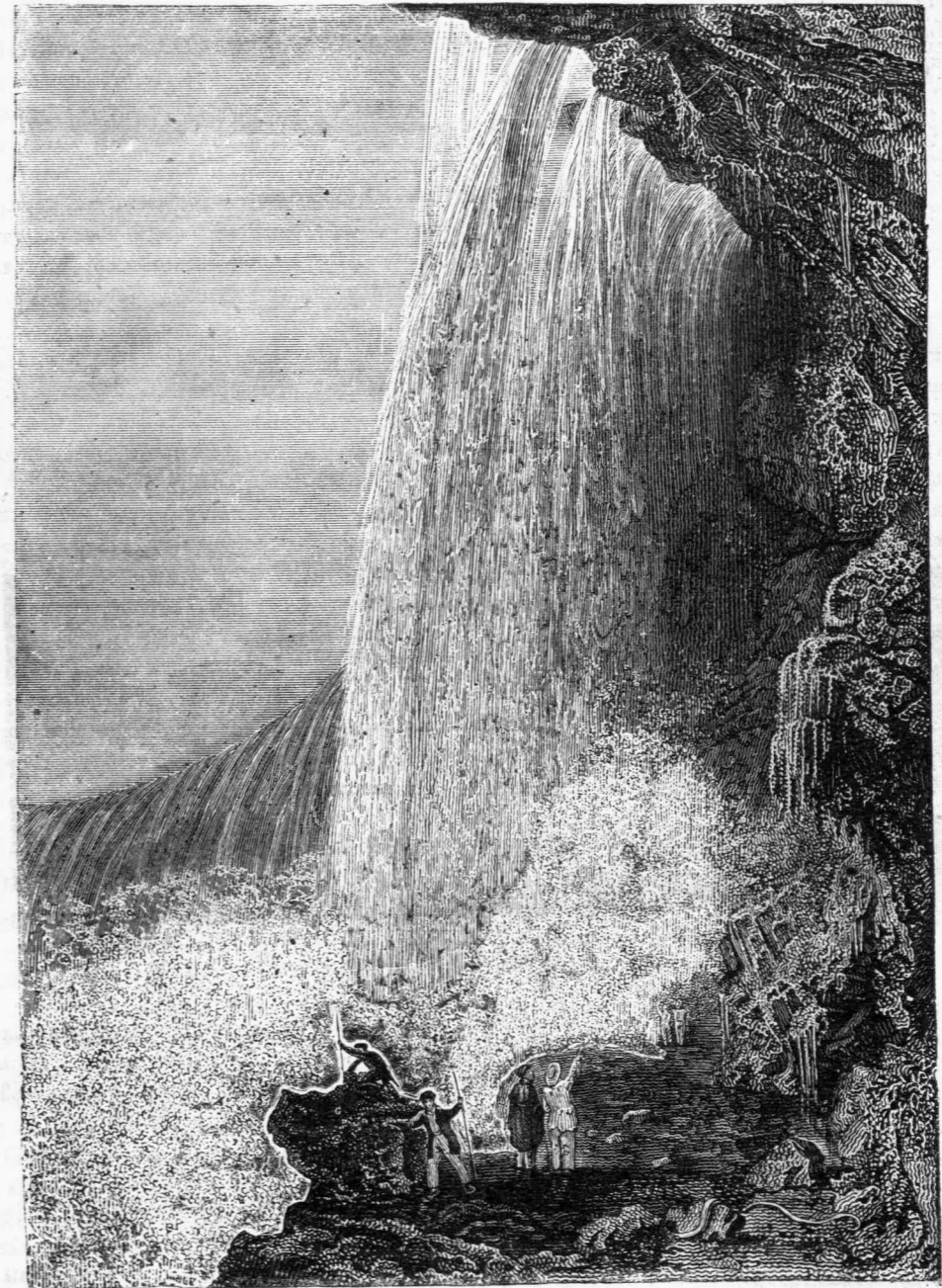
εἰς τὴν Ἀγγλίαν, ἐπειδὴ ὁ Νιαγάρας σχηματίζει αὐτὸ τὸ μεθόριον. Ἡ λέξις Νιαγάρα εἶναι τῆς γλώσσης τῶν αὐτοχθόνων Εἰρωκουσίων (Iroquois), παρεφθαρμένη ὅμως, ἐπειδὴ ἐκεῖνοι ἐπέφεραν Ὀνιακάρα, σημαῖνον ὕδωρ βρονταῖον· ὄνομα ἀληθῶς καταλληλότερον. Δύναται τις νὰ φαντασθῇ τὸν ὄγκον τοῦ ῥόχθου ἐκ τοῦ ὄγκου τοῦ καταλειβομένου ὕδατος· μαθηματικῶς ὑπελογίσθη ὅτι, κατὰ πᾶσαν ὥραν, καταλείβεται ὕδωρ 90 ἑκατομμυρίων κύβων, ἤτοι 24,000 ὀκκάδων κατὰ πᾶν δευτερόλεπτον.

Ἐνώπιον τοιοῦτου θεάματος, ὁ ἄνθρωπος ἵσταται καταπεπληγμένος, ἀδυνατῶν νὰ ἐκφράσῃ τὴν ἐντύπωσίν του διὰ λόγων· εἶναι χρεῖα νὰ παρέλθῃ ὀλίγη ὥρα, ὅπως περιεργασθῇ τὰ καθέκαστα τοῦ φοβεροῦ καὶ μεγάλου ἐκείνου ὄλου. Ἀπέναντί του ἐγείρονται ὑποκόκκινοι βράχοι, ἐκ τοῦ χρώματος τῶν ὁποίων τὰ τοῦ ὕδατος ἀναδείκνυνται λαμπρότερα· εἶναι δὲ τὸ ὕδωρ, ἐπὶ τῆς πτώσεως αὐτοῦ, ἐπάνω μὲν ὑποπράσινον, κατωτέρω δὲ πεποικιλμένον διὰ φλεβῶν ἀργυροειδῶν, ἔπει-

τα δὲ χάνεται ἐντὸς τῆ ἀβύσσου εἰς ὄγκους χιονώδους ἀφροῦ. Μεταξὺ τῶν δύο πτώσεων κεῖται νησὸς τις Goat-Island καλουμένη (Νῆσος τῆς Αἰγῆς).—τὴν διακρίνει ὁ ἀναγνώστης εἰς τὴν ὑπ' ὄψιν αὐτοῦ εἰκονογραφίαν, καὶ ὁ θεατὴς νομίζει κατὰ πᾶσαν στιγμὴν ὅτι τὰ ὕδατα ἐκεῖνα τὰ ἄπειρα καὶ ὀρηκτικὰ ὀσονούπω θὰ τὴν παρασύρωσι. Καίτοι ἔχει ἐδραϊότατα θεμέλια, ἀποσπῶνται ὅμως ἀπ' αὐτῆς ἀπὸ καιροῦ εἰς καιρὸν τεμά-

χια, κυλιόμενα εἰς τὰ βάθη τοῦ ποταμοῦ. Ὅπως ἠποτε, ἡ νῆσος αὕτη γέμει βλασημάτων εὐθαλῶν, καὶ σχηματίζει ἐπὶ τοῦ καταρράκτου ὡς στέμμα τι σμαράγδινον, μεταξὺ τῶν μυρίων ἱριδῶν τὰς ὁποίας γεννῶσιν αἱ ἀκτίνες τοῦ ἡλίου, συμπαίζουσαι μετὰ τῶν νεφελῶν τῶν ὑδάτων.

Ὀλίγον ἀνωτέρω τοῦ καταρράκτου, οἱ Ἀμερικανοὶ ἐξήσαν γέφυραν ζευγνύουσαν τὴν Νῆσον τῆς Αἰγῆς μετὰ

Ὁ καταρράκτης τοῦ Νιαγάρα ἐκ τοῦ πλησίον.

τῆς στερεᾶς. Ἡ διάβασις τῆς γεφύρας ταύτης θὰ ἦτο φρικώδης, ἂν ἔλειπαν μικρὰ τινα νησίδια βραχυῶδη, τὰ ὁποῖα, ὑψοῦντα ἔξω τῶν ὑδάτων τὰ κρανία των, φαίνονται ὡς πρόσκοποι τοῦ καταρράκτου, προχωροῦντες σχεδὸν μέχρι τοῦ βαράθρου. Τὸ δὲ παράδοξον εἶναι ὅτι ἡ νῆσος αὕτη κατέστη περίπατος· εἰς τὸ δάσος τῆς ἠνοίχθησαν χαριεῖστοι διάδρομοι, ἕκαστος τῶν ὁποίων φέρει τὸν περιπατητὴν ἐνώπιον ἄλλης θεᾶς τερπνῆς,

πάντοτε ἄνωθεν τῶν ρευμάτων, ἅτινα φαίνονται ὡσανεὶ σπεύδοντα νὰ κατακρημνισθῶσιν εἰς τὸ παρέκει περιμένον αὐτὰ βαθύτατον χάσμα. Μία δὲ τῶν ἀτραπῶν τῆς νησίδος, ἐν μέρει μὲν ἐπὶ τῶν σκοπέλων ἐκτεινομένη, ἐν μέρει δὲ ἐπὶ πασσάλων βάσιν ἐχόντων τὰς πέτρας τοῦ πυθμένος τοῦ ποταμοῦ, ἀγεῖ πρὸς ἕνα πύργον, κτισμένον ἐπ' αὐτοῦ τοῦ χείλους τῆς καναδιανῆς καταπτώσεως. Ὀλίγον ἂν προσέξῃ ὁ ἀναγνώστης, δια-

κρίνει και τον πύργον τούτον εν τῇ ἡμετέρα εἰκονογραφίᾳ, πρὸς τὰ δεξιὰ. Ὡς εἶναι ἀπερίγραφτον τὸ θέαμα τοῦ κράτους τῶν ὑδάτων ἐκείνων ἀπὸ τοῦ ὕψους αὐτοῦ τοῦ πύργου, διότι ὁ ὀφθαλμὸς ἐκεῖθεν καταδύει μέχρι τῆς ἀβύσσου τοῦ μέρους τοῦ καταβάκτου τὸ ὅποῖον καλεῖται ἵππειον πέταλον. Ἐκεῖ εὐρισκόμενός τις ἐν τῷ μέσῳ τῆς βροντῆς τῶν ὑδάτων, νομίζει ὅτι ἡ πέτρα σειεται, καὶ ὅτι ὁ πύργος θὰ κρημνισθῇ. Ὁ θαυμασμὸς ὁ πολὺς φέρεται εἰς ἕκαστον, καὶ ἡ ἐκστασις εἰς ζάλην νοῆς.

Καὶ ἄλλο ἔχει τίς νὰ ἴδῃ ἐκεῖ περιέργον. — Τί δὲν κατορθόνουν οἱ Ἀμερικανοὶ διὰ χρημάτων καὶ διὰ χρήματα! — Μακρὰ κλίμαξ, σφριζομένη εἰς τὰς πλευρὰς τῆς Νήσου τῆς Αἰγῆς, ἄγει εἰς τοὺς πόδας αὐτοῦ τοῦ καταβάκτου· ἐκεῖ ἀφοῦ καταβῆ τις, εὐρίσκεται πατῶν ἐπ' ἐξοχῆς τινος τοῦ βράχου, ὅστις ἀείποτε βρέχεται ὑπὸ τοῦ ἀφροῦ. Ἐπὶ τῆς αὐτῆς ταύτης ἐξοχῆς εἶναι κατεσκευασμένη μικρά τις καλύβη, ὡς φωλεὰ θαλασσίου πτηνοῦ, καὶ ἐν τῇ καλύβῃ κάθηται ἀνθρωπὸς τις. Οὗτος σοὶ προτείνει νὰ ἐπιχειρήσῃς ἂν θέλῃς μετ' αὐτοῦ ἕνα περίπατον ὑπὸ τὸν καταβάκτην. Ἄν δεχθῆς τὴν πρότασιν, καθὼς πολλοὶ, σοὶ περιβάλλει τελείαν ἐνδυμασίαν ἐξ ἐλαστικοῦ κόμμιος (caoutchouc), καὶ τότε προπορεύεται ὡς ὀδηγός. Ὑπὸ τὸν ὑδατώδη θόλον ὅστις σχηματίζεται ἐκ τῆς ὀρηκτικῆς πτώσεως τοῦ ἀπείρου ἐκείνου ῥευστοῦ, ὑπάρχουν βαθμίδες, εὐθραυστοι καὶ ὀλισθηραὶ, προχωροῦσαι πρὸς τὰ κάτω. Καταβαίνεις μετὰ προσοχῆς, καὶ ὁ ὀδηγὸς σὲ συμβουλεύει νὰ θέσῃς τὴν χεῖρα πρὸ τοῦ στόματός σου, διότι ἄνευ τῆς προφυλάξεως ταύτης δὲν θὰ ἠδύνασο ν' ἀναπνέῃς ἐν τῷ μέσῳ τῶν περὶ σὲ περιδινουμένων νεφῶν τῆς ὑδατίνης ἀτμοσφαιρας. Ἐκεῖ τὰ νερὰ σχηματίζουσι πρὸ σοῦ καμπύλην σκέπην ὡς ἐκ χρυστάλλου ὑποπρασίνου, καὶ ὅπου ἴθαι περισσότερα μόνις διέρχεται ὀλίγον τι φῶς· ὥστε πολλαχοῦ μόνις βλέπεις ποῦ νὰ πατήσῃς ἀκολουθῶν μονοπάτιόν τι κεχαραγμένον κατὰ τὸ μήκος τῶν βράχων, ὧν μία μόνον ἀφρὺς ἐξέχει ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς σου. Οὕτω λοιπὸν προβαίνεις μετὰ διὰ δρόμου, τοῦ ὁποῦ ἀριστερόθεν μὲν ἡ πλευρὰ εἶναι πέτρα ὑψηλὴ, δεξιόθεν δὲ ὕδωρ ἄγριον· καὶ τότε οὐδὲν ἄλλο διακρίνεις, καὶ οὔτε ν' ἀκούσῃς ἄλλον ἤχον δύνασαι, εἰμὴ τὸν φοβερώτατον ῥόχθον τῆς ἀενάου τοῦ Νιαγάρα καταπτώσεως.

Φθάνεις δὲ τέλος εἰς μικρὰν τινα κοιλότητα τῆς πέτρας, ὅπου ὁ ἀήρ, ἐμβλαλλόμενος καὶ συμπιεζόμενος ἀδιαλείπτως ὑπὸ τῆς ἀκαθέκτου σήλης τοῦ ὕδατος, διεγείρεται εἰς ἄνεμον σφοδρὸν, ἐξ οὗ καὶ τὸ ὄνομα ἄντρον τῶν Ἀνέμων, ἢ τοῦ Αἰόλου, καθ' ἡμᾶς. Εἰς τὴν μικρὰν ταύτην γωνίαν κατακαθήμενος ἀναπνέεις ἐλευθέρως, καὶ τότε καθίστασαι ἡσυχῶς θεατῆς τῶν ἀνωθέν σου καταρρέοντων ρείθρων, τῶν ζοφερῶν καὶ συγχρόνως σπινθηρίζοντων. Ἐκεῖ τὸ πάχος των εἶναι μέτρων 6 ἕως 8. Ἐὰν θελήσῃς νὰ προχωρήσῃς ὀλίγον παρέκει, ὁ ὀδηγὸς σὲ κρατεῖ· ὁ βράχος προκύπτει ὑπεράνω χάσματος, τοῦ ὁποῦ οὐδεὶς εἰσέτι κατεμέτρησε τὸ βάθος.

Ἀφοῦ ἐπιστρέψῃς εἰς τὸν ἀνοικτὸν ἀέρα καὶ εἰς τὸ φῶς, ὁ ὀδηγὸς συνήθως σοὶ δίδει ἐντυπον μαρτυρικὸν γράμμα, ὅτι ἐξετέλεσες τὸν περίπατον ἐκεῖνον, ὅστις εἶναι ἀληθῶς κινδυνωδέστατος, ἐπειδὴ μικρὸν ἂν ὠλισθαινῇς, ἢ ὀλίγη γῆ ἂν ἐκρημνίζετο ὑπὸ τὸ βῆμά σου, ἢ μία πέτρα ἂν ἐπιπτεν ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου, σωτηρίας δὲν ὑπῆρχεν ἐλπίς.

Ἐπὶ τῶν ἡμερῶν ἡμῶν, ἰκανὰς μεταβολὰς ἔλαβεν ἡ ὄψις τοῦ καταβάκτου τούτου, ἕνεκα κατακρημνίσεων, προερχομένων ἐκ τῆς ἀδιακόπου ἐπενεργείας τοῦ ῥεύματος εἰς τὰς πέτρας ἐκείνας, ἀδιαλείπτως γλυφομένης, ὡς συμπεραίνει ἕκαστος, ἐνῶ συγχρόνως σκάπτεται καὶ ἡ βᾶσις αὐτῶν. Κατὰ τοὺς γεωλόγους, ὁ καταβάκτης ὀπισθοχωρεῖ ἐπαισθητῶς, πλησιάζων πρὸς τὴν λίμνην Ἐρίην· ὥστε μίαν ἡμέραν θὰ ἐξαλειφθῇ ἴσως ἐντελῶς ὁ φράκτης ὁ διαχωρίζων τὴν λίμνην ταύτην ἀπὸ τῆς κατωτέρας τοῦ ὄνταριου, καὶ τότε θὰ σχηματισθῇ μία μόνη ἐκ τῶν δύο.

ΟΙ ΑΓΓΛΙΚΟΙ ΣΙΔΗΡΟΔΡΟΜΟΙ.

Τὸ ἀγγλικὸν βασίλειον ἔχει σήμερον 13,500 μιλίων σιδηροδρόμους ἐν ἐνεργείᾳ, μὴ συγκαταριθμουμένων τῶν ἤδη σχεδιασμένων ἢ τῶν ἐν κατασκευῇ. Ἐκ τῶν ἐν ἐνεργείᾳ ἀγγλικῶν σιδηροδρόμων συνάγονται καθ' ἑβδομάδα 800,000 λ. σερλ. κατὰ μέσον ὄρον.

Μόλις ἐν ἔτει 1844 ἡ ἀγγλικὴ Βουλὴ ἐπέστησε σπουδαίως τὴν προσοχὴν αὐτῆς εἰς τὴν αὐξοῦσαν τῶν σιδηροδρόμων οἰκονομικὴν βαρύτητα· τότε δὲ εἶχε διορισθῆ ἐπιτροπὴ τις μελετήσασα τὸ πρᾶγμα καὶ συντάξασα δύο ἄρθρα, εἰς τὰ ὅποια οὐδεὶς ἐπρόσεξε κατ' ἐκείνον τὸν καιρὸν. Τὸ μὲν τῶν ἄρθρων τούτων διελάμβανεν, ὅτι μετὰ περίοδον ἐτῶν εἴκοσι καὶ ἐνός, τὸ ἐπὶ τῆς οἰκονομίας ὑπουργεῖον ἀπέκτα τὸ δικαίωμα νὰ υποβιβάσῃ τὰς ἐν ἰσχύϊ διατιμήσεις τῶν σιδηροδρόμων, ἐνεσώτων τε καὶ μελλόντων, οὕτως ὥστε τὸ μέρισμα τῶν μετόχων νὰ μὴ ὑπερβαίνῃ 10 τοῖς 100 ἐπὶ τοῦ κεφαλαίου τὸ ὅποῖον κατέθεσαν. Τὸ δ' ἕτερον παρείχεν εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὴν ἐξουσίαν ν' ἀγοράζῃ ὅποιονδήποτε σιδηροδρόμον, μετὰ εἴκοσι καὶ ἐνός ἐτῶν ἐκμετάλλευσιν αὐτοῦ, ὑπὸ ὄρους τινὰς διαλαμβανομένους ἐν τῇ αὐτῇ ἀποφάσει.

Ἄλλ' ἔκτοτε ἡ αὐξήσις τῶν σιδηροδρόμων καὶ ὁ ἐξ αὐτῆς συναγωνισμὸς ἠλάττωσαν μεγάλως τὰ κέρδη ἅτινα ἔδιδον ἐν ἔτει 1844· ὥστε μετὰ τὰ 21 ἔτη, τὸ δικαίωμα τοῦ υποβιβάσμου τῶν διατιμήσεων ἀπέβη γράμμα νεκρὸν. Ἄντι νὰ δίδωσι μερίσματα 10 τοῖς 100 αἱ ἑταιρίαι, μόλις ἔδιδον 5, καὶ ταῦτα ἐὰν δὲν συνέβαιναν ἐκτακτὸς τις ζημίαι. Διὰ τοιαύτην ζημίαν, προελθοῦσαν ἐξ ἀπενκταίου συμβάματος καθ' ὃ κατεγράφησαν πολλαὶ ζωαὶ, μία τῶν ἐταιριῶν ἠναγκάσθη νὰ πληρώσῃ 70,000 λ. στερλινῶν εἰς ἀποζημιώσεις.

Ἡ κακὴ οἰκονομικὴ κατάστασις τῶν πλείων ἐταιριῶν ἀπέτρεψε τὴν ἀγγλικὴν Κυβέρνησιν τοῦ νὰ ποιήσῃ χρῆσιν τοῦ δικαιώματος ὃ εἶχε πρὸς ἐξαγόραςιν τῶν ἐν ἐνεργείᾳ σιδηροδρομικῶν γραμμῶν, καὶ μένουσι λοιπὸν εἰσέτι εἰς τὰς ἑταιρίας.

Πολὺ μᾶλλον ἀποκληροῦ τις τὰ τέκνα του καταστρέφων τὴν τιμὴν, ἢ τὴν περιουσίαν του.

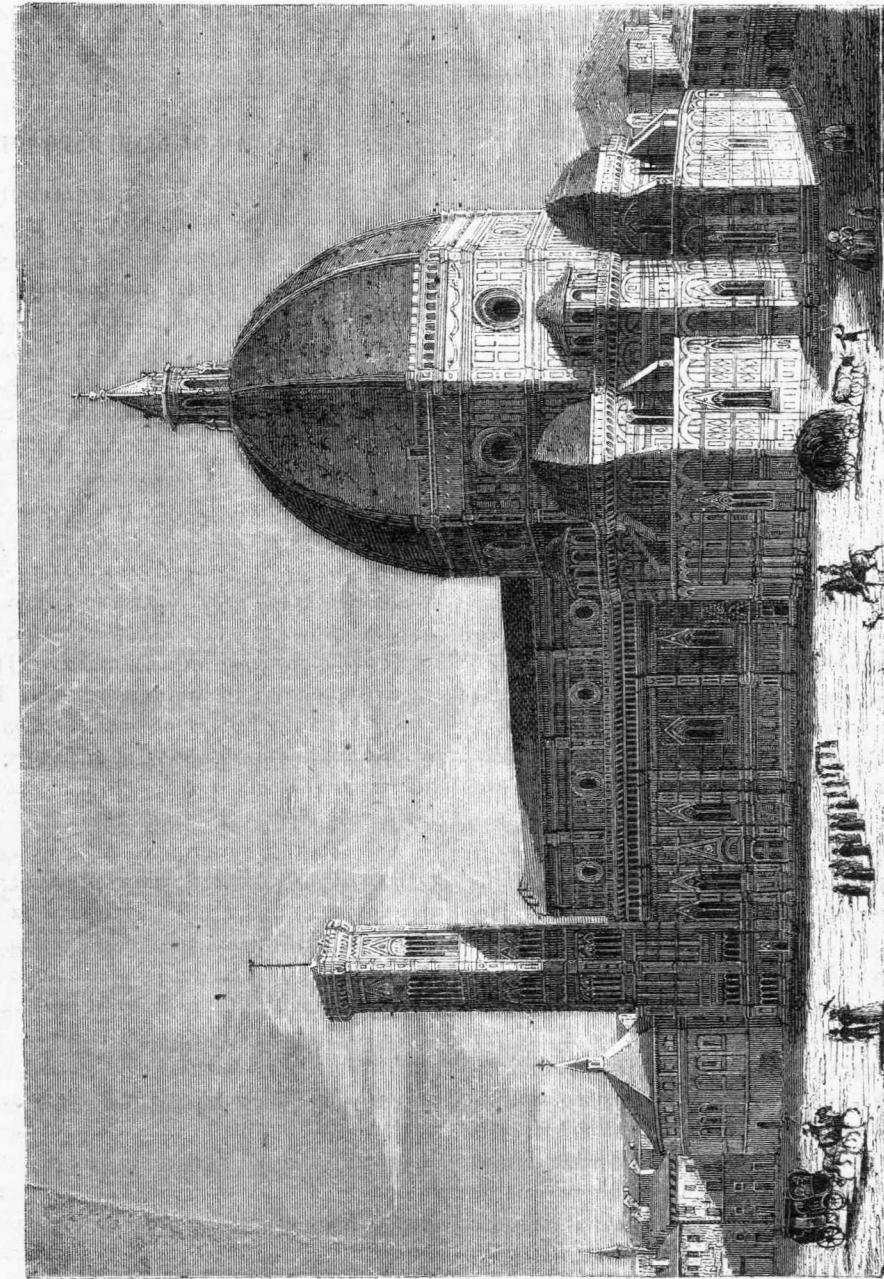
Οὐδεὶς εὐαρεστεῖται ἐξ ἀνθρώπων εἰς τοὺς ὁποίους οὐδεὶς εὐαρεστεῖ.

Ο ΕΝ ΦΛΩΡΕΝΤΙΑ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΝΑΟΣ.

Ἐπὶ τῆς παλιγγενεσίας τῶν γραμμάτων καὶ τῶν καλῶν τεχνῶν ἐν Ἰταλίᾳ, ὀφειλομένης εἰς τὴν μελέτην τῶν ἑλλήνων συγγραφέων καὶ καλλιτεχνῶν, ἔζη ἐν Φλωρεντίᾳ ὁ ἀρχιτέκτων τοῦ αὐτοῦ σωζομένου ἀξιοθαυμάστου ναοῦ τῆς Παναγίας (Santa Maria dei Fiori), Ἀρνόλφος (Arnolfo di Lapo) καλούμενος.

Οὗτος ἔθηκε τὰ θεμέλια τοῦ ναοῦ τούτου πρὸς τὸ τέλος τοῦ δεκάτου τρίτου αἰῶνος· ἀλλ' ἐπειδὴ ἡ δυτικὴ τέχνη ἐπηρέαζε τότε εἰσέτι τὴν ἀρχιτεκτονικὴν, εἰς τὴν οἰκοδομὴν ταύτην συναπαντῶνται ἀμφότεροι οἱ ῥυθμοὶ, ὅτε γοθτικὸς καὶ ὁ ἀνατολικὸς· ἀλλ' οὗτος φαίνεται ἐπικρατέστερος.

Τὸ ἔργον τοῦτο τοῦ Ἀρνόλφου ἐξηκολούθησαν ὁ Γιάττος, ὁ Θαδδαῖος Γάδδης, ὁ Ὀρκανίας, τέλος δὲ

Ὁ ἐν Φλωρεντίᾳ ναὸς τῆς Παναγίας.

ἀφῆκεν ἀτελεῆς ἐτι ὁ Βρουνελέσκος ἐν ἔτει 1446· ὡς ἡ Παναγία ἢ Φλωρεντινὴ θεωρεῖται ὡς μνημεῖον κοινὸν τῆς ἰταλικῆς φιλοκαλίας, ἐμπνεομένης ὑπὸ τε τῆς ἑλληνικῆς τέχνης καὶ τοῦ ἀνατολικοῦ χριστιανισμοῦ.

ΓΥΝΑΙΚΕΙΑ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΑ ΕΝ ΝΕΟΒΟΡΑΚΩ.

Κατὰ τινα πρόσφατον στατιστικὴν, ἐν Νεοβοράκῳ καὶ ἐν Φιλαδελφείᾳ τῆς Ἀμερικῆς ἀριθμοῦνται ἕως πενήτηντα ἐπαγγέλματα ἐπιτήδεια εἰς γυναῖκας. Εἰς

Νεοβοράκῳ ἐνασκολοῦνται εἰς αὐτὰ 24,721 ἴργατιδες, εἰς δὲ Φιλαδέλφειαν 30,633. Οὕτως ὁσημέραι γενικεύεται ἡ γῆσις τῶν γυναικῶν εἰς τὰ ἐργαστήρια ὅπου ἀπλῶς πρόκειται περὶ πωλήσεως διαφόρων εἰδῶν, ὡς καὶ περὶ κόπων μικρῶν ἀπαιτούμενων δυνάμιν. Ὁ τῶν εἰς ἐργόχειρα καταγινομένων γυναικῶν κριθμὸς, ἐν μὲν Νεοβοράκῳ ἔχει πρὸς τὸν τῶν ἀνδρῶν ἀναλογίαν ὡς 37.18 τοῖς ἑκατόν, ἐν δὲ Φιλαδελφείᾳ ὡς 44.81.

ΤΑ

ΤΟΥ ΣΥΡΜΟΥ.

Ἐν Παρισίῳ, 15 (27) Φεβρουαρίου, 1869.

Στοιχηματίζεις;

Στοιχηματίζεις ὅτι, ἂν εἰς ὅσα σὲ γράφω περὶ συμμοῦ παρενέβαλλον περισσότερα σπουδαῖα ἢ διδακτικά, πολλαὶ τῶν συνδρομητῶν τῶν Μυριῶν Ὄσων θὰ μᾶς παρήτουν;

Ἐγὼ στοιχηματίζω, ἐπεὶδὴ γινώσκω ὅτι δὲν σὲ ὁμοιάζουν πολλαὶ, Ἑλληνοδίκη μου. Ἄνδρες, — θέλεις ἄλλην ἀποδείξιν; — μᾶς ἔγραψαν νὰ καταχωρίζωμεν ἐν τοῖς Μυριοῖς Ὅσοις περισσότερο μέρος τερπνὸν καὶ ὀλιγώτερον διδακτικόν. Ἄνδρες, ἐπὶ τῶν ὁποίων ἡ πατρὶς στηρίζει ἐλπίδας. Συσελλομένη σὲ λέγω, ὅτι περισσότερους θὰ εἴχομεν ἀναγνώστας ἂν ἐξεδίδαμεν μόνον παραμύθια· καὶ ἔτι πλείονας, ἂν τὰ παραμύθια μᾶς δὲν ἦσαν ἐκλελεγμένα πρὸς ἠθικὴν διάπλασιν μᾶλλον ἢ πρὸς διαφθορὰν τῶν οικογενειῶν.

Ἄλλ' ἔχομεν καὶ ἄλλους πάλιν ζητοῦντας μόνον σπουδαίαν ὕλην· μὴ διήγηματα, μὴ περιοδίας τερπνάς, μὴ ἀσμάτια, μὴ εἰκόνας τοῦ συμμοῦ, μὴ καλὰς τέχνας· ἀλλὰ φιλολογίαν, ἄρθρα πολιτικῆς οικονομίας, φιλοσοφίαν, ἐπιστήμας. — Ἄλλὰ τότε; Οἱ τῆς ὀρέξεως ταύτης ἄνθρωποι εἶναι τόσον ὀλίγοι, ὥστε ἡ ἐκδοσις ἡμῶν ἔπρεπε τότε νὰ ἐλαττωθῇ εἰς 200 μόνον ἀντίτυπα δι' αὐτούς.

Ὅχι, ὄχι· ὁ σκοπὸς εἶναι νὰ ἱκανοποιῶμεν καὶ τὰς δύο ταύτας ἀντιθέτους ὀρέξεις· τοῦτο προεθέμεθα ἐξ ἀρχῆς, καὶ εἰς τοῦτο ἐμμένομεν. Ἄν ναυαγήσωσι ποτὲ αἱ προσπάθειαι μᾶς, γίνωσκε, ἀδελφῆ, ὅτι οὐδεὶς θὰ κατορθώσῃ ὅ, τι ἡμεῖς δὲν κατορθώσαμεν, δαπανῶντες μάλιστα τοσοῦτον ἀφειδῶς, — ἀπὸ 400 μέχρι 500 φράγκων κατὰ μῆνα μόνον εἰς εἰκονογραφίας, ἐνῶ ἡ ἑτησίαι συνδρομὴ οὐδαμῶς ὑπερβαίνει τὰ 30 φράγκα, ὧν πολὺ μέρος ἀπορροφῶσι τὰ ταχυδρομικά.

Δὲν σὲ λέγω δὲ περὶ τῶν ἄλλων ζημιῶν. Ἴσως ἄλλοτε . . .

Ἄλλ' ἐπεὶδὴ ὁ λόγος περὶ γνωμῶν ἀντιθέτων, τὰς ὁποίας εἶναι ἀνάγκη νὰ συμβιβάζῃ τις, μάθε καὶ τοῦτο. Ὁ ἐνταῦθα ἰατρικὸς κόσμος συνεταράχθη πολὺ κατ' αὐτὰς, ὅτι ἀδεία τοῦ ἐπὶ τῆς δημοσίας ἐκπαιδεύσεως ὑπουργείου συνέστη ἐν τῇ ἰατρικῇ σχολῇ καὶ καθέδρα ὁμοιοπαθείας. Πρὸς τοὺς ἄλλοπαθητικούς ἰατροὺς ἡ ἀδεία αὕτη εἶναι ἀπλοῦς ἀστεϊσμός (κακὸς ὅμως)· ἐνῶ πρὸς τοὺς ὁμοιοπαθητικούς εἶναι ἔργον δίκαιον, ἂν καὶ βραδύ. Ἄν θέλῃς νὰ μάθῃς ὅποιαν αἱ δύο αὐταὶ σχολαὶ τῆς τέχνης τοῦ μὴ ἰατροῦ (ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ) ἔχουσι πρὸς ἀλλήλας ὑπόληψιν, γράψε με νὰ σὲ στείλω περίφημόν τινα συζήτησιν, ἣτις εἶχε γίνεαι πρὸ ὀλίγων ἐτῶν ἐνώπιον τῶν δικαστηρίων, μεταξύ τῶν ὁπαδῶν τοῦ βαβεντίου καὶ τῆς συναμικῆς, καὶ τῶν τῆς ἀπειροστῆς δόσεως.

Πρὸς παρηγορίαν τῶν νοσούντων θὰ ἀναφέρω μίαν μόνον περικοπὴν. Οἱ ὁμοιοπαθητικοὶ λέγουσιν· «Οἱ ἄλλοπαθητικοὶ εἶναι φονεῖς. Κατὰ βῆθος, ἡ ἄλλοπαθητικὴ ἰατρικὴ εἶναι ὅλως ἀπατηλὴ καὶ μωρὰ. Οἱ ἄλλοπαθητικοὶ θανατόνουσι τοὺς ἀσθενεῖς ἀφαιμάσσοντες αὐτοὺς καὶ καθαρίζοντες. Εἶναι ψεῦσαι φοβεροί, εἶναι ὑπουλοὶ, κτλ., κτλ.»

Οἱ δὲ ἄλλοπαθητικοὶ ἀπαντῶσιν. «Ὁ ἐπιχειρῶν ἐφαρμογὴν τῆς μεθόδου τοῦ Hahnemann, πάντως εἶναι ἡ ἀμαθέστατος, ἡ φρενοβλαβῆς, ἡ ἄθλιος ἀγύρτης. Ἡ ὁμοιοπαθητικὴ εἶναι τὸ ἔσχατον τῆς ἀφροσύνης καὶ ἀναισχυντίας. Εἰς Βερολίνον εὐρίσκονται τρεῖς ἰατροὶ ὁμοιοπαθητικοί, ὧν ὁ εἰς ἀπατεῶν, καὶ οἱ δύο ἀμαθέστατοι.»

Μετὰ τὰς ἀντιρρήσεις ταύτας βλέπεις, ἀδελφῆ, ὅτι τὸ καλῆτερον εἶναι νὰ διατηρῆς ὅσον εἰμπορεῖς τὴν ὑγείαν σου.

Ἡ εὐτυχιστάτη τῶν γυναικῶν, ἡ τῶν ἀνθρώπων ἐν γένει, πάντως σήμερον εἶναι ἡ θεατρίστρια Πάτη, ἡ ἰταλὶς αὕτη ψάλτρια, ἢ ἡ φύσις ἐπροίκισε διὰ φωνῆς ἐξαιρετῶς λιγυρᾶς, καὶ ἡ τύχη δὲν ἀπεπλάνησεν ἀπὸ τοῦ προορισμοῦ τῆς φύσεως· διότι δὲν ἀρκεῖ νὰ ἔγῃ τις δεξιὰν φύσιν εἰς τι ἐπάγγελμα, ἀλλὰ καὶ νὰ μὴ ἀποπλανηθῇ εἰς ἄλλο, ὅπου δὲν τὸν προώρισεν ἡ φύσις. Αὕτη εὐρίσκειται τώρα εἰς Πετροῦπολιν διεγείρουσα ἀπερίγραπτον ἐνθουσιασμόν. Τριακόσια φράγκα πληρώνονται διὰ πᾶν θεωρεῖον τοῦ θεάτρου ὅπου ἡ Πάτη μέλπει· μετὰ πᾶσαν πρᾶξιν τοῦ μελοδράματος τῆς «Ἵπνοβάτιδος» (Sonnambula), καλεῖται δεκαπεντάκις ὑπὸ τῶν χειροκροτήσεων· εἰς τοὺς πόδας τῆς τότε ῥίπτονται πενήτηκοντα ἢ ἑκατὸν δέσμαι ἀνθέων σπανίων, — καμελίων, παραδείγματος χάριν, ὧν ἕκαστον εἰς τὴν Πετροῦπολιν τιμᾶται φράγκων 4 !! Εἴκοσι χιλιάδων φράγκων καμελία ἐρρίφθησαν μίαν ἑσπέραν εἰς αὐτὴν θυσία καὶ ὀλοκαύτωμα.

Καὶ ὁ κόπος τῆς ὁμόνης εἶναι νὰ τραγωδῇ, ἢ τοὶ αὐτὴ ἑαυτὴν νὰ τέρπῃ. Θεέ μου, τί κόπος !! Τῇ δίδονται δὲ καὶ 5000 φράγκων διὰ πᾶσαν παράστασιν. Ἄλλ' ἐν τούτοις εἶναι θεατρίστρια.

Ἐδῶ, αἱ ἀποκρεαὶ ἐτελείωσαν πρὸ ἡμερῶν ἤδη πολλῶν, ἀλλ' ὅμως παντοῦ ἐξακολουθεῖ ὁ λατινικὸς κόσμος εὐθυμῶν καὶ χορεύων ἐν τῇ ἀγίᾳ καὶ μεγάλῃ τεσσαρακοστῇ, ἀπολαύων καὶ ἐν αὐτῇ ὅλων ὅσα παρ' ἡμῖν ἐπιτρέπονται μόνον κατὰ τὰς ἀποκρεάς. Τούλαχιστον σεῖς ἀκόμη εἰς αὐτὰς εὐρίσκεσθε, χάρις εἰς τὰς ἰουλιανὰς καλένδας, καὶ θὰ σᾶς προσφθάσουν λοιπὸν τὰ πρότυπα τῶν ἐνδυμασιῶν τοῦ χοροῦ, ἅτινα θὰ λάβετε μετὰ τοῦ παρόντος φυλλαδίου. Τὸ πρῶτον αὐτῶν παριστᾶ ἐσθῆτα ἐκ ταφετᾶ λευκοῦ, με κράσπεδον βραχύ, διὰ χορόν· ἐξωμίδα (tunique) ἐκ τουλλίου ἢ ταφλατανίου, σχηματίζουσαν εἰς τὰ ὀπίσω pouff, καθὼς ἐδῶ τὸ λέγουν· — διὰ τοῦτο καὶ σὲ τὸ γράφω μόνον διὰ λατινικῶν γραμμάτων. Τὸ περιστήθιον ἐκ ταφετᾶ, τετραγωνικῶς περικεκομμένον· ἀνοιχτὸν πολὺ. Ἡ ζώνη στρογγυλεμένη καὶ δεδεμένη ὀπισθεν· βλέπεις πῶς. Κεκρυφαλὶς (coiffure) καλουμένη Ὁφέλεια (ἐκ τῆς Ophélie τοῦ Ἀμλέτου).

Δεύτερον πρότυπον. — Ἐσθῆς μεταξίνη. Ἐφεστὶς καλουμένη sortie du bal (ἐξοδος ἐκ τοῦ χοροῦ), ἐκ βελουδοῦ χρυσοκεντήτου εἰς τοὺς γύρους.

Τρίτον πρότυπον. — Ἐσθῆς μεταξίνη ἡμιποδῆρης (à demi-traine). Τρίχαπτον ἀγγλικὸν (point d'Angleterre). Κεκρυφαλὶς ἀπλουστάτη, κεκοσμημένη διὰ στεφάνου κυνοβρόδων (églantines).

Βλέπεις ὅλα τ' ἄλλα. — Ξεφορτώσου με! . . .

ἡ σὴ Ζ. Η.

690

ΜΥΡΙΑ ΟΣΑ

Μάρτιος, 1869.